

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή»
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των Γεωπόνων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στην Κεντρική Μακεδονία»

ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ ΕΥΓΕΝΙΑ

Θεσσαλονίκη, 2022

Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των Γεωπόνων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στην Κεντρική Μακεδονία

A study on training needs assessment of professionally active Agronomists in the region of Central Macedonia in Greece

Evgenia Efthymiadou

Εξεταστική επιτροπή

Ευθύμιος Βαλκάνος (Επόπτης)

Συνεξεταστής Α: Σταμπουλής Μιλτιάδης

Συνεξετάστρια Β: Σιπητάνου Αθηνά

Η συγγραφέας βεβαιώνει ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και ότι έχει γίνει η κατάλληλη αναφορά στην εργασία τρίτων, όπου κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο, σύμφωνα με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

Η δηλούσα

Ευγενία Ευθυμιάδου

Αφιερωμένη στον αγαπημένο μου και πάντα υποστηρικτικό σύζυγό μου

Θάνο και στα υπέροχα παιδιά μου Σοφία και Χρήστο.

Ευχαριστώ τους καθηγητές μου στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, και ειδικά τον κ. Βαλκάνο Ευθύμιο, για την εμπιστοσύνη και την υποστήριξη καθώς και τον κ. Κουτσούκο Μάριο για τις εύστοχες συμβουλές και την καθοδήγηση.

Περιεχόμενα	
Περίληψη	5
Abstract	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΜΕΡΟΣ Α΄ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	10
ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΡΩΝ	10
1.Επιμορφωτικές Ανάγκες	10
1.1. Η έννοια του όρου «Ανάγκη»	10
1.2. Η έννοια του όρου «Επιμόρφωση»	13
1.3. Διερεύνηση Επιμορφωτικών Αναγκών	15
1.4. Μέθοδοι διερεύνησης επιμορφωτικών αναγκών	17
2. Από τη γεωργική εκπαίδευση στην γεωπονική επιστήμη	19
2.1. Η γεωργική εκπαίδευση στην Ευρώπη	19
2.2. Η γεωργική εκπαίδευση στην Ελλάδα	20
2.3. Η γεωπονική εκπαίδευση στην Ελλάδα	23
2.4. Τα Γεωπονικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα σήμερα	24
2.5. Αναγνώριση πτυχίου Integrated master	27
2.6. Η εκπαίδευση των Γεωπόνων στην Ελλάδα	28
3.Η επαγγελματική ταυτότητα του Γεωπόνου	30
3.1. Ο ρόλος του Γεωπόνου	30
3.2. Το επάγγελμα του Γεωπόνου	32
3.3 Οι Γεωπόνοι σε αριθμητικά δεδομένα σε Ελλάδα και Ευρώπη	35
3.4.Η ανάπτυξη των Γεωργικών Εφαρμογών	36
3.5. Ο θεσμός των Γεωργικών Συμβούλων	37
3.6. Ο θεσμός του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος	40
3.7. Ο Γεωπονικός Σύλλογος Μακεδονίας Θράκης	42
4. Η επιμόρφωση των Γεωπόνων	44
4.1. Η συμβολή του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας στην επιμόρφωση των γεωπόνων	44
4.2 Η συμβολή του Γεωπονικού Συλλόγου στην επιμόρφωση των γεωπόνων	51
4.3 Ο ρόλος των Γεωπονικών Σχολών στην επιμόρφωση των γεωπόνων	52
4.4 Ο ρόλος του Κ.Δ.Β.Μ ΤΟΥ ΑΠΘ στην αγροτική και γεωπονική εκπαίδευση και ο ρόλος της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. (Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης)	53
4.5 Ο ρόλος της Αμερικανικής γεωργικής σχολής στην γεωργική εκπαίδευση έως την Εκπαίδευση Ενηλίκων	54

4.6 Επιμόρφωση με Αγροτικά αντικείμενα στην Ευρωπαϊκή Ένωση	57
4.7 Βιβλιογραφική ανασκόπηση προηγούμενων ερευνών σχετικά με τις επιμορφωτικές ανάγκες των Γεωπόνων	59
ΜΕΡΟΣ Β΄ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	64
5. Μεθοδολογία Έρευνας	64
5.1 Σκοπός, στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα	64
5.2. Ερευνητικό εργαλείο	66
5.3 Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας	67
5.4. Διαδικασία διεξαγωγής της έρευνας	68
6. Ανάλυση αποτελεσμάτων	71
6.1. Δείκτης αξιοπιστίας	72
6.2. 1 ^{ος} Άξονας: Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων	73
6.2.1 Φύλο	73
6.2.2 Ηλικία	74
6.2.3 Σπουδές	75
6.2.4 Επαγγελματική Εμπειρία	76
6.3. 2 ^{ος} Άξονας: Προηγούμενη Επιμόρφωση	77
6.3.1 Απάντηση 1 ^{ου} ερευνητικού ερωτήματος	77
6.4. 3 ^{ος} Άξονας: Επιμορφωτικά αντικείμενα	79
6.4.1 Απάντηση 2 ^{ου} Ερευνητικού ερωτήματος	79
6.5. Στατιστικά σημαντικές διαφορές	108
6.5.1 Απάντηση 3 ^{ου} Ερευνητικού Ερωτήματος	108
7. Συμπεράσματα-Συζήτηση	110
8. Μελλοντικές έρευνες	119
9. Εφαρμογές της παρούσας έρευνας	120
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	123
Παράρτημα	134

Περίληψη

Η διπλωματική εργασία αυτή διερευνά τις επιμορφωτικές ανάγκες των Γεωπόνων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στην Κεντρική Μακεδονία. Πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού προγράμματος, με τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή», με ειδίκευση στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Η έρευνα αφορά δείγμα 127 Γεωπόνων και μέσω της ποσοτικής μεθόδου καταγράφονται οι ανάγκες τους σε σχέση με τα αντικείμενα στα οποία θεωρούν πως είναι απαραίτητο να επιμορφωθούν. Επίσης επιχειρείται η επισήμανση των διαφοροποιήσεων, οι οποίες προκύπτουν μέσω των στατιστικών αναλύσεων και διατυπώνονται χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με τα επιμορφωτικά αντικείμενα και τον βαθμό στον οποίο χρήζουν επιμόρφωσης οι ερωτώμενοι. Επίσης πραγματοποιείται μια λεπτομερής περιγραφή του γεωπονικού τομέα που αφορά μεταξύ άλλων την γεωργική αλλά και την γεωπονική εκπαίδευση καθώς και τους φορείς που έως σήμερα έχουν εμπλακεί στην επιμόρφωση των επαγγελματιών του συγκεκριμένου κλάδου.

Λέξεις κλειδιά: Γεωπόνοι, Επιμορφωτικές ανάγκες, Επιμόρφωση Γεωπόνων, Διερεύνηση αναγκών, Αγροδιατροφικός τομέας

Abstract

This thesis investigates the educational needs of Agriculturalists who are professionally active in Central Macedonia. The research concerns a sample of 127 Agricultural Workers and through the quantitative method investigates their needs. The training needs are recorded in relation to the subjects in which they consider they should be trained. The differences resulting from the statistical analyzes are highlighted and useful conclusions are formulated regarding the training objects and the degree to which the respondents need training. A detailed description of the agricultural sector is also carried out, which concerns, among other things, agricultural and agronomic education and training, as well as the institutions that are involved in the training of the professionals in this sector.

Keywords: Agriculturalists, Agronomists, Training needs, Training of Agromomists, Training needs analysis, Agrofood sector

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο αγροδιατροφικός τομέας θεωρείται παραδοσιακά από τους πλέον δυναμικούς και οικονομικά ανερχόμενους στον Ελλαδικό χώρο. Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, έχει χαρακτηριστεί πολλές φορές ως ένας από τους κύριους οικονομικούς πυλώνες της ελληνικής υπαίθρου. Σε πολύ μεγάλο βαθμό η πορεία του αγροδιατροφικού τομέα εξαρτάται από την συμβολή των γεωπόνων, οι οποίοι κατέχουν κομβικό ρόλο στην εξέλιξη του συγκεκριμένου τομέα μέσω του ενεργού τους ρόλου. Ο ρόλος τους έγκειται κυρίως στη συμβουλευτική που παρέχουν στους παραγωγούς φυτικής και ζωικής παραγωγής αλλά και στην καθοριστική συμβολή τους στην μεταποιητική αλυσίδα των πρώτων υλών. Σε ένα περιβάλλον που διαρκώς τροποποιείται και στο οποίο οι επαγγελματικές ανάγκες συνεχώς αυξάνονται, η Δια Βίου Μάθηση και Εκπαίδευση διαδραματίζει κύριο ρόλο. Η απόκτηση σύγχρονων και επικαιροποιημένων γνώσεων είναι πλέον υψίστης σημασίας για τους απασχολούμενους και τις επιχειρήσεις του συγκεκριμένου τομέα. Ο Γεωπόνος οφείλει να ενημερώνει τον σύγχρονο παραγωγό, κτηνοτρόφο αλλά και τον γεωργοεπιχειρηματία για τις εξελίξεις του τομέα, για τις σύγχρονες μεθόδους παραγωγής, τις μεταρρυθμίσεις της αγροτικής πολιτικής και τους τρόπους για την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των αγροδιατροφικών προϊόντων. Για να επιτευχθούν όλα τα παραπάνω, προϋπόθεση αποτελεί το γεγονός της έγκαιρης ενημέρωσης και κατάρτισης των Γεωπόνων. Όπως είναι φυσικό είναι απόλυτα αναγκαίο η κατάρτιση των γεωπόνων να συμβαδίζει με τα δεδομένα και τις επιταγές της σύγχρονης εποχής και να ανανεώνεται διαρκώς. Η βασική εκπαίδευση των

Γεωπόνων στις Γεωπονικές Σχολές δεν είναι δυνατόν να καλύψει όλο το εύρος των θεωρητικών γνώσεων αλλά και των πρακτικών δεξιοτήτων, που είναι απαραίτητες για την επιτυχημένη άσκηση του έργου τους. Κατά συνέπεια η Δια Βίου μάθηση και Εκπαίδευση και η Συνεχιζόμενη Κατάρτιση αποτελούν μονόδρομο για όλους τους Γεωτεχνικούς. Για να συμβεί αυτό μεθοδευμένα, είναι απαραίτητο να έχει προηγηθεί διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των Γεωπόνων.

Η συγκεκριμένη διπλωματική θα επιχειρήσει να διερευνήσει το θέμα της επιμόρφωσης των Γεωπόνων που απασχολούνται επαγγελματικά στην περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας. Η σημαντικότητα του θέματος, εξαιτίας του κομβικού ρόλου των Γεωπόνων στην ανάπτυξη της υπαίθρου αλλά και στην μεταποιητική αλυσίδα καθώς και το γεγονός πως το συγκεκριμένο πεδίο τα τελευταία χρόνια δεν έχει μελετηθεί σε βάθος, οδηγούν στο συμπέρασμα πως υπάρχει μεγάλη αναγκαιότητα της διερεύνησης του συγκεκριμένου θέματος. Για το λόγο αυτό η εργασία αποτελείται από το θεωρητικό μέρος και το ερευνητικό μέρος.

Το θεωρητικό μέρος περιλαμβάνει τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αποσαφηνίζονται βασικές έννοιες όπως: ανάγκη, επιμόρφωση, εκπαίδευση, διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών και μέθοδοι διερεύνησης επιμορφωτικών αναγκών. Στο δεύτερο κεφάλαιο επιχειρείται μια αναδρομή της γεωργικής εκπαίδευσης έως τη σύγχρονη γεωπονική εκπαίδευση. Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στην επαγγελματική ταυτότητα του Γεωπόνου. Το τέταρτο κεφάλαιο ασχολείται με την επιμόρφωση των Γεωπόνων.

Το ερευνητικό μέρος, αποτελείται από το πέμπτο κεφάλαιο το οποίο αναφέρεται στη μεθοδολογία της έρευνας, το έκτο κεφάλαιο ασχολείται με τα αποτελέσματα της

έρευνας, το έβδομο κεφάλαιο πραγματεύεται τα συμπεράσματα και τη συζήτηση της εν λόγω έρευνας, το όγδοο κεφάλαιο αναφέρεται σε προτάσεις για μελλοντικές έρευνες και το ένατο κεφάλαιο αναφέρεται στις πρακτικές εφαρμογές της παρούσας έρευνας. Η εργασία ολοκληρώνεται με την παρουσίαση της βιβλιογραφίας και του παραρτήματος.

ΜΕΡΟΣ Α΄ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΟΡΩΝ

1.Επιμορφωτικές Ανάγκες

Η διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των Γεωπόνων που δραστηριοποιούνται στην Κεντρική Μακεδονία, ξεκινά με τον προσδιορισμό των όρων και των εννοιών που αφορούν το συγκεκριμένο θέμα.

Θα πραγματοποιηθεί ο προσδιορισμός των όρων «ανάγκη», «επιμόρφωση» με σκοπό να γίνουν σαφείς οι έννοιες αυτές οι οποίες είναι κυρίαρχες στην παρούσα έρευνα. Έπειτα θα πραγματοποιηθεί ανάλυση σχετικά με την πορεία διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών των Γεωπόνων που δραστηριοποιούνται στην κεντρική Μακεδονία και θα αναλυθούν οι μέθοδοι της διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών βάσει της βιβλιογραφίας.

1.1. Η έννοια του όρου «Ανάγκη»

Η έννοια της ανάγκης συναντάται κατά την ιεράρχηση των αναγκών του ψυχολόγου Abraham Maslow. Ο Maslow, το 1954 (όπως αναφέρεται από τους Καραλή & Παπαγεωργίου, 2012) σε μια ψυχολογική προσέγγιση, κατέταξε τις ανάγκες του ανθρώπου σε μια πυραμίδα. Στη βάση της πυραμίδας τοποθετούνται οι φυσιολογικές ή βασικές ανάγκες ενώ στην κορυφή της πυραμίδας οι ανάγκες της αυτοεκπλήρωσης και αυτοπραγμάτωσης. Σύμφωνα με τον Maslow, η ικανοποίηση της ανάγκης που βρίσκεται σε ένα ανώτερο επίπεδο προϋποθέτει να έχει προηγηθεί η ικανοποίηση των αναγκών των προηγούμενων επιπέδων (Κάραλης & Παπαγεωργίου, 2012).

Σύμφωνα με τον Βεργίδη (2003), ο όρος «ανάγκη» ερμηνεύεται συνήθως εντός ενός θεωρητικού πλαισίου και κάθε φορά ορίζεται διαφορετικά. Η Χατζηπαναγιώτου (2001) επισημαίνει πως ο όρος «ανάγκη» είναι πολυσυζητημένος και σύνθετος, καθώς είναι άμεσα συνυφασμένος με το κοινωνικοοικονομικό και επιστημονικό πλαίσιο, εντός του οποίου εμπερικλείεται. Η εκπαιδευτική ανάγκη συνήθως δημιουργείται όταν εμφανίζεται έλλειψη σε επίπεδο γνώσεων, συμπεριλαμβανομένων των διερευνητικών διαδικασιών με στόχο την κατανόηση εννοιών (Καραλής, 2005), αλλά και δεξιοτήτων (Χασάπης, 2000).

Ο Malcolm Knowles (όπως αναφέρεται σε Καραλής & Παπαγεωργίου, 2012), ασχολήθηκε με τις εκπαιδευτικές ανάγκες δίνοντας τον παρακάτω ορισμό (Knowles, 1970, σ.85): «Μια εκπαιδευτική ανάγκη είναι αυτό που ένας άνθρωπος πρέπει να μάθει προς όφελος δικό του, ενός οργανισμού ή της κοινωνίας. Είναι το χάσμα μεταξύ του υφιστάμενου επιπέδου προσόντων και ενός ανώτερου επιπέδου προσόντων, που απαιτούνται για την αποτελεσματική του απόδοση, όπως αυτή ορίζεται από τον ίδιο ή στο πλαίσιο του οργανισμού ή της κοινωνίας που ανήκει». Σύμφωνα με τον Rogers, η ανάγκη για μάθηση νέων γνώσεων, δεξιοτήτων ή στάσεων προκύπτει όταν στην πορεία της ζωής του ατόμου, συμβαίνουν αλλαγές στους ρόλους, στις βιοποριστικές δραστηριότητές του και στην ανάγκη που νιώθει για αυτοεκπλήρωση (Rogers, 1999).

Οι εκπαιδευτικές ανάγκες δηλώνουν την ύπαρξη στόχων (Wilson & Easen, 1995), εκφράζονται σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων και εξαρτώνται από το περιεχόμενο που συμπεριλαμβάνουν τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τις ανεπάρκειες που αυτά καλούνται να αναπληρώσουν (Καραλής, 2012). Ο Βεργίδης

(2003) προσδιορίζει την εκπαιδευτική ανάγκη ως την προσπάθεια του ατόμου να προσαρμοστεί στις αλλαγές που συμβαίνουν στη δική του ζωή αλλά στο περιβάλλον γύρω του και κατηγοριοποιεί τις επιμορφωτικές ανάγκες ως εξής:

-Συνειδητές και ρητές εκπαιδευτικές ανάγκες (Expressed needs): ονομάζονται οι ανάγκες τις οποίες συνειδητοποιούν τα άτομα και τις εκφράζουν μέσω μιας διαδικασίας διερεύνησης αναγκών.

-Συνειδητές και μη ρητές εκπαιδευτικές ανάγκες (Felt needs): ονομάζονται οι ανάγκες τις οποίες συνειδητοποιούν τα άτομα αλλά δεν τις εκφράζουν.

-Λανθάνουσες εκπαιδευτικές ανάγκες ονομάζονται οι ανάγκες οι οποίες δεν έχουν γίνει αντιληπτές και δεν αναγνωρίζονται ούτε εκφράζονται από τα άτομα.

Η Queneey (1995) τονίζει πως όταν οι ενήλικες συνειδητοποιούν τις εκπαιδευτικές ανάγκες τους τότε οδηγούνται σε προγράμματα επιμόρφωσης. Επίσης επισημαίνει πως κατά τη διαδικασία της διερεύνησης των εκπαιδευτικών αναγκών είναι αναγκαίο να εξεταστούν τόσο οι ρητές όσο και οι μη ρητές εκπαιδευτικές ανάγκες, έτσι ώστε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα να καταφέρει την επίτευξη των στόχων του εκπαιδευτικού οργανισμού αλλά να επιτύχει και την επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευομένων. Ο Monette άλλωστε (όπως αναφέρεται σε Λαζαρίδου, 2018) διατυπώνει πως είναι απαραίτητη η συνειδητοποίηση των εκπαιδευτικών αναγκών από τους εκπαιδευόμενους, γιατί αυτό έχει σαν επακόλουθο την άμεση υποκίνησή τους σε επιμορφωτικές διαδικασίες.

1.2. Η έννοια του όρου «Επιμόρφωση»

Η επιμόρφωση αποτελεί μια διαδικασία με πολλές διαστάσεις και κατά συνέπεια η αποσαφήνισή της εννοιολογικά της προσδιορίζεται τόσο από τα ενδογενή χαρακτηριστικά αλλά και από τη θεωρητική προσέγγιση με την οποία προσπαθούμε να την ορίσουμε (Sakkoulis et al, 2017).

Αν επιδιώξουμε να προσδιορίσουμε την επιμόρφωση από την σκοπιά της κατάρτισης, η επιμόρφωση έχει ως στόχο να προετοιμάσει το άτομο να ολοκληρώσει με επιτυχία ένα έργο ή μια συγκεκριμένη δραστηριότητα (Κόκκος, 1999). Η Χατζηπαναγιώτου (2001) επισημαίνει πως η επιμόρφωση προϋποθέτει την ύπαρξη βασικής εκπαίδευσης, και αποτελεί συμπλήρωσή της, την βελτιώνει, την ανανεώνει, συμπληρώνοντας τα περιεχόμενα της βασικής εκπαίδευσης και εμβαθύνοντας σε κάποια γνωστική περιοχή. Ο Μαυρογιώργος (1999, σ. 105) ορίζει την επιμόρφωση ως «την συστηματική βελτίωση, την απόκτηση και αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων του ατόμου, συμπεριλαμβανομένων επαγγελματικών και προσωπικών ενδιαφερόντων και ικανοτήτων των εργαζομένων κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους πορείας».

Σύμφωνα με την Παπαδάκη-Κλαυδιανού (2009), επιμόρφωση είναι η διαδικασία παροχής γνώσεων σε θεωρητικό αλλά και σε πρακτικό επίπεδο μετά την έναρξη της επαγγελματικής πορείας του ατόμου. Σκοπός της διαδικασίας αυτής είναι η προσαρμογή του ατόμου στις διαρκώς συνεχόμενες εξελίξεις όσον αφορά τον επαγγελματικό τομέα αλλά και τις τρέχουσες κοινωνικές συνθήκες, έτσι ώστε να υπάρχει μια συνεχής επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη. Πολλές φορές η επιμόρφωση συντελείται σε συνεργασία με τον φορέα στον οποίο υπηρετούν τα

άτομα και έτσι υπάρχει ωφέλεια όσον αφορά τα άτομα αλλά και όσον αφορά τον εργασιακό φορέα. Επίσης η Παπαδάκη-Κλαυδιανού (2009), διαχωρίζει εννοιολογικά την επιμόρφωση σύμφωνα με τις παρακάτω μορφές:

-τελειοποίηση προαγωγής: συμπεριλαμβάνει τις μορφές της επιμόρφωσης που έχουν σκοπό την επαγγελματική εξέλιξη του ατόμου

-τελειοποίηση προσαρμογής: με στόχο την προσαρμογή του επαγγελματία στις τρέχουσες επιστημονικές εξελίξεις.

-μετεκπαίδευση: με στόχο την αλλαγή επαγγελματικής πορείας.

-επαγγελματική ενσωμάτωση: με στόχο την επάνοδο του ατόμου επαγγελματικά, έτσι ώστε να γίνει πάλι ανταγωνιστικό και να επαναπροωθηθεί στον εργασιακό του χώρο.

Αξίζει επίσης να επισημανθεί το γεγονός πως σύμφωνα με τους Retna & TeeNg, (όπως αναφέρεται στον Koutsoukos, 2020) ουσιαστικό ρόλο στην επιμόρφωση διαδραματίζει και ο εκπαιδευτικός οργανισμός ,ως δομημένο περιβάλλον στο οποίο λαμβάνει χώρα η μάθηση καθώς μπορεί να δράσει υποστηρικτικά και να προωθήσει τη μαθησιακή διεργασία τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί με την εισαγωγή καινοτόμων διαδικασιών από τους εκπαιδευτές (Schechter, 2008). Μια τέτοια καινοτόμος διαδικασία είναι το mentoring, το οποία όχι μόνο υποστηρίζει τα άτομα να ανακαλύψουν τη γνώση αλλά δημιουργεί μια συνεργατική κουλτούρα και ενισχύει πρακτικές για τη μετατροπή του εκπαιδευτικού ιδρύματος σε οργανισμό μάθησης (Koutsoukos, 2022).

Μια ακόμα προοπτική όσον αφορά την επιμόρφωση είναι και το γεγονός πως αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί ενδοϋπηρεσιακά και ιδανικά με μεθόδους βιωματικής μάθησης. Η βιωματική μάθηση βασίζεται στο γεγονός ότι οι εκπαιδευόμενοι κάνουν χρήση των εμπειριών τους και με τη συμβολή των κατάλληλων συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών, παρέχονται ευκαιρίες για ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων και συμπεριφορών που μπορεί να σχετίζονται με πραγματικά εργασιακά και κοινωνικά περιβάλλοντα. Άλλωστε οι ενήλικες έχουν σημαντικές και ποικίλες εμπειρίες, οι οποίες, εάν χρησιμοποιηθούν με τον κατάλληλο τρόπο, μπορούν να προσφέρουν σε όλους τους συμμετέχοντες ένα ευρύ φάσμα ευκαιριών για μάθηση, ανεξάρτητα από το φύλο, την ηλικία, το εργασιακό περιβάλλον, το κοινωνικοοικονομικό τους περιβάλλον και τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά (Valkanos & Fragoulis, 2007).

1.3. Διερεύνηση Επιμορφωτικών Αναγκών

Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών ορίζεται η συλλογή και η ανάλυση δεδομένων, που οδηγούν στον προσδιορισμό των μαθησιακών αναγκών των ατόμων, και τα αποτελέσματα της εκάστοτε διερεύνησης αναγκών μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων, προσφέροντας ιδιαίτερα χρήσιμα στοιχεία για τον καθορισμό των στόχων εκπαιδευτικών προγραμμάτων αλλά και τον προσδιορισμό των διαδικασιών στα οποία επιβάλλεται να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα (Καψάλης & Παπασταμάτης, 2000).

Η διερεύνηση αναγκών είναι στενά συνυφασμένη με τον καθορισμό των στόχων του ατόμου. Επίσης πολύ σημαντικά είναι τα συμπεράσματα που αφορούν τη

διαφοροποίηση των στόχων και των συνθηκών στις οποίες βρίσκεται το άτομο. Η διαδικασία της διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών συμβάλει στον καθορισμό της απόστασης μεταξύ των φράσεων που περιγράφουν την παραπάνω κατάσταση: «τι είναι» και του «τι θα έπρεπε να είναι» (Βεργίδης & Κόκκος, 2010).

Η αποτελεσματικότητα της διαδικασία της Εκπαίδευσης Ενηλίκων, εξαρτάται από το περιεχόμενό της και το κατά πόσο αυτό σχετίζεται άμεσα με τις ανάγκες και τις επικρατούσες απόψεις των εκπαιδευόμενων (Κόκκος, 2005). Παρόλα αυτά, υπάρχουν περιπτώσεις όπου ο πληθυσμός-στόχος συνειδητοποιεί εύστοχα τις ανάγκες όσον αφορά τις εκπαιδευτικές του ελλείψεις αλλά δεν τις εκφράζει με σαφήνεια και αμεσότητα (Βεργίδης & Καραλής, 2008).

Κάθε οργανισμός ή φορέας που επιδιώκει να δημιουργήσει ένα σωστά δομημένο επιμορφωτικό πρόγραμμα είναι απαραίτητο να εστιάσει σε διαδικασίες διερεύνησης αναγκών ως μια διαδικασία αξιολόγησης. Η διαδικασία αυτή είναι απαραίτητη διότι με τον τρόπο αυτό τίθενται σωστές προτεραιότητες και ορθά δομημένη στοχοθεσία. Η πολύ σημαντική διαδικασία της διερεύνησης αναγκών, είναι μια «*λειτουργία ρύθμισης*», που εξασφαλίζει μια πλήρη και εύστοχη επιμόρφωση αλλά και μια «*λειτουργία πρόβλεψης*» που αφορά την εξέλιξη του συστήματος, και στοχεύει στα αναμενόμενα αποτελέσματα της εκπαίδευσης (Roegiers et al., 1992).

Συμπερασματικά θα μπορούσε να τονιστεί πως η διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών συμβάλλει στον προσδιορισμό του περιεχομένου της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Επιπλέον διερευνάται και το κατά πόσο η εκπαιδευτική διαδικασία ανταποκρίνεται στους αρχικούς της στόχους, οι οποίοι εξαρτώνται άμεσα και από το

εκάστοτε πλαίσιο, τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές παραμέτρους (Καραλής, 2012).

1.4. Μέθοδοι διερεύνησης επιμορφωτικών αναγκών

Για να χαρακτηριστεί η διαδικασία για τη διερεύνηση των αναγκών ως αποτελεσματική είναι αναγκαίο να βασίζεται σε ορθή καταγραφή των απαραίτητων πληροφοριών για ένα συγκεκριμένο πλαίσιο αναφοράς για τον πληθυσμό που μελετάται. Το πλαίσιο αναφοράς ορίζεται ως εξής: *«το σύνολο των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών συνθηκών και δραστηριοτήτων που έχουν άμεση σχέση με την προβληματική κατάσταση που καλείται να επιλύσει η εκπαιδευτική παρέμβαση, και που αποτελούν τις προϋποθέσεις επάρκειας του πληθυσμού-στόχου»* (Καραλής & Παπαγεωργίου, 2012).

Κατά τους Καραλής & Παπαγεωργίου, 2012, (όπως αναφέρεται σε Δημητριάδου, 2020) οι ανάγκες διακρίνονται στα παρακάτω επίπεδα:

Μικρο-επίπεδο: Είναι οι ανάγκες του ατόμου ή ομάδας ατόμων, όπως π.χ. την ομάδα των εκπαιδευομένων ενός επιμορφωτικού προγράμματος.

Μεσο-επίπεδο: Είναι οι ανάγκες οργανισμών ή φορέων (π.χ. οι επιμορφωτικές ανάγκες εταιρίας ή οργανισμού).

Μακρο-επίπεδο: Στη συγκεκριμένη κατηγορία περιλαμβάνονται ανάγκες μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού (π.χ. εκπαιδευτικές ανάγκες των γονέων μιας περιφέρειας της χώρας, ανάγκες σε κάποιον οικονομικό κλάδο, κ.ά.).

Για τη διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών τα βασικά εργαλεία διερεύνησης που χρησιμοποιούνται είναι τα παρακάτω:

- Το Ερωτηματολόγιο το οποίο αφορά την ποσοτική μέθοδο διερεύνησης των αναγκών και διερευνά τις συνειδητές και ρητές ανάγκες.

- Η Συνέντευξη η οποία είναι ανώνυμη ή η εκπαιδευτική βιογραφία, με τα οποία πραγματοποιείται η διερεύνηση μη ρητών, λανθανουσών αναγκών και ανήκει στις ποιοτικές μεθόδους. Η συνέντευξη μπορεί να είναι ατομική και ο ερευνητής μπορεί να επιλέξει μεταξύ της κατευθυνόμενης ή της ημι-κατευθυνόμενης ή με ερωτήσεις-κλειδιά σε να επιλέξει την εκδοχή μιας ελεύθερης συζήτησης. Επίσης μπορεί να είναι και μη κατευθυνόμενη συνέντευξη, με ελάχιστες παρεμβάσεις από τον ερευνητή. Η συνέντευξη μπορεί να είναι και ομαδική, δηλαδή να αφορά ομάδες ατόμων, τα οποία έχουν παρεμφερή χαρακτηριστικά και να αφορά ιστορίες της ζωής των ατόμων (Πατσός, 2015).

Επίσης ακόμα ένα εργαλείο διερεύνησης εκπαιδευτικών αναγκών που ανήκει στις ποιοτικές μεθόδους είναι και οι μελέτες περίπτωσης, οι οποίες έχουν ως βασικό χαρακτηριστικό τους τη συμμετοχική ή τη μη συμμετοχική παρατήρηση (Πατσός, 2015).

Διαπιστώνουμε πως το να διερευνηθούν αλλά και να καταγραφούν οι επιμορφωτικές ανάγκες, είναι μια πολύπλοκη διαδικασία, η οποία πρέπει να πραγματοποιηθεί εφαρμόζοντας ποικίλες μεθόδους έτσι ώστε να διασφαλιστεί η επιστημονικότητά της. Αν δεν έχουν εντοπιστεί οι επιμορφωτικές ανάγκες, δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί επιτυχώς το εκπαιδευτικό περιεχόμενο μιας επιμορφωτικής διαδικασίας και κατά συνέπεια δεν θα είναι δυνατόν να επιτύχει τους εκπαιδευτικούς στόχους το πρόγραμμα, ούτε να ικανοποιηθούν οι προσδοκίες των επιμορφούμενων (Πατσός, 2015).

2. Από τη γεωργική εκπαίδευση στην γεωπονική επιστήμη

2.1. Η γεωργική εκπαίδευση στην Ευρώπη

Οι απαρχές της οργανωμένης γεωργικής εκπαίδευσης στον ευρωπαϊκό χώρο τοποθετούνται τον 18ο αιώνα. Η ανάγκη για την καθιέρωση συστηματικής γεωργικής εκπαίδευσης προέκυψε ως συνέπεια της βιομηχανικής επανάστασης και των αλλαγών που σημειώθηκαν στη γεωργία κατά τη διάρκεια του 18ου αιώνα και κορυφώθηκαν στα μέσα του 19ου. Οι χώρες στην Ευρώπη, από τα μέσα του 19ου αιώνα επιχείρησαν μέσω των διαφόρων εκπαιδευτικών μοντέλων, να οργανώσουν συστηματικά τη γεωργική εκπαίδευσης (Κανδηλά, 2001).

Η δημιουργία αυτού του πλαισίου, οδήγησε στη δημιουργία γεωργικών ιδρυμάτων διαφόρων βαθμίδων. Στην Ευρώπη ιδρύθηκαν Ανώτερες Γεωργικές Ακαδημίες αλλά και Ινστιτούτα, Μέσες Γεωργικές Σχολές, άλλες με θεωρητικό υπόβαθρο και άλλες με πιο πρακτικό, ενώ κάποιες χαρακτηρίστηκαν ως «κατώτερες» εξαιτίας των στοιχειωδών γνώσεων που προσέφεραν, πειραματικοί σταθμοί, κάποια πρότυπα αγροκήπια, ενώ παράλληλα καθιερώνεται και το μάθημα της γεωργίας στα σχολεία γενικής παιδείας (Κανδηλά, 2001).

Τον 20^ο αιώνα στην Ευρώπη υπάρχουν πλέον οργανωμένες Γεωργικές Σχολές διαφόρων τομέων, ειδικοτήτων και βαθμίδων. Ώθηση στην Βίου Μάθηση προσέφερε «Η Συνθήκη της Λισαβώνας» και οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις της με άμεση συνέπεια την ενίσχυση της γεωργικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες εκτός από τα γεωργικά εκπαιδευτικά ιδρυμάτων που παρείχαν τυπικής μορφής εκπαίδευση, αναπτύχθηκε και ένα σημαντικό ρεύμα που αφορούσε την κατάρτιση και την επιμόρφωση νέων αγροτών με μεγαλύτερη

εστίαση στον αγρότη ως άνθρωπο και στην μεταφορά γνώσης, και όχι μόνο στη γνώση όπως μέχρι εκείνη τη στιγμή είχε επιχειρηθεί, αξιοποιώντας το παραδοσιακό μοντέλο του πομπού και του δέκτη. Η εκπαίδευση δηλαδή έγινε περισσότερο ανθρωποκεντρική και θεωρεί τον εκπαιδευόμενο, όχι απλό αποδέκτη γνώσεων αλλά και δυναμικό εφαρμοστή νέων τεχνολογικών εφαρμογών αλλά και ενεργό εκπαιδευόμενο με διαρκή συμμετοχή στις μαθησιακές διαδικασίες (Κουλαουζίδης & Κουτσούρης, 2006).

2.2. Η γεωργική εκπαίδευση στην Ελλάδα

Η γεωργική εκπαίδευση στην Ελλάδα πάντα συμπλέει με την ιστορία και την εξέλιξη του νεοελληνικού κράτους. Η Ελλάδα είναι από τις αρχές του 19ου αιώνα μέχρι και τη δεκαετία του 1950 χαρακτηρίζεται ως μια κατεχοχόνη αγροτική χώρα, με την γεωργία να αποτελεί τη βάση της ελληνικής οικονομίας. Τα επίπεδα της γεωργικής παραγωγής ωστόσο παραμένουν διαχρονικά σε μέτριο επίπεδο, με κύριες αιτίες την έλλειψη υποδομής και κατάλληλου εξοπλισμού, καθώς και περιορισμένης ενημέρωσης σχετικά με τις καλλιεργητικές μεθόδους. Η επιτακτική ανάγκη για αντιμετώπιση του επισιτιστικού προβλήματος αλλά και η στελέχωση των κρατικών υπηρεσιών με εξειδικευμένο προσωπικό οδήγησε στην διαπίστωση της ανάγκης για συστηματική και οργανωμένη γεωργική εκπαίδευση. Αυτό αναμενόταν να συμβάλει στην αναδιοργάνωση των γεωργικών υπηρεσιών καθώς και στην ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση της γεωργικής παραγωγής (Καλαντζής, 2002).

Ο Κυβερνήτης Ι. Καποδίστριας, ο οποίος πρώτος οραματίστηκε τη σημασία και την αναγκαιότητα της γεωργικής εκπαίδευσης, έδωσε έμφαση στον τομέα αυτόν μέσω των πρωτοβουλιών του από τα πρώτα χρόνια σύστασης του απελευθερωμένου

ελληνικού κράτους. Για το λόγο αυτό, δρομολόγησε την ίδρυση της Γεωργικής Σχολής της Τίρυνθας στο Ναύπλιο, το 1829. Η γεωργική αυτή σχολή αυτή παρείχε στοιχειώδη γεωργική εκπαίδευση, εξαιτίας της απόφασης του Καποδίστρια σύμφωνα με τον οποίον δεν ήταν η ιδανική στιγμή για την ίδρυση ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, αλλά θεωρούσε ότι ήταν αναγκαίο να προηγηθούν η τεχνική, η επαγγελματική και η στοιχειώδης εκπαίδευση, λόγω των ειδικών συνθηκών του νεοσύστατου κράτους (Παπαδάκη, 2006).

Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια, η γεωργική σχολή παραμελήθηκε και μετά από πολλές προσπάθειες για την αναδιοργάνωσή της, έκλεισε οριστικά το 1873. Κύριοι παράγοντες της πτωτικής της πορείας ήταν οι μειωμένοι οικονομικοί πόροι, η μη ορθή διαχείριση σε συνδυασμό με την κατάσταση της οικονομίας, αλλά και η αδυναμία των κυβερνήσεων να δράσουν με τέτοιο τρόπο ώστε να αποτελέσει η σχολή το πρότυπο που θα συνδύαζε αποτελεσματικά θεωρητικές και πρακτικές γεωργικές γνώσεις υψηλού επιπέδου (Παπαδάκη, 2006).

Το 1887 επί κυβερνήσεως Χαρίλαου Τρικούπη, έγινε ένα ιδιαίτερα σημαντικό θεσμικό βήμα για την γεωργική εκπαίδευση και την ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας. Ιδρύθηκαν και λειτούργησαν τρία Τριανταφυλλίδια Σχολεία: η Γεωργική Σχολή στην Αθήνα, στην Τίρυνθα και στον Αλμυρό Βόλου. Οι Γεωργικές Σχολές στην Αθήνα και στην Τίρυνθα λειτούργησαν έως το έτος 1897 και έπειτα μετονομάστηκαν σε Γεωργικούς Σταθμούς. Η Γεωργική Σχολή του Βόλου μετονομάστηκε σε «Κασσαβέτειο και Τριανταφυλλίδειο Γεωργική Σχολή Αϊδινίου» και λειτούργησε έως και το έτος 1914. Τα σχολεία αυτά πραγματικά χαρακτηρίστηκαν ως ένας σταθμός στην ανάπτυξη της γεωργικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Συνέβαλαν στην καθιέρωση

και εγκαθίδρυση της γεωργικής εκπαίδευσης αλλά και στην αναβάθμιση του γεωργικού επαγγέλματος χάρη στη συμβολή ιδιαίτερα σημαντικών δασκάλων της γεωπονικής επιστήμης, οι οποίοι συνέβαλαν στη συνειδητοποίηση της ανάγκης ύπαρξης ανώτερης γεωπονικής εκπαίδευσης και στην εδραίωση αυτής (Κυπριανός, 2004).

Το 1911 ιδρύεται η Αβερύφειος Γεωργική Σχολή Λάρισας η οποία ήταν τριετούς φοίτησης και η οποία εξειδικευόταν στη θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση νέων που επιθυμούσαν να γίνουν γεωργοί. Το 1916, σε έκθεση του Τμηματάρχη Γεωργίας, Σπόρου Χασιώτη, ο οποίος χαρακτηρίζεται ως "Ο πατέρας της γεωργικής εκπαίδευσης", προσδιορίζονται οι εκπαιδευτικές υποχρεώσεις των γεωπόνων, όπως:

- α) η μετάδοση σύγχρονων και προοδευτικών γεωργικών γνώσεων, σε συνδυασμό με την συμβουλευτική των γεωργών, β) η επαγγελματική αναδιοργάνωση του αγροτικού πληθυσμού με τη βοήθεια των συνεταιρισμών, καλλιεργώντας τη συνείδηση πως η συνεργασία μεταξύ των γεωργών συμβάλει στη βελτίωση των όρων παραγωγής και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων και γ) η πραγματοποίηση έρευνας και μελέτης γεωργικών οικονομοτεχνικών θεμάτων (Στάμου, 2009)

Το 1920 θεσπίστηκε η οργάνωση στους τομείς της γεωργικής εκπαίδευσης. Πιο αναλυτικά αφορούσε: α) τη σχολική αλλά και τη μετασχολική γεωργική εκπαίδευση, β) την κατώτερη καθώς και τη μέση επαγγελματική γεωργική εκπαίδευση, γ) την ανώτερη γεωργική εκπαίδευση και τέλος δ) τη λαϊκή επιμόρφωση. Από αυτές τις μορφές εκπαίδευσης προέκυψε η επαγγελματική γεωργική εκπαίδευση, η οποία διακρίθηκε στην κατώτερη, μέση και ανώτερη γεωργική εκπαίδευση. Η κατώτερη ήταν διετής με πρακτικά μαθήματα ενώ η μέση διαρκούσε τρία έτη (Στάμου, 2009).

Όσον αφορά τις κατώτερες σχολές ιδρύθηκε η σχολή της Μεσσαρούς - Γόρτυνος στην Κρήτη και από τις μέσες γεωργικές σχολές η σχολή της Θεσσαλονίκης, η οποία καταργήθηκε το 1925 και μετατράπηκε σε Γεωργικό Σταθμό. Επίσης χαρακτηρίζονται ως μέσες σχολές η Αβερύφειος Πρακτική Γεωργική Σχολή στην Λάρισα και η Δενδροκομική - Αμπελουργική Σχολή στην Πάτρας και έως το 1929 πραγματοποιείται η ίδρυση τριάντα κατώτερων γεωργικών σχολείων διετούς φοίτησης (Στάμος, 2009).

2.3. Η γεωπονική εκπαίδευση στην Ελλάδα

Όσον αφορά την ανώτερη γεωργική εκπαίδευση, αυτή είχε ως στόχο τη μετάδοση θεωρητικών γνώσεων εξοπλίζοντας με ανώτερη επιστημονική μόρφωση τους επιτυχόντες, οι οποίοι έπρεπε να επιτύχουν στις «εισιτήριες εξετάσεις». Έτσι το 1920 ιδρύεται η Ανωτάτη Γεωπονική Σχολή Αθηνών, η οποία το 1959 βρίσκεται υπό τη σκέπη του Υπουργείου Παιδείας και το 1927 πραγματοποιείται η ίδρυση του Γεωπονικού Τμήματος της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου (Στάμος, 2009).

Συμπεραίνουμε επίσης μελετώντας τα γεγονότα πως οι όποιες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις ήταν άμεσα συνυφασμένες με τις πολιτικές εξελίξεις. Έτσι αξίζει να σημειωθεί πως επί της διακυβέρνησης του Ελευθέριου Βενιζέλου, τονίστηκε το πόσο αναγκαία και σημαντική είναι η ίδρυση της Ανώτατης Γεωπονικής Σχολής ως τμήμα ενός πλάνου για αναβάθμιση της γεωργικής παραγωγής και αναδιοργάνωση των γεωργικών υπηρεσιών. Η χρονική αυτή περίοδος σηματοδοτήθηκε από θεσμικές αλλαγές οι οποίες υπήρξαν καθοριστικές και η ορθότητά τους επιβεβαιώθηκε από τις εξελίξεις, μια και οι γεωπόνοι κλήθηκαν να αναλάβουν στην πράξη την ευθύνη για

την επιτυχία της αγροτικής μεταρρύθμισης, της αποκατάστασης των προσφύγων που έφταναν στην Ελλάδα καθώς και του εκσυγχρονισμού της γεωργικής παραγωγής, εν μέσω δυσμενών συνθηκών του μεσοπολέμου και τουλάχιστον μέχρι τις απαρχές του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου (Στάμος, 2009).

Κατά την περίοδο του μεσοπολέμου η εκπαιδευτική κοινότητα και συγκεκριμένα η κυβέρνηση των Φιλελευθέρων εισηγήθηκαν το διαχωρισμό της γεωργικής, τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης από τις δομές που παρείχαν κλασική παιδεία με σκοπό να δοθεί ένας νέος τεχνικός προσανατολισμός με τη συμβολή σχετικών σχολών. Έτσι όπως αναφέρθηκε, ιδρύθηκε το πρώτο ανώτατο γεωργικό ίδρυμα της χώρας, η Ανωτέρα Γεωπονική Σχολή Αθηνών με το ψήφισμα της 14ης Ιανουαρίου του 1920 (Στάμος, 2009).

2.4. Τα Γεωπονικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα σήμερα

Η Ανωτέρα Γεωπονική Σχολή Αθηνών λειτούργησε με την ίδρυσή της το 1920, με σκοπό την παροχή θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων λαμβάνοντας υπόψιν τις ανάγκες της γεωργικής επιστήμης και τις συνθήκες στην χώρα, έτσι ώστε οι γεωπόνοι να στελεχώσουν τις κρατικές γεωργικές υπηρεσίες, να αναλάβουν διευθυντικές θέσεις σε γεωργικές επιχειρήσεις, να είναι ικανοί να συντάξουν σχέδια δημιουργίας και βελτίωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων και να προάγουν την γεωπονική επιστήμη διεξάγοντας ερευνητικές μελέτες στους διάφορους γεωπονικούς κλάδους (Ευαγγελόπουλος, 1998).

Η Ανωτέρα Γεωπονική Σχολή Αθηνών το 1929 μετονομάστηκε σε Ανώτατη Γεωπονική και το 1934 αναγνωρίστηκε ως ισότιμη με πανεπιστήμιο, το 1989 πήρε τον τίτλο Γεωργικό Πανεπιστήμιο και το 1995 ονομάστηκε Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Η φοίτηση αρχικά διαρκούσε τρία έτη, έπειτα τέσσερα και στο τέλος πέντε χρόνια, και είναι η πρώτη Γεωπονική Σχολή της Ελλάδας (Ευαγγελόπουλος, 1998).

Σήμερα το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, περιλαμβάνει 6 σχολές¹ : Σχολή Επιστημών των Φυτών, Σχολή Επιστημών των Ζώων, Σχολή Περιβάλλοντος και Γεωργικής Μηχανικής, Σχολή Επιστημών Τροφίμων και Διατροφής, Σχολή Εφαρμοσμένης Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας, Σχολή Εφαρμοσμένων Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών.

Από τις ιστορικές σχολές είναι η Γεωπονική Σχολή Θεσσαλονίκης², η οποία ιδρύθηκε το 1927 σαν παράρτημα της Φυσικομαθηματικής Σχολής στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Το διάστημα από το 1937 έως το 1981 το Τμήμα Γεωπονίας, συγκρότησε μαζί με το Τμήμα Δασολογίας, τη Γεωπονική και Δασολογική Σχολή Θεσσαλονίκης, η οποία το 1981 διχοτομήθηκε και τα δύο αυτά τμήματα ήταν πλέον δύο ανεξάρτητες Σχολές.

Το 1982 η Γεωπονική Σχολή, η Δασολογική Σχολή και η Κτηνιατρική Σχολή, χαρακτηρίστηκαν ως Τμήματα και συγκρότησαν τη Σχολή Γεωτεχνικών Επιστημών. Το 2005, το Τμήμα Γεωπονίας μετονομάστηκε σε Γεωπονική Σχολή. Οι εγκαταστάσεις της Γεωπονικής Σχολής βρίσκονται στην πανεπιστημιούπολη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. και τα εργαστήρια πραγματοποιούνται στο Αγρόκτημα του Πανεπιστημίου στον Φοίνικα.

¹ <https://www2.aua.gr/el>

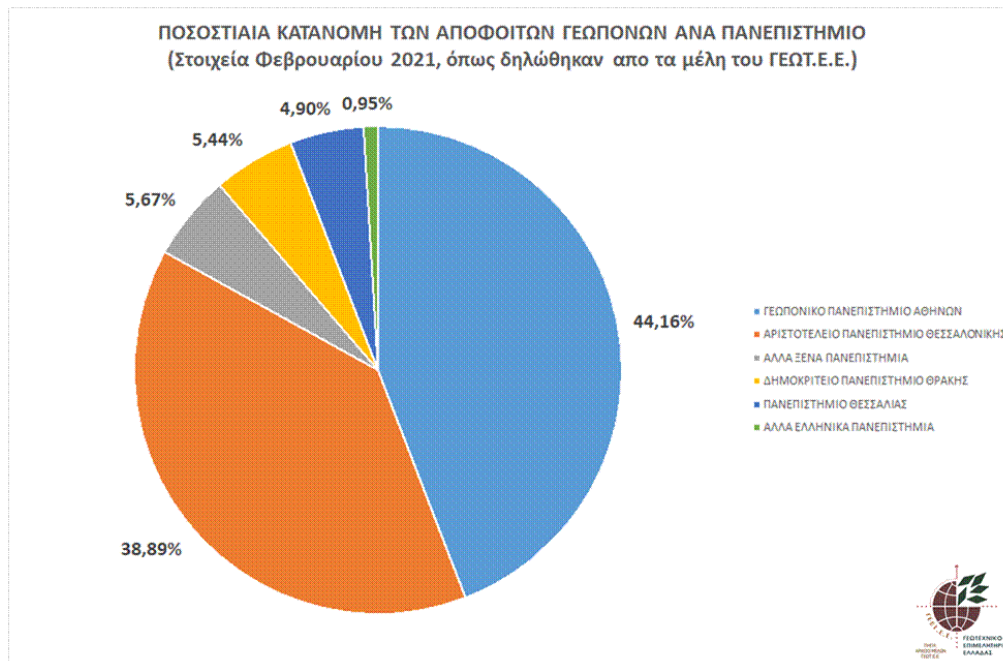
Η Γεωπονική σχολή αποτελείται από τους παρακάτω τομείς: Τομέας Εγγείων Βελτιώσεων, Εδαφολογίας και Γεωργικής Μηχανικής, Τομέας Ζωϊκής Παραγωγής, Τομέας Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων, Τομέας Οπωροκηπευτικών και Αμπέλου, Τομέας Φυτοπροστασίας, Τομέας Αγροτικής Οικονομίας, Τομέας Φυτών Μεγάλης Καλλιέργειας και Οικολογίας.

Οι υπόλοιπες σχολές οι οποίες δίνουν σήμερα επαγγελματικά δικαιώματα Γεωπόνου είναι οι παρακάτω³:

Το Τμήμα Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στην Άρτα, το Τμήμα Γεωπονίας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου στο Ηράκλειο, το Τμήμα Γεωπονίας του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας στη Θεσσαλονίκη, Τμήμα Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στην Καλαμάτα, το Τμήμα Γεωπονίας της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, το τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο Βόλο, το Τμήμα Γεωπονίας Πανεπιστήμιο Πατρών, τη Σχολή Γεωπονικών Επιστημών του Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας στη Λάρισα, Τμήμα Γεωπονίας, Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο Βόλο, η Σχολή Επιστημών Γεωπονίας & Δασολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

² <http://www.agro.auth.gr/>

³ https://epalalimou.wordpress.com/2018/04/06/2018panel_geop/

Σχήμα 1: Ποσοστιαία Κατανομή Αποφοίτων Γεωπόνων Ανά Πανεπιστήμιο

Πηγή: <https://www.geotee.gr/geo/stats2021/main2021.htm>

2.5. Αναγνώριση πτυχίου Integrated master

Πρόσφατα σύμφωνα με ενημέρωση από το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας⁴ ανακοινώθηκε πως αναγνωρίστηκαν οι τίτλοι σπουδών πενταετούς διάρκειας φοίτησης ως ενιαίοι και αδιάσπαστοι Τίτλοι Σπουδών Μεταπτυχιακού Επιπέδου (Integrated master), καθώς με τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 46 του Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114/Α'/4-8-2017) ορίστηκε ότι:

Σύμφωνα με την παραπάνω ενημέρωση η επιτυχής ολοκλήρωση του κύκλου σπουδών Τμημάτων Α.Ε.Ι. με διάρκεια κατ' ελάχιστον δέκα (10) ακαδημαϊκά εξάμηνα οδηγεί στην απονομή ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (Integrated master) αν στο πρόγραμμα σπουδών:

⁴<https://www.geotee.gr/MainNewsDetail.aspx?CatID=1&RefID=20488&TabID=1>

«περιλαμβάνονται μαθήματα ώστε να διασφαλίζεται: η θεμελίωση στις βασικές επιστήμες και τέχνες, η ανάπτυξη των μαθημάτων κορμού της ειδικότητας σε όλο το εύρος του γνωστικού αντικειμένου, η εμβάθυνση και η εμπέδωση σε υψηλό επίπεδο των γνώσεων στο εύρος του γνωστικού αντικειμένου της ειδικότητας και να προβλέπεται η εκπόνηση πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας διάρκειας ενός (1) ακαδημαϊκού εξαμήνου κατ' ελάχιστον».

Έτσι τα τμήματα γεωπονικών σχολών που υπάγονται στο άρθρο 46 του νόμου 4485/2017 για τον ενιαίο και αδιάσπαστο τίτλο σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου είναι τα εξής⁵:

Τα τμήματα του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Η Σχολή Γεωπονίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το Τμήμα Γεωπονίας, Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος και το Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, το Τμήμα Γεωπονίας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου και το Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου.

2.6. Η εκπαίδευση των Γεωπόνων στην Ελλάδα

Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε 180 φοιτητές γεωπονίας, ζητήθηκε η γνώμη τους σχετικά με τα προγράμματα σπουδών των σχολών γεωπονικής εκπαίδευσης και το κατά πόσο τα προγράμματα αυτά στοχεύουν στην ανάπτυξη νοοτροπιών που υπερβαίνουν τον παραδοσιακό ρόλο του γεωπόνου.

⁵https://www.alfavita.gr/panellinies/384208_poia-einai-ta-85-tmimata-aei-poy-horigoyn-stoys-apofitoys-toys-apeytheias-titlo

Η ποσοτική ανάλυση αποκάλυψε ότι τα προγράμματα σπουδών γεωπονίας συνεχίζουν να εξοπλίζουν τους φοιτητές με τις συμβατικές γεωπονικές γνώσεις και ότι για να καλλιεργήσουν νοοτροπία περισσότερο επαγγελματική θα πρέπει να επικεντρωθούν στην καλλιέργεια των μαλακών δεξιοτήτων και βιωματικών τρόπων μάθησης. Τα ποιοτικά αποτελέσματα υποστηρίζουν περαιτέρω τα παραπάνω ευρήματα, αποκαλύπτοντας ότι η περιορισμένη εστίαση που δίνεται από τα προγράμματα σπουδών στην εξάσκηση των μαλακών δεξιοτήτων και τη συστηματική σκέψη των φοιτητών μειώνουν το αίσθημα αυτο-αποτελεσματικότητάς τους (Χαρατσάρη, 2020).

Επίσης είναι προφανές ότι σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από επανάσταση στη γνώση και την τεχνολογία, από τις ραγδαίες αλλαγές σε παγκόσμια κλίμακα, από την αναδιάρθρωση της οικονομίας, τις παραγωγικές διαδικασίες, την χρήση της πληροφορικής και της επικοινωνίας σε κάθε πτυχή της ανθρώπινης δραστηριότητας και τα σημαντικά πλεονεκτήματα της ενοποιημένης Ευρώπης, η εκπαίδευση αποτελεί αιχμή στις ανεπτυγμένες χώρες. Επομένως, στη σύγχρονη κοινωνία της γνώσης, η περαιτέρω εκπαίδευση μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό πλεονέκτημα σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο που μπορεί να οδηγήσει σε οικονομική ανέλιξη και ευημερία. Οι χώρες που έχουν επενδύσει στη διαμόρφωση ενός ανταγωνιστικού και αποτελεσματικού εκπαιδευτικού συστήματος που παρέχει γνώσεις και ικανότητες από τα πρώτα σχολικά χρόνια έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση μπορούν σήμερα να επωφεληθούν από έναν ικανοποιητικό ρυθμό ανάπτυξης (Siripitanou, 2015).

Παράλληλα, η έλλειψη σύνδεσης της ακαδημαϊκής κοινότητας και των συστημάτων αγροδιατροφής δημιουργεί μια αίσθηση απομόνωσης από τον πραγματικό αγροδιατροφικό κόσμο, που ελαχιστοποιεί τις ευκαιρίες των μαθητών να δοκιμαστούν και να επικυρώσουν τις θεωρητικές τους γνώσεις. Αυτά τα ευρήματα δείχνουν ότι τα προγράμματα σπουδών της Γεωπονίας θα πρέπει να υπερβαίνουν τις συμβατικές γεωπονικές γνώσεις, παρέχοντας στους φοιτητές ευκαιρίες για συνδυασμό θεωρητικής και πρακτικής γνώσης και βοηθώντας τους αναπτύξουν μια νέα επαγγελματική ταυτότητα που δίνει έμφαση στην προσαρμοστικότητα και στη συνδυαστική σκέψη (Χαρατσάρη, 2020).

Ο μετασχηματισμός της διδακτέας ύλης για τον κλάδο των αγροδιατροφικών προϊόντων και τον εμπλουτισμό του αναλυτικού προγράμματος με καινοτόμα στοιχεία, που οδηγούν στην απόκτηση σύγχρονων δεξιοτήτων και πληροφοριών, αποτελεί επιτακτική ανάγκη (Staboulis, 2020).

3.Η επαγγελματική ταυτότητα του Γεωπόνου

3.1. Ο ρόλος του Γεωπόνου

Πριν από μερικές δεκαετίες, οι γεωπόνοι απλά παρείχαν τεχνική καθοδήγηση στους αγρότες ώστε να τους βοηθήσουν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά τους στις αγροδιατροφικές δραστηριότητές τους (Bradfield, 1946 όπως αναφέρετε σε Charatsari 2000). Σήμερα εκτός από την προσφορά γεωπονικής καθοδήγησης (Erickson et al., 2018) πρέπει οι γεωπόνοι επιπλέον να αναλάβουν τον ρόλο του «παράγοντα αλλαγής» διευκολύνοντας τη μετάβαση σε ένα βιώσιμο γεωργικό μέλλον (Charatsari et al., 2018). Για να συμβεί αυτό προϋπόθεση αποτελεί η

συνεργασία με τους αγρότες και ο συνδυασμός της επιστημονικής γνώσης των γεωπόνων με τις βιωματικές εμπειρίες των αγροτών (Wright et al., 2016), ενώ ταυτόχρονα οι γεωπόνοι πρέπει να είναι δεκτικοί στην καινοτομία (Lefèvre et al., 2014) και στις συνεργασίες μεταξύ των ατόμων αλλά και των φορέων που συμμετέχουν στα αγροδιατροφικά συστήματα (Hamel and Saindon, 2017).

Ο ρόλος των γεωπόνων στο νέο, διαρκώς μεταβαλλόμενο αγροδιατροφικό πλαίσιο είναι αρκετά απαιτητικός και πολύπλοκος. Για να εκτελέσουν αποτελεσματικά αυτόν τον ρόλο, οι γεωπόνοι πρέπει να έχουν ευρεία κατανόηση του αγροοικοσυστήματος (Ingram and Morris, 2007) και μια διευρυμένη ικανότητα μάθησης πάνω σε θέματα του αντικειμένου τους (Charatsari et al., 2018), ενώ πρέπει επίσης να διαθέτουν ποικίλες δεξιότητες, από παραδοσιακές τεχνικές δεξιότητες (Gómez et al., 2015), έως επικοινωνιακές δεξιότητες αλλά και δεξιότητες συνεργασίας και δικτύωσης (Χαρατσάρη και Λιούτας, 2019). Ως εκ τούτου, οι γεωπόνοι θα πρέπει αναπτύξουν μια νέα επαγγελματική ταυτότητα και να υπερβούν τους καθορισμένους ρόλους και τα καθορισμένα καθήκοντα. Με άλλα λόγια, θα πρέπει να ξεπεράσουν τον παραδοσιακό ρόλο του επαγγελματία γεωπόνου, που εκτελεί συγκεκριμένους και καθορισμένους ρόλους εντός των ορίων ενός έργου που έχει να εκτελέσει (Whitchurch, 2008) και να αναπτύξουν μια νέα επαγγελματική νοοτροπία που δίνει έμφαση στις πολλαπλές δεξιότητες και στον προσωπικό μετασχηματισμό μέσω της μάθησης. Ωστόσο, η ανώτερη γεωπονική εκπαίδευση τυπικά και παραδοσιακά, δίνει προτεραιότητα στην τεχνική γνώση, χωρίς να δίνει την ίδια προσοχή στις ανάπτυξη τέτοιων δεξιοτήτων και ικανοτήτων (Charatsari et al., 2019).

3.2. Το επάγγελμα του Γεωπόνου

Το 1910, με την ίδρυση του Υπουργείου Γεωργίας, Βιομηχανίας και Εμπορίου ξεκινούν και μεταρρυθμίσεις για την εξέλιξη του Γεωργικού Τομέα. Ιδρύθηκαν οι Γεωργικοί Σταθμοί, οι οποίοι είχαν ως στόχο τη Γεωργική Εκπαίδευση, επίσης οργανώθηκαν και τα πρώτα Γεωργικά Επιμελητήρια. Συστάθηκαν επίσης υπηρεσίες όπως Επιθεωρήσεις Γεωργίας, όπου απασχολούνταν Ειδικοί Γεωπόνοι και Νομογεωπόνοι, οι οποίες είχαν σκοπό την παροχή πληροφοριών και συστάσεων πάνω σε γεωργικά θέματα, τη διδασκαλία μέσω διαλέξεων για αγροτικά θέματα και την διεξαγωγή πειραματικών νέων καλλιεργητικών πρακτικών. Οι Νομογεωπόνοι, οι οποίοι είχαν εκπαιδευτικούς και διοικητικούς ρόλους, επισκέπτονταν τις Περιφέρειες της χώρας και να διερευνούσαν τις γεωργικές συνθήκες, ενημερώνοντας και καθοδηγώντας τους αγρότες έως ότου σταδιακά ιδρύθηκαν από το 1914, τα Πρακτικά Γεωργικά Σχολεία (Στάμος, 2009).

Το 1929 αναδιοργανώθηκε το Υπουργείο Γεωργίας και ιδρύθηκε η Κεντρική Υπηρεσία της Διεύθυνσης Γεωργικών Εφαρμογών και είχε τις εξής δράσεις: α) την επιτήρηση των Περιφερειακών Γεωργικών Υπηρεσιών, την οργάνωση των δεντροκομικών καλλιεργειών και των φυτωρίων β) τη διάδοση των πορισμάτων της επιστημονικής έρευνας και την εφαρμογή των αποτελεσμάτων γ) τη συμβουλευτική των γεωργικών οργανώσεων και των επιχειρήσεων πώλησης γεωργικών προϊόντων και δ) την ενημέρωση για τα σύγχρονα γεωργικά μηχανήματα, τη σύσταση Κέντρων Μηχανικής Καλλιέργειας, οργάνωση συνεργείων επισκευής και εκμάθηση χειρισμού γεωργικών μηχανημάτων (Στάμος, 2009).

Η πείρα που αποκτήθηκε αυτή την περίοδο συνέβαλλε στην οργάνωση των υπηρεσιών της Γεωργικής Εκπαίδευσης και των Γεωργικών Εφαρμογών. Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η Κατοχή ανέκοψαν κάθε προσπάθεια και πρόοδο ενώ μικρή αναλαμπή υπήρξε η επαναλειτουργία των Μέσων Γεωργικών Σχολών στην Λάρισα και στην Πάτρα, των οποίων οι "Μεσογεωπόνοι" που αποφοιτούσαν, εκτελούσαν χρέη βοηθών των λιγοστών γεωπόνων οι οποίοι ήταν απόφοιτων ανωτάτων γεωπονικών σχολών (Στάμος, 2009).

Το 1950 το Υπουργείο Γεωργίας εφαρμόζει το σύστημα των Γεωργικών Εφαρμογών και Εκπαίδευσης, ιδρύοντας την Διεύθυνση Γεωργικών Εφαρμογών και Εκπαίδευσης προσλαμβάνοντας 400 Γεωπόνους. Τα έτη 1951 έως 1960 οι Γεωπόνοι Γεωργικών Εφαρμογών ήταν υπεύθυνοι για 950 κοινότητες και συνέβαλαν στη σύσταση Αυτοδιοικούμενων Μορφωτικών Συλλόγων. Ακόμα ένα έργο ήταν η συμβολή των γεωπόνων στη σύσταση δημιουργίας αγροτικών βιβλιοθηκών με στόχο την εκπαίδευση αλλά ταυτόχρονα και τη ψυχαγωγία των μελών των συλλόγων (Στάμος, 2009).

Οι γεωπόνοι γεωργικών εφαρμογών συνδύαζαν τη γεωργική εκπαίδευση με την πρακτική εφαρμογή, προωθώντας στις γεωργικές κοινότητες την εγκατάσταση δοκιμαστικών καλλιεργειών, την εισαγωγή και την εκτροφή βελτιωμένων φυλών ζώων, οργάνωναν εκπαιδευτικές εκδρομές και ραδιοφωνικές εκπομπές, γεωργοκτηνοτροφικές εκθέσεις και εξέδιδαν γεωργικά περιοδικά. Επίσης κατάρτιζαν εκπαιδευτικά προγράμματα με θέμα την Αγροτική Οικιακή Οικονομία και συνέβαλαν στην οργάνωση Μορφωτικών Συλλόγων και Εξωσχολικών Ομάδων Αγροτικής Νεολαίας (Στάμος, 2009).

Μετά το 1981 και την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, σταδιακά οι διοικητικές διαδικασίες της εφαρμογής της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής ανατέθηκαν στην Υπηρεσία Γεωργικών Εφαρμογών και οδήγησαν τους γεωπόνους γεωργοεφαρμοστές να έχουν γραφειοκρατικές και διοικητικές υποχρεώσεις. Ταυτόχρονα, την περίοδο εκείνη τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης είχαν ως στόχο να μετατρέψουν τους Έλληνες παραγωγούς σε πετυχημένους επιχειρηματίες (Παναγιώτου, 2002).

Στα μέσα της δεκαετίας του '90, έλαβε χώρα η διοικητική αναδιοργάνωση του Υπουργείου Γεωργίας, οι υπηρεσίες οργανώνονταν με στόχο την αποκέντρωση και συστάθηκαν οργανισμοί με σκοπό την γεωργική εκπαιδευτική έρευνα όπως ο οργανισμός ΟΓΕΕΚΑ ΔΗΜΗΤΡΑ (Οργανισμός Γεωργικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Απασχόλησης) (Alexopoulos et al., 2009; Paraspyrou et al., 2009).

Σήμερα οι γεωπόνοι έχουν ένα ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο καθώς είναι υπεύθυνοι για την παροχή στους αγρότες γεωργικών συμβουλών. Πολλοί από τους γεωπόνους είναι επιχειρηματίες και διατηρούν καταστήματα γεωργικών εφοδίων ή είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι σε παρόμοιες επιχειρήσεις ή εργάζονται ως ιδιώτες γεωπόνοι-γεωργικοί σύμβουλοι. Η νομοθετική κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των γεωτεχνικών έγινε με το Π.Δ. 344/2000. Η εφαρμογή και υλοποίηση του Προεδρικού αυτού Διατάγματος αποτελεί κύριο σκοπό του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, το οποίο θα αναλυθεί σε επόμενο κεφάλαιο.

3.3 Οι Γεωπόνοι σε αριθμητικά δεδομένα σε Ελλάδα και Ευρώπη

Σύμφωνα τον πίνακα κατανομής των κλάδων ανά παράρτημα & απασχόληση από τα στατιστικά του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, οι Γεωπόνοι στην Κεντρική Μακεδονία σήμερα ανέρχονται σε 5.375 σε σύνολο 24.467 Γεωπόνων πανελλαδικά.

(Στοιχεία Ιουλίου 2022, όπως δηλώθηκαν από τα μέλη του ΓΕΩΤ.Ε.Ε.)

ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1261	5375	1687	186	1514	10023
ΑΝΕΡΓΟΣ/Η	572	1503	615	67	348	3105
ΔΗΜ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	91	303	247	14	135	790
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΕΡΕΥΝΑ	98	315	102	25	97	637
ΕΛ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ	183	826	234	9	377	1629
ΕΡΓΑΣ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	16	20	10	1	32	79
ΕΤΕΡΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ	54	93	47	6	14	214
ΙΔ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	150	1158	165	23	106	1602
Ο.Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ (ΔΗΜΟΙ)	8	75	37		4	124
Ο.Τ.Α. Β' ΒΑΘΜΟΥ (ΠΕΡΙΦ.)	23	401	72	27	153	676
ΣΥΜΒΑΣ. ΟΡΙΣ. ΧΡΟΝΟΥ	33	131	56	8	28	256
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ	15	347	85	4	189	640
ΥΠΑΛ. ΕΥΡ. ΔΗΜ. ΤΟΜΕΑ	18	201	16	2	30	267
ΧΩΡΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		2	1		1	4

Πίνακας 1. Πίνακας κατανομής των κλάδων ανά παράρτημα & απασχόληση

Πηγή: Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας

https://www.geotee.gr/geo/stats2022/pin_katan_klado_apasx/pin_katan_klado_paparar_apasx3.htm

Επιπλέον στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται αριθμητικά δεδομένα όσον αφορά την εργασιακή κατάσταση των Γεωπόνων Πανελλαδικά. Σε σύνολο 24.467 Γεωπόνων, παρουσιάζεται η απασχόλησή τους σε διάφορους τομείς. Αξιοσημείωτο είναι το υψηλό ποσοστό των άνεργων Γεωπόνων που αγγίζουν τις 6.078 και υπερτερούν αριθμητικά έναντι των υπολοίπων κατηγοριών.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ						
	ΓΕΩΛΟΓΩΝ	ΓΕΩΠΟΝΩΝ	ΔΑΣΟΛΟΓΩΝ	ΙΧΘΥΟΛΟΓΩΝ	ΚΤΗΝΙΑΤΡΩΝ	Grand Total
ΑΝΕΡΓΟΣ/Η	2245	6078	1289	478	1064	11154
ΕΤΕΡΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΣ	218	423	95	25	35	796
Ο.Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ (ΔΗΜΟΙ)	51	539	92	5	13	700
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ	77	1200	212	19	500	2008
ΔΗΜ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	547	1933	1078	190	531	4279
ΕΡΓΑΖ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	72	86	26	9	104	297
ΕΛ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ	1092	4352	704	99	2061	8308
ΙΔ. ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	732	5120	393	167	492	6904
Ο.Τ.Α. Β' ΒΑΘΜΟΥ (ΠΕΡΙΦ.)	149	2147	265	139	718	3418
ΣΥΜΒΑΣ. ΟΡΙΣ. ΧΡΟΝΟΥ	205	691	131	61	107	1195
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΕΡΕΥΝΑ	381	997	193	94	161	1826
Grand Total	5902	24467	4527	1297	5883	42076

Πίνακας 2. Απασχόληση Γεωπόνων Πανελλαδικά

Πηγή: Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας

https://www.geotee.gr/geo/stats2022/stats2022_pin_katan_klado_ergasia.htm

3.4. Η ανάπτυξη των Γεωργικών Εφαρμογών

Οι εφαρμογές (extension) μπορούν να περιγραφούν ως λειτουργίες οι οποίες βρίσκουν εφαρμογή σε ποικίλους κοινωνικούς τομείς, όπως στη βιομηχανία, στην εκπαίδευση, στην υγεία, αλλά και στην αναβάθμιση των παραγόντων που επηρεάζουν την γεωργική ανάπτυξη της υπαίθρου (Rivera et al., 2001). Ο Maunden (όπως αναφέρεται σε Κωνσταντιδέλλη, 2017) επισημαίνει πως οι γεωργικές εφαρμογές (agricultural extension) είναι μια μορφή εκπαιδευτικών δράσεων που προσφέρονται στους αγροτικούς πληθυσμούς, είναι δηλαδή μια υπηρεσία που ενισχύει τους γεωργούς μέσω εκπαιδευτικών δράσεων και τους βοηθά να αναβαθμίσουν τις γεωργικές μεθόδους και τεχνικές, να βελτιώσουν την παραγωγικότητα αλλά και τα εισόδηματά τους και να ενισχύσουν θετικά το επίπεδο διαβίωσής τους.

Σήμερα στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά συνεχίζουν να χρησιμοποιούν τον όρο «γεωργικές εφαρμογές» και περιγράφουν με αυτόν τα προγράμματα μη τυπικής

εκπαίδευσης,σε αντίθεση με πολλές χώρες στην Ευρώπη επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν τον όρο «συμβουλευτικές υπηρεσίες» (Swanson και Rajalahti, 2010). Κατά τους Birner et al. (2006), ο όρος «Υπηρεσίες Γεωργικών Συμβουλών» αποτελεί εξέλιξη του όρου «Γεωργικές εφαρμογές». Η εξέλιξη αυτή ουσιαστικά φανερώνει την εξής αλλαγή: ενώ αρχικά ο όρος των γεωργικών εφαρμογών δήλωνε την κατάρτιση σχετικά με τις νέες τεχνολογίες, τα τελευταία χρόνια έχει διευρυνθεί και περιλαμβάνει τη συμβουλευτική στους γεωργούς για την ενασχόληση με την διάθεση των αγροδιατροφικών προϊόντων και τις συνέργειες με φορείς (Birner et al., 2006).

Παρόλο που πλέον επικρατεί ο όρος «Συμβουλευτικές υπηρεσίες» ο όρος «Γεωργικές Εφαρμογές» εξακολουθεί να διατυπώνεται από συγγραφείς που υποστηρίζουν πως αποτελεί έναν όρο σαφή και συγκεκριμένο για τη κατάσταση που περιγράφει (Davis, 2008; Christoplos, 2010). Τέλος, οι Swanson και Rajalahti (2010) διατυπώνουν την άποψη πως οι όροι «γεωργικές εφαρμογές» και «συμβουλευτικές υπηρεσίες» θα μπορούσαν να θεωρηθούν συνώνυμοι.

3.5. Ο θεσμός των Γεωργικών Συμβούλων

Όπως αναφέρεται στην ιστοσελίδα του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας⁶, το Σύστημα Γεωργικών Συμβουλών θεσμοθετήθηκε με το 2003 στοχεύοντας στην υποστήριξη των αγροτών. Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει, ο έλεγχος και ο συντονισμός του συνόλου των Γεωργικών Συμβουλών, ανατέθηκε στη Γενική Διεύθυνση Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

⁶<https://www.geotee.gr/MainApasxRefPage.aspx?LnkID=03020500&ShSum=0>

Ως υπεύθυνος για την Πιστοποίηση των Γεωργικών Συμβούλων έχει οριστεί ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός ΔΗΜΗΤΡΑ (ΕΛ.Γ.Ο. – «ΔΗΜΗΤΡΑ») (ΓΕΩΤ.Ε.Ε., 2022).

Ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός (ΕΛΓΟ)-ΔΗΜΗΤΡΑ⁷ τον Φεβρουάριο του 2018, προσκάλεσε να υποβάλουν αιτήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος, όποια φυσικά πρόσωπα που επιθυμούσαν να λάβουν πιστοποίηση ως Γεωργικοί Σύμβουλοι και στη συνέχεια μετά από επιτυχή διαδικασία εξετάσεων να συμπεριληφθούν στο ανάλογο Μητρώο του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ. Η πιστοποίηση αφορά τα παρακάτω θεματικά πεδία:

- I. Παροχή Συμβουλευτικής όσον αφορά τις απαιτήσεις διαχείρισης και τα πρότυπα της καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης καθώς και τις γεωργικές πρακτικές που έχουν θετική επίδραση για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα.
- II. Παροχή Συμβουλευτικής σε σχέση με την ορθολογική χρήση του νερού και τις αρδεύσεις, εστιάζοντας στην ορθή διαχείριση των υδάτων και την ορθολογική χρήση στον τομέα της λίπανσης. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη διαχείριση των ζωικών αποβλήτων με στόχο την μείωση της ρύπανσης στους υδάτινους αποδέκτες.
- III. Παροχή Συμβουλευτικής σε σχέση με τις γενικές αρχές της Φυτοπροστασίας στα συστήματα ολοκληρωμένης γεωργίας και τις πρακτικές της ορθολογικής χρήσης κατά την εφαρμογή γεωργικών φαρμάκων.

⁷ http://agroadvisors.elgo.gr/Library/prosklisi_fp.pdf

IV. Παροχή Συμβουλευτικής σε σχέση με τις μη επιβαρυντικές δράσεις όσον αφορά το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής και τις εκπομπές αμμωνίας που προκύπτουν από τις γεωργοκτηνοτροφικές δραστηριότητες.

V. Παροχή Συμβουλευτικής σε σχέση με την εφαρμογή των μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 «Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα» και «Βιολογική Γεωργία».

VI. Συμβουλές για τον εκσυγχρονισμό των γεωργοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των αγροδιατροφικών προϊόντων, τις καινοτόμες καλλιεργητικές πρακτικές και την ανάπτυξη της επιχειρηματικής αγροτικής ανταγωνιστικότητας.

VII. Συμβουλές για τη διαχείριση κινδύνων και την καθιέρωση μέτρων για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και ασθενειών στη ζωική και φυτική παραγωγή.

VIII. Παροχή Συμβουλευτικής σε σχέση με τα πρότυπα εργασιακής ασφάλειας που συμπεριλαμβάνονται στην εθνική νομοθεσία.

IX. Παροχή Συμβουλευτικής σε σχέση με το σχεδιασμό Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης

Χ. Παροχή Συμβουλευτικής προς νέους και νεοεισερχόμενους γεωργούς για τη διαχείριση εκμεταλλεύσεων καθώς και νέες τεχνικές καλλιέργειας, κτηνοτροφίας καθώς και ενημέρωση για τις νέες τεχνολογίες.

Η διαδικασία της πιστοποίησης είναι ακόμα ανοιχτή για τους ενδιαφερόμενους και ως Γεωργικοί Σύμβουλοι, μπορούν πιστοποιηθούν Γεωπόνοι, Δασολόγοι και Κτηνίατροι, ενεργά μέλη του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. (Agroadvisors, 2022)

3.6. Ο θεσμός του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος

Το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας -ΓΕΩΤ.Ε.Ε.⁸ είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) που βρίσκεται υπό την εποπτεία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Έδρα του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας είναι η Θεσσαλονίκη από τη χρονιά της ίδρυσής του το 1971. Λειτουργούν δέκα Περιφερειακά Παραρτήματα: στην Αλεξανδρούπολη για το Παράστημα Θράκης, στην Καβάλα το Παράρτημα Ανατολικής Μακεδονίας, το Παράρτημα στην Κεντρική Μακεδονία στη Θεσσαλονίκη, το Παράρτημα Κοζάνης στη Δυτική Μακεδονία, το Παράρτημα Ηπείρου & Νήσων στα Ιωάννινα, το Παράρτημα στη Λάρισα όσον αφορά την Κεντρική Ελλάδα. Στην Αθήνα βρίσκεται το Παράρτημα για την περιοχή της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, ενώ στην Πάτρα λειτουργεί το Παράρτημα Πελοποννήσου & Δυτικής Στερεάς Ελλάδας. Και τέλος στη Σύρο λειτουργεί το Παράρτημα Αιγαίου ενώ το Παράρτημα Κρήτης έχει έδρα στο Ηράκλειο (ΓΕΩΤ.Ε.Ε., 2022).

⁸ <https://www.geotee.gr/PlainTextPage.aspx?LnkID=01020000&ShSum=0>

Σκοπός του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.) είναι η προώθηση της επιστημονικής γνώσης στον γεωργικό και στον κτηνοτροφικό τομέα. Επίσης στόχος είναι η διεύρυνση της επιστημονικής έρευνας και στους τομείς της δασολογίας, της αλιείας και της διαχείρισης των ορυκτών και υδατικών πόρων. Όλα τα προαναφερθέντα στοχεύουν στην καθοδήγηση των επαγγελματιών όσον αφορά την εργασιακή τους εξέλιξη στα αντικείμενα αυτά(ΓΕΩΤ.Ε.Ε., 2022).

Το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας - ΓΕΩΤ.Ε.Ε., είναι το νομοθετημένο συμβουλευτικό όργανο της πολιτείας αναφορικά με οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά θέματα που σχετίζονται με την ανάπτυξη της ελληνικής υπαίθρου.

Το ΓΕΩΤ.Ε.Ε.:

α) Επικεντρώνεται σε θέματα του γεωργικού και κτηνοτροφικού τομέα, του τομέα της αλιείας, των δασικών και ορυκτών πόρων, αλλά και υδατικών πόρων. Επίσης στοχεύει στην ανταγωνιστικότητα της ελληνικής υπαίθρου, την ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της αγροτικής παραγωγής, την επεξεργασία, την μεταποίηση, την τυποποίηση και την εμπορία των αγροδιατροφικών προϊόντων.

β) Γνωμοδοτεί σε νομοσχέδια και προεδρικά διατάγματα για τους τομείς της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, των δασικών συστημάτων, της αλιευτικής παραγωγής, τους εδαφικούς, ορυκτούς και υδάτινους πόρους. Για τη διαχείριση των παραπάνω ζητημάτων συγκροτούνται Ομάδες Εργασίας Γεωτεχνικών.

γ) Στοχεύει να αναβαθμίσει την οικονομική κατάσταση και την επαγγελματική πορεία των Γεωτεχνικών, συμμετέχοντας σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους καθώς και δράσεις με Ευρωπαϊκά κονδύλια.

δ) Εκδίδει έντυπα και ηλεκτρονικά περιοδικά συμβάλλοντας στην πληροφόρηση των μελών του αλλά και στην ενημέρωση των απασχολούμενων στον Αγροδιατροφικό τομέα

ε) Σχεδιάζει εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές δράσεις στοχεύοντας στην επαγγελματική κατάρτιση των μελών σε συνεργασία εκπαιδευτικούς φορείς

Οι Γεωτεχνικοί εγγράφονται στο μητρώο του ΓΕΩΤΕΕ⁹ αμέσως μετά τη λήψη του κύριου πτυχίου τους, εκδίδεται η Άδεια Ασκήσεως Επαγγέλματος Γεωτεχνικού και κάθε 3 χρόνια αποδίδουν την οικονομική συνδρομή τους, έτσι ώστε να εκδοθεί η δήλωση Συνέχισης Επαγγέλματος Γεωτεχνικού (ΓΕΩΤ.Ε.Ε., 2022)

3.7. Ο Γεωπονικός Σύλλογος Μακεδονίας Θράκης

Ο ιστορικός πλέον Γεωπονικός Σύλλογος Μακεδονίας – Θράκης¹⁰ ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1926. Είναι ο πρώτος Γεωπονικός Σύλλογος στην Ελλάδα με πανελλήνια επιρροή και κύρος. Εξέδιδε το περιοδικό «ΓΕΩΠΟΝΙΚΑ» και είχε συνδρομητές σε όλη την Ελλάδα.

Ο Σύλλογος όλα τα χρόνια της λειτουργίας του, ταυτόχρονα με τον επιστημονικό του ρόλο διατηρούσε και τον ρόλο του ως φορέας προάσπισης των επαγγελματικών δικαιωμάτων των μελών του συλλόγου. Κάθε Γεωπόνος Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης μπορούσε να πραγματοποιήσει εγγραφή αποδίδοντας ετήσια συνδρομή. Από τα μέλη του Γεωπονικού Συλλόγου προέκυψαν πολλές μορφές οργάνωσης του συνδικαλισμού του γεωπονικού κλάδου.

⁹ <https://www.geotee.gr/PlainTextPage.aspx?LnkID=01020000&ShSum=0>

Έτσι συστάθηκε το «Σωματείο Γεωπόνων Ιδιωτικών Υπαλλήλων Ελλάδος» αλλά και το «Σωματείο Ελεύθερων Επαγγελματιών» ως τις ανώτατες συνδικαλιστικές μορφές, όπως η «Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Γεωπόνων (Π.Ο.Σ.Γ.)» και το «Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΓΕΩΤΕΕ)».

Στο περιοδικό «ΓΕΩΠΟΝΙΚΑ», υπήρχε η δυνατότητα οι Γεωπόνοι να δημοσιεύουν ερευνητικές εργασίες ύστερα από έγκριση από επιστημονική επιτροπή Γεωπόνοι Πανεπιστημιακών. Στα «ΓΕΩΠΟΝΙΚΑ» αρθρογραφούσε το σύνολο της γεωπονικής ακαδημαϊκή και ερευνητικής κοινότητας της χώρας. Στον Σύλλογο μια από τις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες του κλάδου με 3.750 τίτλους βιβλίων.

Κομβικό ρόλο του Γεωπονικού Συλλόγου αποτέλεσε το γεγονός ότι υπήρξε ο μαζικότερος εκφραστής του γεωπονικού κλάδου για τη διεκδίκηση εργασιακών ζητημάτων και δέκτης των προβληματισμών και των αιτημάτων του αγροτικού κόσμου της ελληνικής υπαίθρου. Πάντα είχε έδρα την Θεσσαλονίκη και συνέβαλε δραστικά στην απόφαση για εγκατάσταση της έδρας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου στην πόλη. Επίσης ιδιαίτερα σημαντικός ήταν ο ρόλος του Γεωπονικού Συλλόγου στην επιμόρφωση των γεωπόνων πάνω σε ενδιαφέροντα αντικείμενα που συνέβαλλαν στην επαγγελματική ενδυνάμωση και αποκατάσταση των μελών του συλλόγου, όπως αναλύεται σε επόμενο κεφάλαιο.

¹⁰ <https://www.facebook.com/groups/97130649697/>

4. Η επιμόρφωση των Γεωπόνων

4.1. Η συμβολή του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας στην επιμόρφωση των γεωπόνων

Από το site του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας είναι δυνατόν να δούμε τις επιμορφώσεις που έχει πραγματοποιήσει κατά καιρούς για την επιμόρφωση των γεωπόνων.

Η ηλεκτρονική ενημέρωση ξεκινά το 2008¹¹, με διαθέσιμα σεμινάρια προγράμματος GIS και HACCP. Τα σεμινάρια ήταν διήμερα, πραγματοποιήθηκαν το 2009, δεν αναφέρονται ώρες παρακολούθησης και είχαν κόστος 300€/άτομο. Οργανώθηκαν σε συνεργασία με την MARATHON DATA SYSTEMS και την TÜV HELLAS και η παρακολούθησή τους οδηγούσε στη χορήγηση Βεβαίωσης Παρακολούθησης. Επιπλέον, υπήρχε η δυνατότητα επιμήκυνσης του σεμιναρίου (με επιπλέον παρακολούθηση 5 ημερών και συνολικό κόστος 500 € /άτομο) και οδηγούσε στη χορήγηση πιστοποιητικού. Στα σεμινάρια συμμετείχαν μόνο τα μέλη του ΓΕΩΤ.Ε.Ε

Επίσης το 2009 το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας διοργάνωσε το σεμινάριο: «Επιθεωρητές Συστημάτων Διαχείρισης Ασφάλειας Τροφίμων ISO 22000:2005»¹². Το κόστος παρακολούθησης των σεμιναρίων ήταν 200€/άτομο, ήταν τριήμερης διάρκειας και διοργανώθηκαν μέσω της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας «ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΣ», σε συνέργεια με τον Οργανισμό TÜV HELLAS και η παρακολούθησή τους οδηγούσε στην απόκτηση Πιστοποιητικού Επιθεωρητή Συστημάτων.

¹¹ <https://www.geotee.gr/MainNewsDetail.aspx?CatID=1&RefID=38&TabID=5>

¹² <https://www.geotee.gr/MainNewsDetail.aspx?CatID=1&RefID=144&TabID=5>

Το 2021¹³ στα πλαίσια του Προγράμματος ΕΣΠΑ 2014-2020 πραγματοποιήθηκε το πρόγραμμα «Κατάρτιση και Πιστοποίηση Ικανοτήτων και Δεξιοτήτων Εργαζομένων στον κλάδο διαχείρισης αγροτικών αποβλήτων και στην υγιεινή, ασφάλεια και ποιοτικό έλεγχο τροφίμων»

Το 2016 το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος είχε επιχειρήσει να διαγνώσει τις εκπαιδευτικές ανάγκες των γεωτεχνικών του συλλόγου με ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο¹⁴ που είχε σταλεί στα μέλη του. Στη συνοδευτική επιστολή αναφερόταν πως έχοντας σαν στόχο την κατάρτιση των μελών σχεδίαζε την πραγματοποίηση επιμορφωτικών για τους Γεωτεχνικούς, εντάσσοντάς τα σε κοινотικά προγράμματα εκπαίδευσης.

Έτσι οδηγήθηκε στον σχεδιασμό ενός Ερωτηματολογίου Διάγνωσης Εκπαιδευτικών Αναγκών, για να συλλέξει τις απόψεις των μελών του και να στοχεύσει σε συγκεκριμένα αντικείμενα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Παρατίθενται αποσπάσματα από το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο:

¹³ <https://katartisi.geotee.gr/>

¹⁴ https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdmRLo5kM_URYIb5_46Dh5mjuWB8ytD-7S3VOQSZcpzNmUlMQ/viewform

Εικόνα 1. Ερωτηματολόγιο Διάγνωσης Εκπαιδευτικών Αναγκών ΓΕΩΤ.Ε.Ε

This screenshot shows the "ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ" (General Information) section of the questionnaire. It contains two questions: "ΦΥΛΟ *" (Gender) with radio button options for "Ανδρας" (Male) and "Γυναίκα" (Female), and "ΗΛΙΚΙΑ *" (Age) with radio button options for "22 - 25", "26 - 35", "36 - 45", "46 - 55", "55 - 65", and ">65".

Εικόνα 2. Ερωτηματολόγιο Διάγνωσης Εκπαιδευτικών Αναγκών ΓΕΩΤ.Ε.Ε

ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τόπος Εργασίας *

Επιλογή

Είδος Απασχόλησης *

Δημόσιος Υπάλληλος

Ιδιωτικός Υπάλληλος

Ελεύθερος Επαγγελματίας

Άνεργος

Άλλο: _____

Αντικείμενο Απασχόλησης

Η απάντησή σας _____

Εργασιακή Εμπειρία *

0 - 5 έτη

6 - 10 έτη

11 - 15 έτη

16 - 20 έτη

21 - 25 έτη

26 - 30 έτη

>30 έτη

Εικόνα 3. Ερωτηματολόγιο Διάγνωσης Εκπαιδευτικών Αναγκών ΓΕΩΤ.Ε.Ε

Ερωτηματολόγιο Επιμορφωτικών Αναγκών Μελών Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.)

 ils21038@uom.edu.gr (δεν κοινοποιήθηκε)
Εναλλαγή λογαριασμού

* Απαιτείται

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Εκπαιδευτικό Επίπεδο *

Απόφοιτος ΠΕ

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών

Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου Σπουδών

Επίπεδο Γνώσης Χρήσης Η/Υ *

Δεν έχω σχετική γνώση

Αρχάριος

Μέτριο

Καλό

Πολύ Καλό

Άριστο

Πίσω Επόμενο Εκκαθάριση φόρμας

Εικόνα 4. Ερωτηματολόγιο Διάγνωσης Εκπαιδευτικών Αναγκών ΓΕΩΤ.Ε.Ε

Ερωτηματολόγιο Επιμορφωτικών Αναγκών Μελών Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.)

ils21038@uom.edu.gr (δεν κοινοποιήθηκε)
[Εναλλαγή λογαριασμού](#)

* Απαιτείται

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΛΟΥΣ ΓΕΩΤ.Ε.Ε.

Επιλέξτε την Ειδικότητα Μέλους με την οποία έχετε εγγραφεί στο ΓΕΩΤ.Ε.Ε. *

- Γεωπόνος
- Γεωλόγος
- Δασολόγος
- Κτηνίατρος
- Ιχθυολόγος

[Πίσω](#)

[Επόμενο](#)

[Εκκαθάριση φόρμας](#)

Εικόνα 5. Ερωτηματολόγιο Διάγνωσης Εκπαιδευτικών Αναγκών ΓΕΩΤ.Ε.Ε

Ερωτηματολόγιο Επιμορφωτικών Αναγκών Μελών Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.)

ils21038@uom.edu.gr (δεν κοινοποιήθηκε)
[Εναλλαγή λογαριασμού](#)

* Απαιτείται

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Παρακαλούμε να αξιολογήσετε τις ενότητες που παρατίθενται, ανάλογα με το *
βαθμό που θα επιθυμούσατε να επιμορφωθείτε σε κάθε μία από αυτές.

	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Τεχνικός Ασφαλείας - Διαχείριση Ασφάλειας Εργασίας	☐	☐	☐	☐	☐
Εξοικονόμηση Ενέργειας - Αναβιώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)	☐	☐	☐	☐	☐
Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS)	☐	☐	☐	☐	☐
Σχεδιαστικά Λογισμικά (AutoCAD)	☐	☐	☐	☐	☐
Διαχείριση κενών σκευασμάτων φυτοφαρμάκων	☐	☐	☐	☐	☐

Εικόνα 6. Ερωτηματολόγιο Διάγνωσης Εκπαιδευτικών Αναγκών ΓΕΩΤ.Ε.Ε

Διαχείριση λυμάτων από γεωργικά φάρμακα	☐	☐	☐	☐	☐
Προστασία υδροφόρου ορίζοντα από γεωργικά λύματα	☐	☐	☐	☐	☐
ISO 9001 (Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας)	☐	☐	☐	☐	☐
ISO 14001 (Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης)	☐	☐	☐	☐	☐
Συστήματα Διαχείρισης Υγιεινής και Ασφάλειας Τροφίμων (ISO 22000-HACCP)	☐	☐	☐	☐	☐
Βιολογική Γεωργία & Κτηνοτροφία	☐	☐	☐	☐	☐
Αρωματικά & Φαρμακευτικά Φυτά	☐	☐	☐	☐	☐
Διαχείριση Στερεών & Υγρών Αποβλήτων Παραγωγικών Μονάδων Αγροδιατροφικού Τομέα	☐	☐	☐	☐	☐
Marketing και Branding Αγροτικών	☐	☐	☐	☐	☐

Εικόνα 7. Ερωτηματολόγιο Διάγνωσης Εκπαιδευτικών Αναγκών ΓΕΩΤ.Ε.Ε

Απεντομώσεις-Μυοκτονίες-Απολυμάνσεις σε Αστικό και Περιαστικό Περιβάλλον	☐	☐	☐	☐	☐
Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Φυτική Παραγωγή	☐	☐	☐	☐	☐
Δασικό Κτηματολόγιο - Δασικοί Χάρτες	☐	☐	☐	☐	☐
Διαχειριστικές Μελέτες Δασών - Μελέτες Αναδασώσεων & Δασικής Αναψυχής	☐	☐	☐	☐	☐
Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών	☐	☐	☐	☐	☐
Διαχείριση Αποβλήτων Υδατοκαλλιεργειών	☐	☐	☐	☐	☐
Διαχείριση Υδατικών Πόρων	☐	☐	☐	☐	☐
Διαχείριση Λυμάτων Τυροκομείων	☐	☐	☐	☐	☐
Διαχείριση Λυμάτων Ελαιτριβείων	☐	☐	☐	☐	☐
Διαχείριση Λυμάτων Οινοποιείων	☐	☐	☐	☐	☐

Εικόνα 8. Ερωτηματολόγιο Διάγνωσης Εκπαιδευτικών Αναγκών ΓΕΩΤ.Ε.Ε

Ερωτηματολόγιο Επιμορφωτικών
Αναγκών Μελών Γεωτεχνικού
Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.)

lls21038@uom.edu.gr (δεν κοινοποιήθηκε)
Εναλλαγή λογαριασμού

ΆΛΛΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Παρακαλούμε αναφέρετε, με αύξοντα αριθμό προτίμησης, άλλες θεματικές ενότητες στις οποίες θα επιθυμούσατε να επιμορφωθείτε.

Η απάντησή σας

Πίσω Υποβολή Εκκαθάριση φόρμας

Μην υποβάλετε ποτέ κωδικούς πρόσβασης μέσω των Φορμών Google.

Αυτή η φόρμα δημιουργήθηκε έξω από τον τομέα σας. [Αναφορά κακής χρήσης](#) - [Όροι Παροχής Υπηρεσιών](#) - [Πολιτική απορρήτου](#)

Google Φόρμες

Εικόνα 9. Ερωτηματολόγιο Διάγνωσης Εκπαιδευτικών Αναγκών ΓΕΩΤ.Ε.Ε

Η πρόθεση του ΓΕΩΤ.Ε.Ε ήταν τα θέματα των σεμιναρίων να έχουν άμεση σχέση με τα επαγγελματικά ενδιαφέροντα και τις γνωστικές ανάγκες των γεωτεχνικών. Στόχος των επιμορφωτικών προγραμμάτων ήταν η διευκόλυνση πρόσβασης των μελών του ΓΕΩΤ.Ε.Ε στην εργασιακή αγορά.

Κλείνοντας αξίζει να σημειωθεί πως δεν έγινε διάχυση των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων και δεν έγινε γνωστό αν τελικά πραγματοποιήθηκε κάποιο επιμορφωτικό πρόγραμμα από το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο βασισμένο στα συμπεράσματα της συγκεκριμένης έρευνας.

4.2 Η συμβολή του Γεωπονικού Συλλόγου στην επιμόρφωση των γεωπόνων

Από τη σελίδα του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας¹⁵ μπορούμε να δούμε ορισμένα από τα σεμινάρια του Γεωπονικού Συλλόγου Μακεδονίας Θράκης, διότι πλέον ο Σύλλογος δεν υφίσταται με την αρχική του μορφή και κατά συνέπεια δεν έχει και σελίδα στο διαδίκτυο για να συλλέξουμε πληροφορίες. Ο Γεωπονικός Σύλλογος Μακεδονίας Θράκης είχε πραγματοποιήσει σεμινάρια στη Θεσσαλονίκη με την εταιρεία TUV AUSTRIA HELLAS με θέμα: «Εκπαίδευση στα Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή κατά AGRO 2.1, 2.2 και πρωτόκολλο GLOBALGAP» με διάρκεια 3 ημέρες και κόστος 270 ευρώ. Επίσης το 2013 ο Σύλλογος πραγματοποίησε το σεμινάριο «Εκπαίδευση Επιθεωρητών Συστημάτων Διαχείρισης Ποιότητας – ISO 9001:2008» με διάρκεια 5 ημέρες και κόστιζε 400 ευρώ. Προηγούνταν όσοι ήταν μέλη ή συνδρομητές του συλλόγου.

Το 2014 Ο Γεωπονικός Σύλλογος Μακεδονίας Θράκης, πραγματοποίησε το παρακάτω σεμινάριο: «Εναλλακτικές καλλιέργειες – Αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά». Οι εκπαιδευτές στο σεμινάριο ήταν Ειδικοί Επιστήμονες, από υπηρεσίες Υπουργείων & Ερευνητικών Ιδρυμάτων. Το σεμινάριο ήταν διάρκειας 28 ωρών και στους εκπαιδευόμενους χορηγήθηκε βεβαίωση επιτυχούς συμμετοχής στο σεμινάριο. Το Σεμινάριο είχε διάρκεια 4 ημέρες και για τους συνδρομητές του συλλόγου/οικονομικά τακτοποιημένα μέλη κόστιζε 120 ευρώ ενώ 150 ευρώ κόστιζε για μη τακτοποιημένα μέλη και 180 ευρώ κόστιζε για όσους δεν ήταν μέλη του συλλόγου.

¹⁵ https://www.geotee.gr/NT_MainTableType.aspx?LnkID=03040000&ShSum=-1

Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στο εργαστήριο Προστασίας & Αξιοποίησης Αυτοφυών & Καλλωπιστικών ειδών στο κτήριο του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού-ΕΛΓΟ. Επίσης το 2015¹⁶ ο Γεωπονικός Σύλλογος πραγματοποίησε σεμινάρια στα παρακάτω αντικείμενα: «Εκπαίδευση Επιθεωρητών Συστημάτων Διαχείρισης Ασφάλειας Τροφίμων σύμφωνα με το πρότυπο ISO 22000», «Εναλλακτικές καλλιέργειες – Αρωματικά & φαρμακευτικά φυτά», «Εκπαίδευση στα Συστήματα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή κατά AGRO 2.1, 2.2 και πρωτόκολλο GLOBALGAP».

4.3 Ο ρόλος των Γεωπονικών Σχολών στην επιμόρφωση των γεωπόνων

Κατά καιρούς οι Σχολές και τα Γεωπονικά Τμήματα οργανώνουν επιμορφωτικά σεμινάρια. Το 2015¹⁷ Ο Τομέας Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων του Τμήματος Γεωπονίας του Α.Π.Θ. οργάνωσε Επιστημονικό Σεμινάριο Επιμόρφωσης με θέμα: «Κατανόηση, μέτρηση και πρόβλεψη της διάρκειας ζωής των τροφίμων: Θεωρία και Εφαρμογές». Το Σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στο Αγρόκτημα του Α.Π.Θ. Στόχος του σεμιναρίου ήταν να δοθεί η ευκαιρία σύνδεσης στον ακαδημαϊκό χώρο, ερευνητικούς και βιομηχανικούς φορείς. Επίσης επιχειρήθηκε να εντοπιστούν οι προτεραιότητες όσον αφορά τις βιομηχανικές έρευνες και να ενημερωθούν οι εκπαιδευόμενοι σε θέματα έρευνας σχετικά με την επεξεργασία και συντήρηση των τροφίμων. Στο σεμινάριο μπορούσαν να λάβουν μέρος τα στελέχη παραγωγής της βιομηχανίας του τομέα των τροφίμων,

¹⁶ https://www.geotee.gr/NT_MainTableType.aspx?LnkID=03040000&ShSum=-1

¹⁷ https://www.geotee.gr/NT_MainTableType.aspx?LnkID=03040000&ShSum=-1

Συγκεκριμένα συμμετείχαν οι επαγγελματίες που ασχολούνταν με τον έλεγχο και τη διασφάλιση ποιότητας, στελέχη διακίνησης τροφίμων και επιστήμονες που απασχολούνται σε εργαστηρίων ανάλυσης τροφίμων και ανώτατα στελέχη του αγροδιατροφικού τομέα.

Τέλος, το 2016¹⁸ το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, και πιο συγκεκριμένα το Εργαστήριο Μηχανικής Τροφίμων του Τμήματος Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής του Ανθρώπου διοργάνωσε Σεμινάριο Διεργασιών Συσκευασίας. Το σεμινάριο είχε διάρκεια 80 ώρες και το κόστος του ήταν 600 ευρώ.

4.4 Ο ρόλος του Κ.Δ.Β.Μ ΤΟΥ ΑΠΘ στην αγροτική και γεωπονική εκπαίδευση και ο ρόλος της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. (Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης)

Η Δομή Δια Βίου μάθησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το 2015¹⁹ διοργάνωσε σεμινάριο εξειδίκευσης/ κατάρτισης στην «παραγωγή φαρμακευτικών αρωματικών φυτών και αιθέριων ελαίων». Αυτό το Σεμινάριο Επιμόρφωσης οργανώθηκε στα πλαίσια των προγραμμάτων της Δια Βίου Μάθησης του ΑΠΘ, είχε διάρκεια 103 ώρες, ένα μέρος των οποίων ήταν πρακτική άσκηση και παρείχε στους εκπαιδευόμενους 10 ECTS (Ευρωπαϊκών Μονάδων Εκπαίδευσης), είχε κόστος 700 ευρώ.

¹⁸ <https://www.geotee.gr/MainNewsDetail.aspx?CatID=1&RefID=8829&TabID=5>

¹⁹ <https://www.geotee.gr/MainNewsDetail.aspx?CatID=1&RefID=6690&TabID=5>

Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονταν βιβλία αξίας 120 ευρώ που διατίθονταν δωρεάν στους σπουδαστές. Επίσης το 2016²⁰ πραγματοποιήθηκε «Σεμινάριο Θεωρητικής και Πρακτικής Τυροκομίας», διάρκειας 104 ωρών και κόστιζε 300 ευρώ, το 2017²¹ «Σεμινάριο σύγχρονης οινοτεχνίας, θεωρητικής και πρακτικής αποσταγματοποιίας και παραδοσιακών αποσταγμάτων και κατάρτισης στη γευσιγνωσία»

Αξίζει τα σημειωθεί και ρόλος της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε²² (ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ) στην επιμόρφωση των Γεωτεχνικών και συγκεκριμένα των Γεωπόνων. Η επιλογή των σπουδαστών γίνεται με κλήρωση, η φοίτηση είναι ετήσια, το κόστος είναι 600 ευρώ και το πιστοποιητικό που αποδίδει στους επιτυχόντες το Ετήσιο Πρόγραμμα Παιδαγωγικής Κατάρτισης (Ε.Π.ΠΑΙ.Κ), τους παρέχει Παιδαγωγική Επάρκεια γεγονός που τους δίνει το δικαίωμα να προηγηθούν στους πίνακες των αναπληρωτών εκπαιδευτικών και να αποκτήσουν μοριοδότηση στους μόνιμους διορισμούς των εκπαιδευτικών.

4.5 Ο ρόλος της Αμερικανικής γεωργικής σχολής στην γεωργική εκπαίδευση έως την Εκπαίδευση Ενηλίκων

Η Αμερικανική Γεωργική Σχολή Θεσσαλονίκης²³ είναι ένας Μη Κερδοσκοπικός Εκπαιδευτικός Οργανισμός, με έτος ίδρυσης το 1904 και εξειδικεύεται στην γεωργική και κτηνοτροφική εκπαίδευση.

²⁰ <https://www.geotee.gr/MainNewsDetail.aspx?CatID=1&RefID=8855&TabID=5>

²¹ <https://www.geotee.gr/MainNewsDetail.aspx?CatID=1&RefID=9489&TabID=5>

²² <https://www.geotee.gr/MainNewsDetail.aspx?CatID=1&RefID=20321&TabID=5>

²³ <https://www.afs.edu.gr/%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B>

Η Σχολή διατηρεί μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, το Πρόγραμμα «Σύγχρονες Γεωργικές Πρακτικές», το Ι.ΙΕΚ και το Perrotis College of Agriculture, Environment and Life Sciences και τα βιωματικά σεμινάρια ενηλίκων.

Η σχολή μέσω της συνύπαρξης θεωρίας και πράξης προετοιμάζει τους αποφοίτους της έτσι ώστε να έχουν μια επιτυχημένη σταδιοδρομία στον γεωργικό και κτηνοτροφικό τομέα καθώς και τη βιομηχανία τροφίμων. Η εκπαιδευτική διαδικασία επιχειρείται μέσω της βιωματικής μάθησης με πρακτικές που χαρακτηρίζονται από οικονομική βιωσιμότητα και ενδιαφέρον για την περιβαλλοντική προστασία.

Ο ιδρυτής της Σχολής, Dr. John Henry House, χαρακτηρίζεται ως ένας πρακτικός ιδεαλιστής, ο οποίος είχε την πεποίθηση πως η εκπαίδευση πρέπει να απευθύνεται στον νου, τα χέρια και την ψυχή του ανθρώπου. Διαβλέποντας τη ζήτηση για ανώτερη αγροδιατροφική εκπαίδευση με στόχο την επαγγελματική ανέλιξη των αποφοίτων ιδρύθηκε το 1996, το Κολέγιο Περρωτής (Perrotis College).

Από το 2013 το Perrotis College έχει συμπεριλάβει το μονοετές πρόγραμμα σπουδών «Σύγχρονες Γεωργικές Πρακτικές» ενώ το 2013 ιδρύθηκε το Κέντρο Ελιάς Krinos, το οποίο εξειδικεύεται στην ελιά και στα προϊόντα ελαιοποίησης, οργανώνοντας σεμινάρια, διαλέξεις και συνέδρια ανοιχτά στον αγροτικό κόσμο και στους επαγγελματίες του αγροδιατροφικού τομέα.

Το 2018 ιδρύθηκε το Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.ΙΕΚ) της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής αγροδιατροφικές ειδικότητες όπως Τεχνικός Βιολογικής Γεωργίας, Τεχνικός Γεωργοκτηνοτροφικών Εκμεταλλεύσεων, Τεχνικός Τυροκομίας.

Η Αμερικανική Γεωργική Σχολή εξειδικεύεται και στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Σήμερα η Σχολή Επαγγελματικής Εκπαίδευσης οργανώνει σεμινάρια για ενήλικες όχι μόνο αγροτικών αλλά και αστικών περιοχών για τη μετάδοση γεωργικής γνώσης αλλά και δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για την εξέλιξη των επαγγελματιών στον αγροδιατροφικό τομέα.

Τα εκπαιδευτικά και ερευνητικά προγράμματα της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής υποστηρίζονται από το μεγάλης κλίμακας Εκπαιδευτικό Αγρόκτημα. Στον χώρο αυτό υπάρχουν πρότυπες εκπαιδευτικές μονάδες όπως κτηνοτροφική μονάδα, πτηνοτροφείο που εφαρμόζει τις πιο πρόσφατες μεθόδους εκτροφής για την παραγωγή αυγών με χαρακτηριστικό τους την υψηλή περιεκτικότητα σε Ωμέγα 3 λιπαρά, αλλά και εκτροφείο κοτόπουλων και γαλοπούλας. Στο Εκπαιδευτικό Αγρόκτημα υπάρχουν θερμοκήπια, φυτώρια, ελαιώνες, αμπελώνες και οπωροφόρα δέντρα καθώς και καλλιέργειες που καλλιεργούνται σύμφωνα με τα πρότυπα της Γεωργίας Ακριβείας.

Πολύ σημαντικό είναι και το πρόγραμμα υποτροφιών για τα παιδιά οικογενειών ασχολούμενων επαγγελματικά στον γεωργικό και κτηνοτροφικό τομέα. Η Σχολή σε μια προσπάθεια για ισότιμη και δίκαιη πρόσβαση στην εκπαίδευση με σκοπό την ενδυνάμωση της νέας γενιάς, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικά ασθενέστερων, μέσω του προγράμματος υποτροφιών, ενισχύει κάθε χρόνο δεκάδες εκπαιδευόμενους για όλες τις εκπαιδευτικές δομές της Σχολής.

Επιπλέον στα πλαίσια της Εκπαίδευσης Ενηλίκων υλοποιούνται προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και ποικίλες ενημερωτικές δράσεις καθώς και επισκέψεις σε επιχειρήσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό που

εξειδικεύονται σε θέματα καινοτομίας στα πεδία του αγροτουρισμού, του αγροδιατροφικού τομέα, της αξιοποίησης των παραγωγικών πηγών δίνοντας έμφαση στις νέες τεχνολογίες και την περιβαλλοντική προστασία. Όλες αυτές οι δράσεις στόχο έχουν τη μετάδοση σημαντικών πληροφοριών και την παροχή νέων γνώσεων και δεξιοτήτων προσβλέποντας στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας τους αναβαθμίζοντας τα παραγόμενα προϊόντα αλλά και τις συνθήκες της διαβίωσής τους.

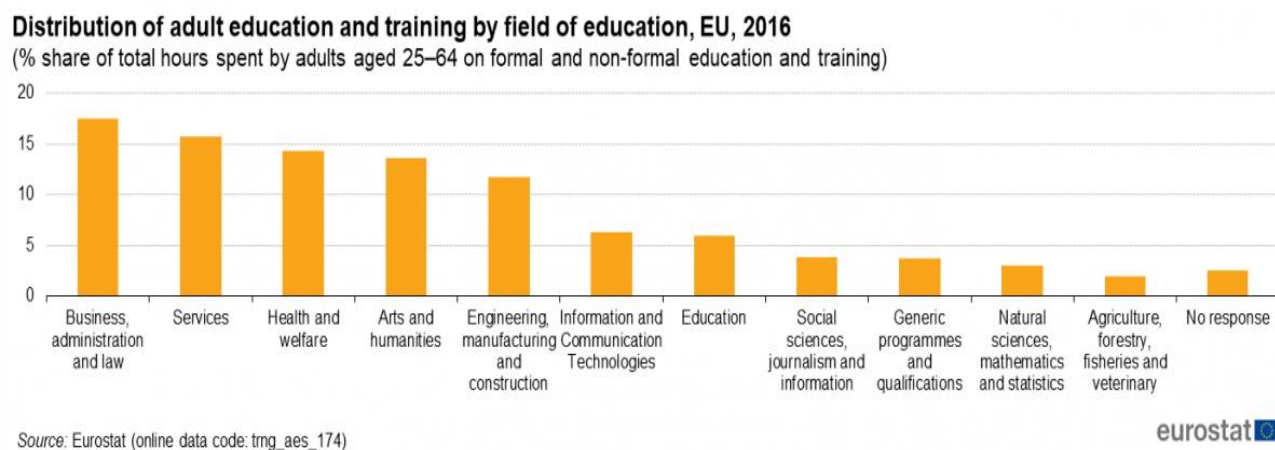
Τα αντικείμενα στα σεμινάρια ενηλίκων, που υλοποιούνται από το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής είναι τα εξής: Μελισσοκομία, Επεξεργασία & Τυποποίηση Ελιάς και Ελαιολάδου, Τεχνολογία Τροφίμων και Βιοασφάλεια, Διαχείριση Αγελαδοτροφικής Μονάδας, Δενδροκομικές καλλιέργειες, Γεωργική Παραγωγή και Τεχνολογία, Κτηνοτροφική Παραγωγή και Τεχνολογία, Τυροκομία, Αγροτική Οικονομία και Διοίκηση Αγροτικών Μονάδων, Αστική λαχανοκομία και κηποτεχνία, Καλλιέργεια Ελιάς, Αμπελουργία, Διαχείριση Προβατοτροφικής Μονάδας, Γαλακτοκομία, Διαχείριση Πτηνοτροφικής Μονάδας, Ζωοτροφές και Παρασκευή Σιτηρεσίων.

4.6 Επιμόρφωση με Αγροτικά αντικείμενα στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Σύμφωνα με έρευνα της Eurostat περίπου το 44 % των ενηλίκων ηλικίας 25-64 ετών συμμετείχε σε κάποια μορφή εκπαίδευσης ή κατάρτισης το 2016 και οι δραστηριότητες μη τυπικής μάθησης που σχετίζονται με την εργασία τους αντιπροσώπευαν σχεδόν το 80 % του συνόλου των μαθησιακών δραστηριοτήτων το 2016.

Παρόλα αυτά, σύμφωνα με την ίδια έρευνα της Eurostat τα ποσοστά των ατόμων που επιλέγουν να συμμετάσχουν σε επιμορφωτικές δραστηριότητες μη τυπικής

εκπαίδευσης με αγροτικά αντικείμενα, που είτε έχουν άμεση σχέση με το επάγγελμα είτε όχι, είναι από τα χαμηλότερα σε σχέση με τους υπόλοιπους επιμορφωτικούς τομείς, όπως φαίνεται στα παρακάτω σχήματα.

Σχήμα 2: Κατανομή της εκπαίδευσης και της κατάρτισης ενηλίκων ανά τομέα εκπαίδευσης, ΕΕ, 2016 (ποσοστό % των συνολικών ωρών που αφιερώνουν οι ενήλικες ηλικίας 25-64 ετών στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση και κατάρτιση)

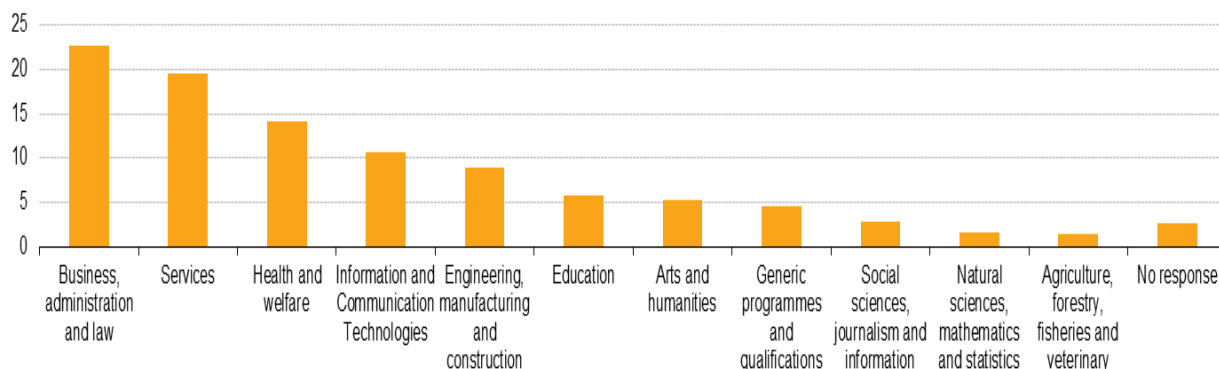
Πηγή: Eurostat

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/trng_aes_166/default/table?lang=en

[en](#)

Distribution of job-related non-formal education and training activities by field, EU, 2016

(% share of all job-related non-formal learning activities of adults aged 25–64)

Source: Eurostat (online data code: trng_aes_166)

eurostat

Σχήμα 3: Κατανομή δραστηριοτήτων μη τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που σχετίζονται με την εργασία ανά τομέα, ΕΕ, 2016 (ποσοστό % όλων των δραστηριοτήτων μη τυπικής μάθησης ενηλίκων ηλικίας 25-64 ετών που σχετίζονται με την εργασία)

Πηγή: Eurostat

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/trng_aes_166/default/table?lang=en

[en](#)

4.7 Βιβλιογραφική ανασκόπηση προηγούμενων ερευνών σχετικά με τις επιμορφωτικές ανάγκες των Γεωπόνων

Μετά από ενδελεχή ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, όσον αφορά τον ελληνικό χώρο οι έρευνες πάνω στο θέμα της διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών στον κλάδο των γεωπόνων είναι περιορισμένες. Αναλυτικά:

Η έρευνα της Αφροδίτης Παπαδάκη-Κλαυδιανού (1992), με τίτλο «Επαγγελματική κατάρτιση και εκπαιδευτικές ανάγκες των γεωπόνων με αντικείμενο τα Οπωροκηπευτικά στην Κεντρική και Δυτική Μακεδονία», επικεντρώθηκε στο

προφίλ των γεωπόνων που υπηρετούσαν στις υπηρεσίες των Διευθύνσεων Γεωργίας και είχαν ως επαγγελματικό αντικείμενο τη συμβουλευτική των γεωργών σε θέματα που αφορούσαν την καλλιέργεια των οπωροκηπευτικών. Η έρευνα ήταν ποσοτική και συμμετείχαν 22 Γεωπόνοι απασχολούμενοι σε Διευθύνσεις Γεωργίας της Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν πως όλοι οι ερωτώμενοι επιθυμούσαν μια συνεχή επιμόρφωση σε διάφορα γεωργικά θέματα και αξίζει να σημειωθεί πως όσον αφορά τα δημογραφικά στοιχεία, μόνο ένας γεωπόνος ήταν κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος.

Το 1999 δημοσιεύτηκε διδακτορική διατριβή του Κιούση, η οποία είχε θέμα «Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των γεωπόνων καθηγητών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση»: Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τα έτη 1993 και 1994 και εφαρμόστηκε μικτή μέθοδος, με συνδυασμό ερωτηματολογίου και συνεντεύξεων. Πήραν μέρος 302 μόνιμοι γεωπόνοι καθηγητές. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνα (88%) εξέφρασε ενδιαφέρον για συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα.

Το 2006 η Αντωνιάδου κατέγραψε και ανέλυσε τις επιμορφωτικές ανάγκες ελεύθερων επαγγελματιών Γεωπόνων, οι οποίοι διαθέτουν καταστήματα γεωργικών εφοδίων στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Η έρευνα ήταν ποσοτική και πραγματοποιήθηκε σε 100 γεωπόνους με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου. Στη πλειοψηφία τους οι συμμετέχοντες είχαν παρακολουθήσει επιμορφωτικές δράσεις που είχαν διοργανώσει επιχειρήσεις που εμπορεύονταν γεωργικά σκευάσματα. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα εστίαζαν στην προώθηση των αγροδιατροφικών προϊόντων ενώ η πλειοψηφία των γεωπόνων εκδήλωσε ενδιαφέρον για βραχείας διάρκειας εκπαιδευτικά προγράμματα.

Το 2012, η Γερακάρη Χρυσούλα πραγματοποίησε τη διπλωματικής της με θέμα «Οι επιμορφωτικές ανάγκες των Γεωπόνων υπαλλήλων του Δημοσίου Τομέα: μια εμπειρική διερεύνηση στην Περιφερειακή Ενότητα Πέλλας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, βασισμένη στις αντιλήψεις των ιδίων». Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας οι συμμετέχοντες Γεωπόνοι αναγνώρισαν τη σημαντικότητα της επιμόρφωσης και διατύπωσαν την άποψη πως τα εκπαιδευτικά προγράμματα που είχαν παρακολουθήσει υστερούσαν από άποψη πρακτικών εφαρμογών και βιωματικών τρόπων μάθησης.

Επίσης το 2012, η Μιλτιάδου Παυλίνα πραγματοποίησε έρευνα με θέμα «Στάσεις, απόψεις και ανάγκες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών του Τομέα Γεωπονίας Τροφίμων και Περιβάλλοντος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης». Στην έρευνα συμμετείχαν 96 εκπαιδευτικοί και σύμφωνα με τα αποτελέσματα δεν ήταν ικανοποιημένοι με τις εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές διαδικασίες που τους παρέχονταν και διατύπωσαν την ανάγκη επιμόρφωσης κυρίως σε θέματα εργαστηριακών μαθημάτων.

Μια πρόσφατη έρευνα είναι η πτυχιακή εργασία της Παλτάκη (2019) με θέμα «Διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών των εν δυνάμει γεωπόνων σε θέματα γεωργίας ακριβείας». Η συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιεί στο δείγμα της φοιτητές γεωπονίας και όχι εν ενεργεία επαγγελματικά γεωπόνους. Η έρευνα ερεύνησε και αξιολόγησε τις γνώσεις και τις ικανότητες των φοιτητών Γεωπονίας της Ελλάδας, της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και της Ιταλίας, διαφόρων Γεωπονικών Σχολών. Στόχος της έρευνας ήταν η διερεύνηση των αναγκών κατάρτισης σε θέματα που αφορούσαν την εφαρμογή και τις γνώσει σχετικά με την Γεωργία Ακριβείας. Σύμφωνα με τη συγγραφέα της έρευνας στα αποτελέσματα της έρευνας διατυπώνεται η ύπαρξη ενός

αξιοσημείωτου κενού όσον αφορά τις γνώσεις και τις δεξιότητες των φοιτητών των παραπάνω χωρών.

Όσον αφορά παρόμοιες μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί στο εξωτερικό, εντοπίστηκαν έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί στη Νιγηρία, στο Πακιστάν, στο Ιράκ, στην Αλβανία. Στις περισσότερες χώρες για την επαγγελματική ιδιότητα του γεωπόνου χρησιμοποιείται ο όρος «Agriculture Extension Officers», «Agricultural Extension Personnel». Πιο αντιπροσωπευτικές είναι οι παρακάτω έρευνες:

"Training Requirements of Agricultural Extension Officers Using Borich Needs Assessment Mode" (2017) του Jasim Saleh. Για τον προσδιορισμό των εκπαιδευτικών αναγκών χρησιμοποιήθηκε το μοντέλο αξιολόγησης αναγκών Borich. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίων που δόθηκαν σε 300 ερωτηθέντες και η μεγαλύτερη ανάγκη κατάρτισης εντοπίστηκε στις ικανότητες και στις γνώσεις μεθόδων διδασκαλίας.

Ακόμα μια σχετική έρευνα είναι η εξής: «Analysis of Competency and Training Needs Among Agricultural Extension Personnel in Lagos State» (2015) του Timothy Okeowo. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίων και η μελέτη έδειξε ότι η πλειονότητα των ερωτηθέντων ήταν υψηλού μορφωτικού επιπέδου και οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες ήταν ικανοποιητικά καταρτισμένοι σε θέματα όπως δεξιότητες επικοινωνίας και εκπαίδευσης αγροτών.

Σημαντικά είναι και τα ευρήματα της έρευνας «Agricultural advisors training needs - the case of Albania» του ερευνητή Ylli Bizoaku. Στη συγκεκριμένη έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2018 οι γεωπόνοι έχουν την ιδιότητα του Γεωργικού Συμβούλου. Όλοι οι γεωργικοί σύμβουλοι ανέφεραν ότι χρειάζονταν περισσότερη εκπαίδευση στις γεωργικές πρακτικές πριν επιχειρήσουν οι ίδιοι να διαδώσουν τις

καινοτομίες στους αγρότες ενώ οι λιγότερο έμπειροι σύμβουλοι ενδιαφέρονται περισσότερο για τις γεωργικές πρακτικές σε σύγκριση με τους πιο έμπειρους.

Η έρευνα που αποτέλεσε τη βάση για τη συγκεκριμένη έρευνα ήταν αυτή του ερευνητή Kshash Bassim Haleem από το Agricultural College του Πανεπιστημίου Al_Qasim, Green University στο Iraq, το 2018. Η εργασία είχε τίτλο «Training Needs of Extension Agents in AL Diwaniyah Province, Iraq». Τα αποτελέσματα της έρευνας αποκάλυψαν ότι σαράντα πέντε από τους εξήντα ερωτηθέντες είχαν μέτριες ανάγκες κατάρτισης. Οι ερωτηθέντες είχαν υψηλό επίπεδο εκπαιδευτικών αναγκών στον τομέα της Μετασυλλεκτικής Τεχνολογίας, της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παρασίτων (IPM), της Τεχνολογίας πληροφοριών και Επικοινωνιών (ICT), της Προστιθέμενης Αξίας Γεωργικών Προϊόντων, της Διαχείρισης Ανθοκομικών, της Εμπορίας Γεωργικών Προϊόντων, της Κλιματικής Αλλαγής, τις Τεχνολογίες Ιχθυοκαλλιέργειας, της Βιολογικής γεωργίας και στον Προσδιορισμός των αναγκών κατάρτισης των αγροτών. Διαπιστώθηκε αρνητική συσχέτιση μεταξύ της ανάγκης κατάρτισης και των εκπαιδευτικών προσόντων, των ετών εμπειρίας και του αριθμού των επιμορφωτικών σεμιναρίων που παρακολούθηθηκαν από τους ερωτώμενους.

ΜΕΡΟΣ Β΄ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

5. Μεθοδολογία Έρευνας

5.1 Σκοπός, στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας, είναι η διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των Γεωπόνων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στην Κεντρική Μακεδονία.

Γενικά σκοπός των ποσοτικών ερευνών είναι η μελέτη των σχέσεων μεταξύ των μεταβλητών που επιθυμεί ο ερευνητής να μελετήσει. Η ποσοτική έρευνα αναφέρεται στην εξέταση καταστάσεων με στατιστικές μεθόδους, αριθμητικά δεδομένα και μαθηματικά μοντέλα. Χρησιμοποιείται συνήθως ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα του πληθυσμού προς μελέτη και επιδιώκεται γενίκευση στον ευρύτερο πληθυσμό. Η διεξαγωγή μιας ποσοτικής έρευνας αποτελείται από δύο στάδια (Μεσσάρης et al., 2011):

- Το στάδιο σχεδιασμού, κατά το οποίο ορίζονται οι σκοποί της έρευνας και διατυπώνονται τα ζητούμενα, ακολουθεί η επιλογή της μεθόδου, η κατάρτιση του σχεδίου αξιολόγησης και ο σχεδιασμός των εργαλείων αξιολόγησης.
- Το στάδιο υλοποίησης, κατά το οποίο συγκεντρώνονται τα στοιχεία, επεξεργάζονται και αναλύονται έτσι ώστε να διατυπωθούν στο τέλος τα σχετικά συμπεράσματα (Μεσσάρης et al., 2011).

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο της εργασίας θα παρουσιαστούν το στάδια οργάνωσης της έρευνας, θα διατυπωθούν οι στόχοι και τα ερευνητικά ερωτήματα, θα

παρουσιαστεί το ερευνητικό εργαλείο, θα ακολουθήσουν τα συμπεράσματα και η συζήτηση και έπειτα θα αναλυθεί η εφαρμογή των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Επιμέρους στόχοι της έρευνας είναι:

- Να διερευνηθεί το κατά πόσο έχουν ήδη παρακολουθήσει οι ερωτώμενοι επιμορφωτικά προγράμματα και να προσδιοριστεί το πλήθος αυτών
- Να διερευνηθούν οι απόψεις τους όσον αφορά τα αντικείμενα στα οποία θα ήθελαν να επιμορφωθούν
- Να διαπιστωθεί αν διαφοροποιούνται οι επιμορφωτικές ανάγκες σε σχέση με το φύλο, την ηλικία την εκπαίδευση και τα έτη εργασιακής εμπειρίας

Ως συνέχεια όλων των παραπάνω, τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας εργασίας είναι τα εξής:

-Πόσα επιμορφωτικά προγράμματα έχουν παρακολουθήσει οι γεωπόνοι που δραστηριοποιούνται στην Κεντρική Μακεδονία;

-Ποιες είναι οι επιμορφωτικές ανάγκες των ερωτώμενων γεωπόνων όσον αφορά συγκεκριμένα αγροδιατροφικά αντικείμενα;

-Διαφοροποιούνται οι επιμορφωτικές ανάγκες των ερωτώμενων γεωπόνων σε σχέση με το φύλο, την ηλικία, την εκπαίδευση και την επαγγελματική τους εμπειρία;

5.2. Ερευνητικό εργαλείο

Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε είναι το ερωτηματολόγιο διερεύνησης επιμορφωτικών αναγκών γεωργοεφαρμοστών/γεωπόνων του ερευνητή Bassim Kshash από το College of Agriculture, Al_Qasim Green University, Babil, που εδρεύει στο Ιράκ. Ύστερα από επικοινωνία με τον ερευνητή Bassim Kshash δόθηκε η απαραίτητη άδεια χρήσης και επεξεργασίας του ερωτηματολογίου. Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο είχε χρησιμοποιηθεί στη δημοσιευμένη εργασία του Bassim Kshash στο έγκριτο περιοδικό « Journal of Agricultural Extension» Vol. 22 (2) June, 2018. Η εργασία είχε τίτλο «Training Needs of Extension Agents in AL Diwaniyah Province, Iraq». Το ερωτηματολόγιο κοινοποιήθηκε από τον ερευνητή και παρατίθεται στο παράρτημα. Ακολούθησε επεξεργασία του ερωτηματολογίου με στόχο την προσαρμογή του στα ελληνικά δεδομένα όσον αφορά την αγροδιατροφική κατάσταση. Επίσης προστέθηκε ένα σύντομο εισαγωγικό σημείωμα όπου αναφέρεται ο σκοπός της έρευνας. Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε με τη βοήθεια της πλατφόρμας Google forms , περιλαμβάνει 3 τμήματα – άξονες. Περιλαμβάνει 5 ερωτήσεις δημογραφικών στοιχείων, 30 ερωτήσεις κλίμακας βαθμονόμησης τύπου Likert και 1 ερώτηση ανοιχτού τύπου.

1ος άξονας:

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Συμπληρώνονται τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων τα οποία θα αναλυθούν με στόχο την εξαγωγή συμπερασμάτων. Επίσης θα πραγματοποιηθούν αναλύσεις για να διατυπωθεί η ύπαρξη τυχόν διαφοροποιήσεων στις ανάγκες των γεωπόνων σε σχέση με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά.

2ος άξονας:

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Η ερώτηση που αφορά την επιμορφωτική εμπειρία αποσκοπεί στο να συλλέξει δεδομένα για το αν έχουν παρακολουθήσει κάποιο επιμορφωτικό σεμινάριο και πόσα προγράμματα έχουν παρακολουθήσει.

3ος άξονας:

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΙΣ

Το τρίτο τμήμα του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει 30 ερωτήσεις βαθμονόμησης πενταβάθμιας κλίμακας Likert όπου αναφέρονται τα επιμορφωτικά αντικείμενα.

5.3 Πληθυσμός και δείγμα της έρευνας

Ο πληθυσμός της έρευνας αποτελεί ένα μέρος του ευρύτερου πληθυσμού των Γεωπόνων της Κεντρικής Μακεδονίας, αποτελείται από γεωπόνους που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στην περιοχή αυτή. Η επιλογή του συγκεκριμένου πληθυσμού έγινε διότι ο συγκεκριμένος κλάδος:

- αποτελεί βασικό τμήμα μια οικονομικής αλυσίδας που αποτελεί τη βάση του πρωτογενούς τομέα στην Ελλάδα
- είναι από τους πληττόμενους από την ανεργία κλάδους όπως παρουσιάζεται παρακάτω

- είναι από τους κλάδους που έχει μελετηθεί ελάχιστα όσον αφορά τις επιμορφωτικές του ανάγκες ειδικά την τελευταία δεκαετία όπως παρουσιάστηκε από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας

Τα ερωτηματολόγια εστάλησαν ηλεκτρονικά σε συναδέλφους γεωπόνους που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στην Κεντρική Μακεδονία. Κατόπιν έγιναν και επικοινωνίες για να επιβεβαιωθεί η λήψη τους και για να διατυπωθεί μια προσωπική παραίνεση για την συμπλήρωσή τους. Έπειτα εφαρμόστηκε η δειγματοληπτική μέθοδος της χιονοστιβάδας (snowball sampling) για συγκέντρωση ικανοποιητικού αριθμού απαντήσεων και στις επικοινωνίες διατυπωνόταν η παραίνεση το ερωτηματολόγιο να κοινοποιηθεί και σε επιπλέον συναδέλφους που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στην Κεντρική Μακεδονία. Επίσης το ερωτηματολόγιο αναρτήθηκε σε μια μόνο σελίδα κοινωνικής δικτύωσης που αφορούσε γεωπόνους με την παράκληση να απαντηθεί από όσους δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στην Κεντρική Μακεδονία.

Το τελικό δείγμα της έρευνας αποτελείται από 127 Γεωπόνους που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στην Κεντρική Μακεδονία.

5.4. Διαδικασία διεξαγωγής της έρευνας

Η έναρξη της έρευνας έγινε τον Φεβρουάριο του 2022, όταν ζητήθηκε η άδεια για τη χρήση του ερωτηματολογίου από τον καθηγητή Bassim Kshash, η οποία ελήφθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, καθώς και αντίγραφο της δομής του ερωτηματολογίου, όλα τα παραπάνω παρατίθενται στο παράρτημα. Κατόπιν, έγινε η διπλή και αντίστροφη μετάφραση του ερωτηματολογίου. Ακολούθησε επικοινωνία

με τον Dr. Κουτσούκο Μάριο, Γεωπόνο και Επιστημονικό Συνεργάτη στο Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο και ζητήθηκε η συμβουλευτική συμβολή του στην τροποποίηση του ερωτηματολογίου και οι επισημάνσεις του για την έρευνα.

Στο ερωτηματολόγιο της έρευνας, προστέθηκε εισαγωγικό σημείωμα αναφέροντας το ονοματεπώνυμο και την ιδιότητα της ερευνήτριας, γινόταν αναφορά στον σκοπό της έρευνας, στην εξασφάλιση της ανωνυμίας όσον αφορά τα προσωπικά δεδομένα και στη συντομία συμπλήρωσής του. Ακολούθησε μια πιλοτική έρευνα σε 5 γεωπόνους με σκοπό να ελεγχθεί η σαφήνεια των ερωτήσεων, τυχόν προσθήκες ή αλλαγές που θα πρότειναν και ο απαιτούμενος χρόνος συμπλήρωσής του.

Κατά την πιλοτική αυτή έρευνα προτάθηκαν από τους συναδέλφους κάποια επιμορφωτικά αντικείμενα. Στο πρωτότυπο ερωτηματολόγιο υπήρχαν ερωτήσεις σε σχέση με τις γεωργικές εφαρμογές και τη γεωργική συμβουλευτική. Στην Ελλάδα ο τομέας των γεωργικών εφαρμογών και της γεωργικής συμβουλευτικής δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος, έτσι οι συνάδερφοι είχαν την άποψη ότι ο αριθμός των ερωτήσεων αυτών που αφορούσαν το συγκεκριμένο αντικείμενο ήταν αρκετά μεγάλος και είχαν την άποψη ότι υπήρχε μια νοηματική επανάληψη στο ερωτηματολόγιο. Οπότε ύστερα από επικοινωνία μου με τον κ. Κουτσούκο συζητήσαμε για τα 6 αυτά επιμορφωτικά αντικείμενα του ερωτηματολογίου: Διατήρηση αρχείων και δημιουργία αναφορών, Μεθοδολογία έρευνας, Εκτίμηση προγραμμάτων γεωργικής συμβουλευτικής, Αρχές και Μέθοδοι γεωργικής συμβουλευτικής, Μέθοδοι γεωργικής συμβουλευτικής, Μέθοδοι και τεχνικές προσέγγισης στα πλαίσια της γεωργικής συμβουλευτικής.

Λήφθηκε η απόφαση τα παραπάνω επιμορφωτικά αντικείμενα να αντικαταστάθηκαν στο ερωτηματολόγιο με τα παρακάτω αντικείμενα: Βιολογική κτηνοτροφία, Ολοκληρωμένη φυτοπροστασία, Προστασία Περιβάλλοντος και αειφορική διαχείριση οικοσυστημάτων, Ευφυής Γεωργία/ Κτηνοτροφία και Χρήση Νέων Τεχνολογιών, Πιστοποίηση γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, Αγροτικές Ενισχύσεις και επιδοτήσεις στον γεωργικό τομέα.

Επίσης κατά την πιλοτική έρευνα προτάθηκε από συνάδερφο να προστεθεί στην ερώτηση που αναφέρεται στις σπουδές και η επιλογή της «Μεταδιδακτορικής Έρευνας», όπως και έγινε.

Η πραγματοποίηση της έρευνας μέσω του διαδικτύου περιλαμβάνει πλήθος πλεονεκτημάτων, όπως η ελαχιστοποίηση του κόστους, των αναλώσιμων, του απαιτούμενου χρόνου, του ανθρώπινου δυναμικού και η μείωση των λανθασμένων καταχωρήσεων κατά την επεξεργασία των απαντήσεων αφού η διαδικασία ολοκληρώνεται από τους ίδιους τους ερωτώμενους. Επίσης με τη διαδικτυακή έρευνα αυξάνεται η αποτελεσματικότητα, εξαιτίας της σύντομης χρονικά συλλογής και της αυτόματης αποθήκευσης των απαντήσεων. Επίσης, επιπλέον πλεονέκτημα είναι και η δυνατότητα επιλογής όσον αφορά την χρονική στιγμή και τον τόπου συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου από τους συμμετέχοντες στην έρευνα. Λόγω της σύγχρονης τεχνολογίας ο ερωτώμενος έχει τη δυνατότητα να συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο από το κινητό του τηλέφωνο ή άλλη ηλεκτρονική συσκευή οποιαδήποτε στιγμή. Επίσης η συμπλήρωση είναι πολύ εύκολη και υπάρχει ευκολία πρόσβασης όσον αφορά πληθυσμούς με συγκεκριμένα δημογραφικά χαρακτηριστικά και γεωγραφική κατανομή σε εκτενές δίκτυο. Στα μειονεκτήματα της

διαδικτυακής έρευνας περιλαμβάνονται ο περιορισμένος ρυθμός ανταπόκρισης σε ορισμένες περιπτώσεις, η έλλειψη προσωπικής επαφής και επικοινωνίας με τον συμμετέχοντα, τα τυχόν τεχνικά εμπόδια και οι δυσλειτουργίες της δειγματοληψίας που μπορεί να προκύψουν (Λιναρδής, Παπαγιαννόπουλος & Καλησπεράτη, 2011).

Τα ερωτηματολόγια της παρούσας έρευνας ήταν διαθέσιμα προς συμπλήρωση από 25 Ιουλίου 2022 έως 1 Σεπτεμβρίου 2022 και στη συνέχεια λήφθηκαν τα δεδομένα για να γίνει η κωδικοποίηση, η επεξεργασία και η εξαγωγή των δεδομένων για να ολοκληρωθεί στη συζήτηση η ανάλυση των ευρημάτων.

6. Ανάλυση αποτελεσμάτων

Το έκτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στην διατύπωση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από τη στατιστική επεξεργασία των ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν από τους ερωτώμενους. Έγινε εισαγωγή των ποσοτικών δεδομένων σε αρχείο Excel, καταχωρήθηκαν στο Στατιστικό Πρόγραμμα IBM SPSS Statistics 28.0.0.0 «Στατιστικό Πακέτο για τις Κοινωνικές Επιστήμες». Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε η επεξεργασία τους και η στατιστική ανάλυση πραγματοποιήθηκε με περιγραφικό και επαγωγικό τρόπο. Για τα δημογραφικά στοιχεία και τις απαντήσεις όσον αφορά τα επιμορφωτικά αντικείμενα θα χρησιμοποιηθούν περιγραφικοί πίνακες κατανομής συχνότητας των μεταβλητών και έπειτα θα πραγματοποιηθούν οι αναλύσεις διακύμανσης για να μελετηθεί αν υπάρχει διαφοροποίηση στο δείγμα, ως προς τις οριζόμενες μεταβλητές. Στόχος της ανάλυσης των αποτελεσμάτων είναι να δωθούν απαντήσεις στα ερευνητικά

ερωτήματα και να προκύψει η εξαγωγή συμπερασμάτων από την ανάλυση των ευρημάτων.

6.1. Δείκτης αξιοπιστίας

Κατά την στατιστική επεξεργασία πραγματοποιήθηκαν οι στατιστικές αναλύσεις έτσι ώστε να ελεγχθεί η αξιοπιστία του ερωτηματολογίου που χρησιμοποιήθηκε. Η εσωτερική συνέπεια των κλιμάκων εξετάσθηκε με τη βοήθεια του συντελεστή Cronbach's Alpha. Ο συντελεστής αυτός χρησιμοποιείται για τον έλεγχο της αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου και μελετά το κατά πόσο τα στοιχεία που αποτελούν το ερωτηματολόγιο έχουν εσωτερική συνέπεια και αν το ερωτηματολόγιο μπορεί να θεωρηθεί ως ένας αξιόπιστος δείκτης για τη μέτρηση της μεταβλητής την οποία σχεδιάστηκε να μετρήσει. Αν η τιμή του Cronbach's Alpha είναι μεγαλύτερη του 0,7 ή του 0,8 θεωρείται ικανοποιητική. Από τις συγκεκριμένες αναλύσεις αποδείχθηκε πως το εργαλείο της παρούσας έρευνας χαρακτηρίζεται από υψηλή αξιοπιστία, καθώς ο δείκτης Cronbach Alpha είναι 0,961.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,961	,962	30

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	127	100,0
	Excluded ^a	0	,0
	Total	127	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

6.2. 1^{ος} Άξονας: Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων

Για την μελέτη των χαρακτηριστικών του δείγματος τέθηκαν ερωτήσεις προκειμένου να εντοπιστούν τα χαρακτηριστικά των γεωπόνων τα οποία ενδέχεται να αποτελέσουν στοιχεία διαφοροποίησης ως προς τα υπό διερεύνηση επιμορφωτικά αντικείμενα. Αναλύονται οι συχνότητες για τα διάφορα χαρακτηριστικά, όπως παρουσιάζονται παρακάτω με πίνακες και γραφήματα για την καλύτερη απεικόνιση των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών του δείγματος.

6.2.1 Φύλο

Σχετικά με το φύλο των συμμετεχόντων διαπιστώνουμε πως στην έρευνα το 36,2% ήταν άντρες ενώ το 63,8% είναι γυναίκες, στατιστικά που ταυτίζονται και με την εργασία της Μιλτιάδου (2012) που πραγματοποιήθηκε σε γεωπόνους του δημοσίου Τομέα, και το δείγμα αποτελούνταν από 37,5% άντρες και 62,5% γυναίκες.

Statistics

Φύλο

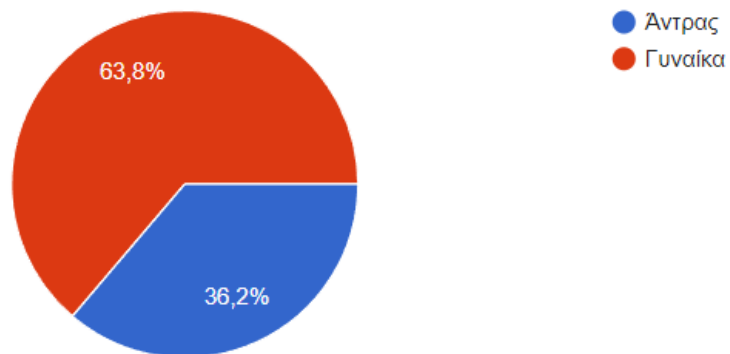
N	Valid	127
	Missing	0

Φύλο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άντρας	46	36,2	36,2	36,2
	Γυναίκα	81	63,8	63,8	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

Φύλο

127 απαντήσεις

6.2.2 Ηλικία

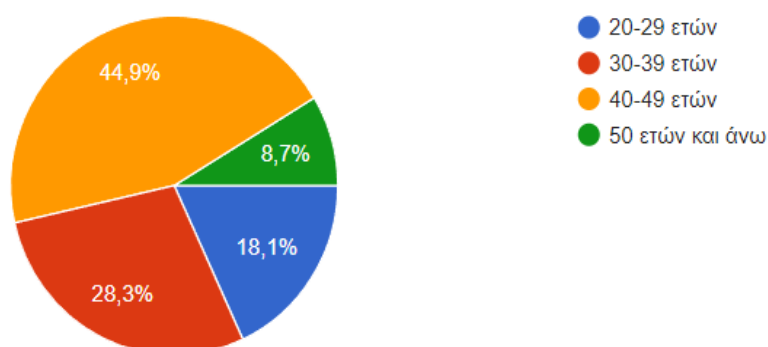
Για τον προσδιορισμό της ηλικίας του δείγματος δημιουργήθηκαν 4 κατηγοριοποιήσεις/κλάσεις. Οι περισσότεροι γεωπόνοι της έρευνας, 57 στον αριθμό, ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 40-49 ετών με το ποσοστό τους να ανέρχεται στο 44,9 %. Ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα των 30-39 ετών με 36 γεωπόνους και ποσοστό

28,3 %. Επιπλέον 23 γεωπόνοι ανήκουν στην ομάδα των 20-29 ετών με ποσοστό 18,1% και 11 γεωπόνοι στην κλάση των 50 ετών και άνω και ποσοστό 8,7%.

		Ηλικία			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	20-29 ετών	23	18,1	18,1	18,1
	30-39 ετών	36	28,3	28,3	46,5
	40-49 ετών	57	44,9	44,9	91,3
	50 ετών και άνω	11	8,7	8,7	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

Ηλικία

127 απαντήσεις

6.2.3 Σπουδές

Αναφορικά με τις σπουδές των συμμετεχόντων, ζητήθηκε να σημειώσουν τη μεγαλύτερη εκπαιδευτική βαθμίδα στην οποία ανήκουν. Οι περισσότεροι από αυτούς, 72 άτομα, είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών με το ποσοστό τους να αγγίζει το 56,7 %. Αμέσως μετά ακολουθούν 32 γεωπόνοι που κατέχουν πτυχίο από Πανεπιστημιακό Τμήμα και αποτελούν το 25,2 % του δείγματος. Ακολουθούν 14 Γεωπόνοι που έχουν πτυχίο από Τεχνολογικό Ίδρυμα και ποσοστό 11%. Μικρότερα

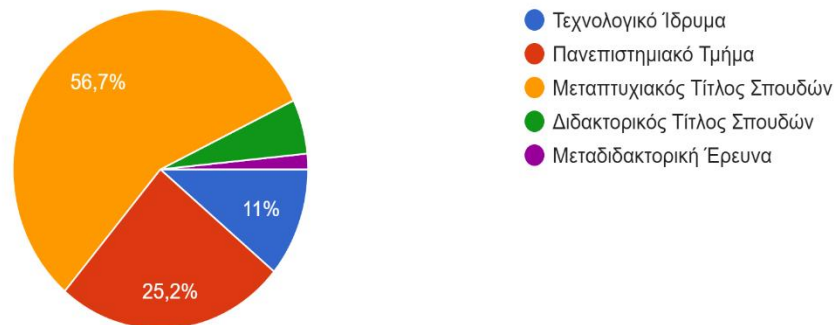
ποσοστά καταλαμβάνουν όσοι έχουν κάνει διδακτορικό (5,5%) και τέλος όσοι πραγματοποιούν μεταδιδακτορική έρευνα (1,6%).

Σπουδές

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Τεχνολογικό Ίδρυμα	14	11,0	11,0	11,0
	Πανεπιστημιακό Τμήμα	32	25,2	25,2	36,2
	Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών	72	56,7	56,7	92,9
	Διδακτορικός Τίτλος Σπουδών	7	5,5	5,5	98,4
	Μεταδιδακτορική Έρευνα	2	1,6	1,6	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

Σπουδές (επιλέξτε το ανώτερο επίπεδο σπουδών που κατέχετε)

127 απαντήσεις

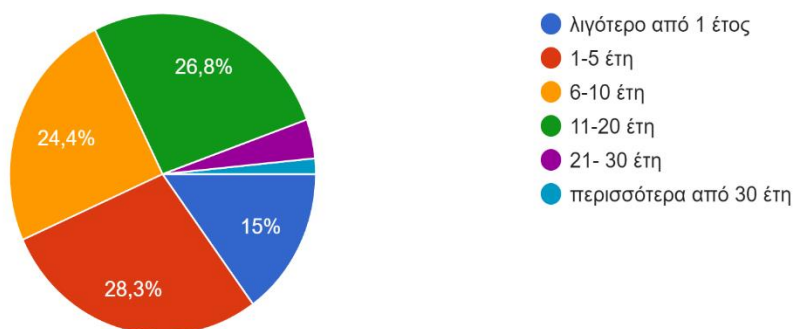
6.2.4 Επαγγελματική Εμπειρία

Επαγγελματική Εμπειρία ως Γεωπόνος

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λιγότερο από 1 έτος	19	15,0	15,0	15,0
	1-5 έτη	36	28,3	28,3	43,3
	6-10 έτη	31	24,4	24,4	67,7
	11-20 έτη	34	26,8	26,8	94,5
	21- 30 έτη	5	3,9	3,9	98,4
	περισσότερα από 30 έτη	2	1,6	1,6	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

Επαγγελματική Εμπειρία ως Γεωπόνος

127 απαντήσεις

Σχετικά με τη επαγγελματική εμπειρία και τα έτη προϋπηρεσίας δημιουργήθηκαν 6 κλάσεις. Το μεγαλύτερο ποσοστό (28,3 %) συγκεντρώνουν τα 1-5 έτη προϋπηρεσίας με 36 γεωπόνους, τα 11-20 έτη προϋπηρεσίας συγκεντρώνουν ποσοστό 26,8% με 34 γεωπόνους και τα 6-10 έτη προϋπηρεσίας εκπροσωπούν 31 γεωπόνοι με το ποσοστό τους να ανέρχεται στο 24,4%. Ακολουθεί η επιλογή λιγότερο από 1 έτος προϋπηρεσίας με 19 γεωπόνους και ποσοστό 15% και στη συνέχεια οι γεωπόνοι με 21-30 έτη προϋπηρεσίας και ποσοστό 3,9%. Το μικρότερο ποσοστό εμφανίζεται στην προϋπηρεσία άνω των 30 ετών , το οποίο επιλέχθηκε από μόλις 2 γεωπόνους και ποσοστό 1,6%.

6.3. 2^{ος} Άξονας: Προηγούμενη Επιμόρφωση

6.3.1 Απάντηση 1^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

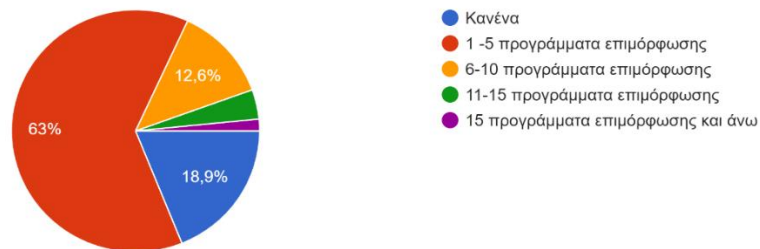
Όσον αφορά τα προγράμματα επιμόρφωσης που έχουν παρακολουθήσει οι Γεωπόνοι του δείγματος: 63% των ερωτώμενων έχουν παρακολουθήσει 1-5 προγράμματα επιμόρφωσης, το 18,9% των ερωτώμενων δεν έχουν

παρακολουθήσει κανένα πρόγραμμα, ενώ 6-10 προγράμματα έχει παρακολουθήσει το 12,6% των συμμετεχόντων. 11-15 προγράμματα έχει παρακολουθήσει το 3,9% των ερωτώμενων και 1,6% του δείγματος έχουν παρακολουθήσει 15 προγράμματα και άνω.

Πόσα προγράμματα επιμόρφωσης με αγροδιατροφικά αντικείμενα έχετε παρακολουθήσει;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Κανένα	24	18,9	18,9	18,9
	1 -5 προγράμματα επιμόρφωσης	80	63,0	63,0	81,9
	6-10 προγράμματα επιμόρφωσης	16	12,6	12,6	94,5
	11-15 προγράμματα επιμόρφωσης	5	3,9	3,9	98,4
	15 προγράμματα επιμόρφωσης και άνω	2	1,6	1,6	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

Πόσα προγράμματα επιμόρφωσης με αγροδιατροφικά αντικείμενα έχετε παρακολουθήσει;
127 απαντήσεις

Correlations

		Πόσα προγράμματα επιμόρφωσης με αγροδιατροφικά αντικείμενα έχετε παρακολουθήσει;	Επαγγελματική Εμπειρία ως Γεωπόνος	Ηλικία
Πόσα προγράμματα επιμόρφωσης με αγροδιατροφικά αντικείμενα έχετε παρακολουθήσει;	Pearson Correlation	1	,284**	,051
	Sig. (2-tailed)		,001	,569
	N	127	127	127
Επαγγελματική Εμπειρία ως Γεωπόνος	Pearson Correlation	,284**	1	,656**
	Sig. (2-tailed)	,001		<,001
	N	127	127	127
Ηλικία	Pearson Correlation	,051	,656**	1
	Sig. (2-tailed)	,569	<,001	
	N	127	127	127

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Από τον πίνακα των συσχετίσεων βλέπουμε ότι υπάρχει θετική γραμμική συσχέτιση μεταξύ της «Επαγγελματικής Εμπειρίας» και της «Ηλικίας» σε σχέση με τον «Αριθμό των προγραμμάτων επιμόρφωσης» που έχουν παρακολουθήσει οι ερωτώμενοι γεωπόνοι.

6.4. 3ος Άξονας: Επιμορφωτικά αντικείμενα

6.4.1 Απάντηση 2^{ου} Ερευνητικού ερωτήματος

Στο τρίτο τμήμα του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκαν αναλύσεις συχνοτήτων (frequencies), σε σχέση με τις απόψεις των γεωπόνων για διάφορα επιμορφωτικά αντικείμενα και το τι θεωρούν αναγκαίο για την επιμόρφωσή τους. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων και οι απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα θα πραγματοποιηθούν με την μέθοδο της περιγραφικής ανάλυσης δεδομένων, με τη βοήθεια πινάκων κατανομής συχνοτήτων.

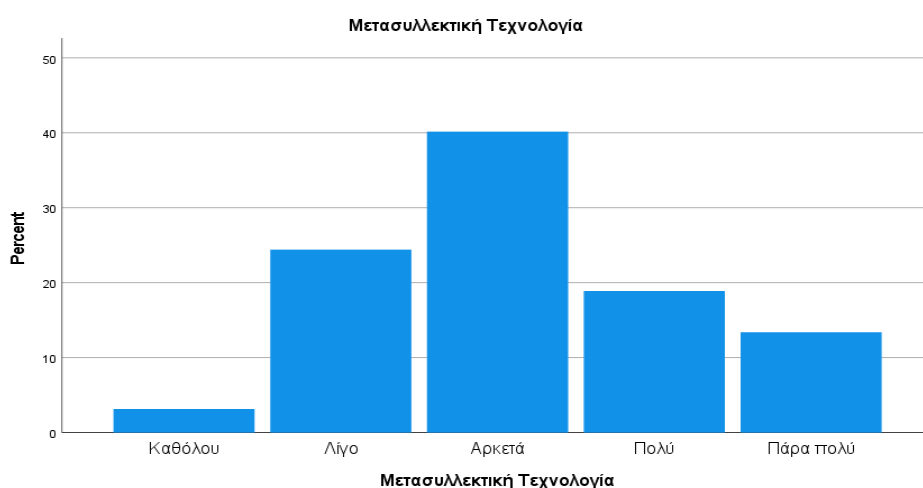
Οι σχολιασμοί των αποτελεσμάτων θα αφορούν τις επιλογές που παρουσιάζουν το μεγαλύτερο και το μικρότερο ποσοστό, καθώς και η όποια διαπίστωση άξια αναφοράς που οδηγεί σε σημαντική πληροφορία. Στη συνέχεια θα περιγραφούν τα αποτελέσματα και θα απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα.

Στην ερώτηση «Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι χρειάζεστε επιμόρφωση στα παρακάτω αντικείμενα;» παρατέθηκαν 30 επιμορφωτικά αντικείμενα. Στη συνέχεια αναλύονται παρακάτω διαδοχικά. Υπενθυμίζεται ότι έχει χρησιμοποιηθεί η πενταβάθμια κλιμακα Likert, όπου 1=Καθόλου, 2=Λίγο, 3=Αρκετά, 4=Πολύ, 5=Πάρα πολύ. Επιπλέον, θα γίνει παρουσίαση γραφημάτων για την βέλτιστη κατανόηση των αποτελεσμάτων.

1.Μετασυλλεκτική Τεχνολογία

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 40,2% των ερωτώμενων δήλωσε ότι θεωρεί πως χρειάζεται επιμόρφωση στο αντικείμενο αυτό «Αρκετά» και 4% «Καθόλου»

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	4	3,1	3,1	3,1
	Λίγο	31	24,4	24,4	27,6
	Αρκετά	51	40,2	40,2	67,7
	Πολύ	24	18,9	18,9	86,6
	Πάρα πολύ	17	13,4	13,4	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

2.Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παρασίτων (IPM)

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 26,8% των ερωτώμενων δήλωσε ότι θεωρεί πως χρειάζεται «Λίγο» επιμόρφωση στο αντικείμενο αυτό και 9,4% «Καθόλου».

Ολοκληρωμένη διαχείριση παρασίτων (IPM)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	12	9,4	9,4	9,4
	Λίγο	34	26,8	26,8	36,2
	Αρκετά	31	24,4	24,4	60,6
	Πολύ	28	22,0	22,0	82,7
	Πάρα πολύ	22	17,3	17,3	100,0
Total		127	100,0	100,0	

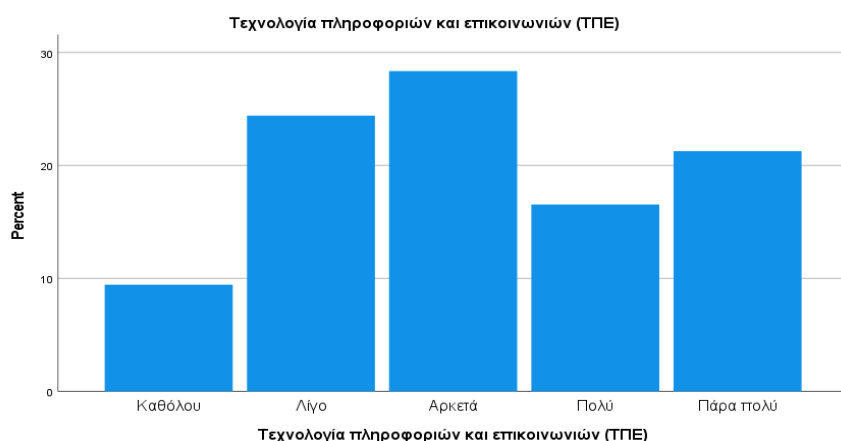

3. Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 28,3% των ερωτώμενων δήλωσε ότι θεωρεί πως χρειάζεται «Αρκετή» επιμόρφωση στο αντικείμενο αυτό και 9,4% «Καθόλου».

Τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	12	9,4	9,4	9,4
	Λίγο	31	24,4	24,4	33,9
	Αρκετά	36	28,3	28,3	62,2
	Πολύ	21	16,5	16,5	78,7
	Πάρα πολύ	27	21,3	21,3	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

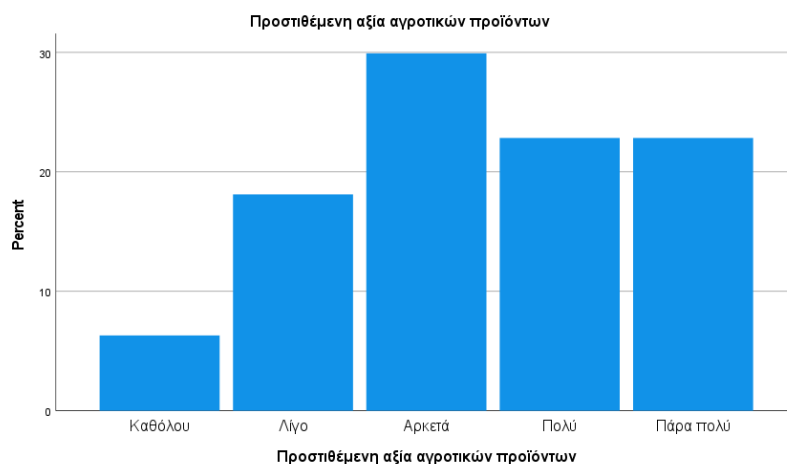

4. Προστιθέμενη αξία αγροτικών προϊόντων

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων το 29,9% των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 6,3% επέλεξε το «Καθόλου».

Προστιθέμενη αξία αγροτικών προϊόντων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	8	6,3	6,3	6,3
	Λίγο	23	18,1	18,1	24,4
	Αρκετά	38	29,9	29,9	54,3
	Πολύ	29	22,8	22,8	77,2
	Πάρα πολύ	29	22,8	22,8	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

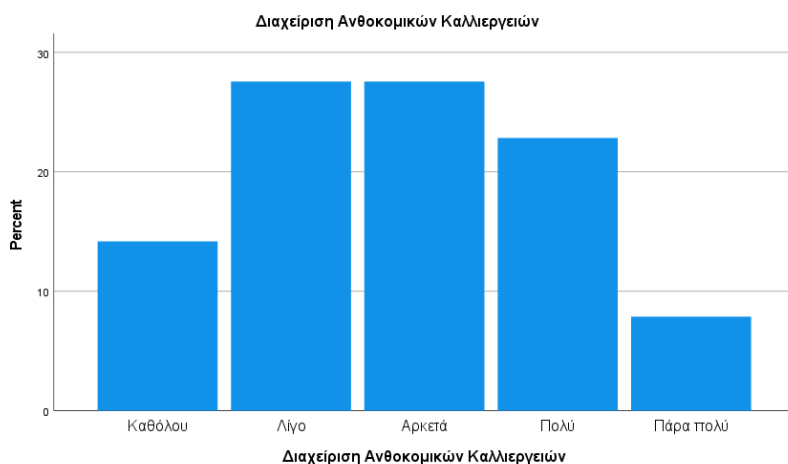

5. Διαχείριση Ανθοκομικών Καλλιεργειών

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων το 27,6% των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» και το ίδιο ποσοστό επέλεξε και το «Λίγο» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 14,8% των ερωτώμενων επέλεξε το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή του στο αντικείμενο αυτό.

Διαχείριση Ανθοκομικών Καλλιεργειών

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	18	14,2	14,2	14,2
	Λίγο	35	27,6	27,6	41,7
	Αρκετά	35	27,6	27,6	69,3
	Πολύ	29	22,8	22,8	92,1
	Πάρα πολύ	10	7,9	7,9	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

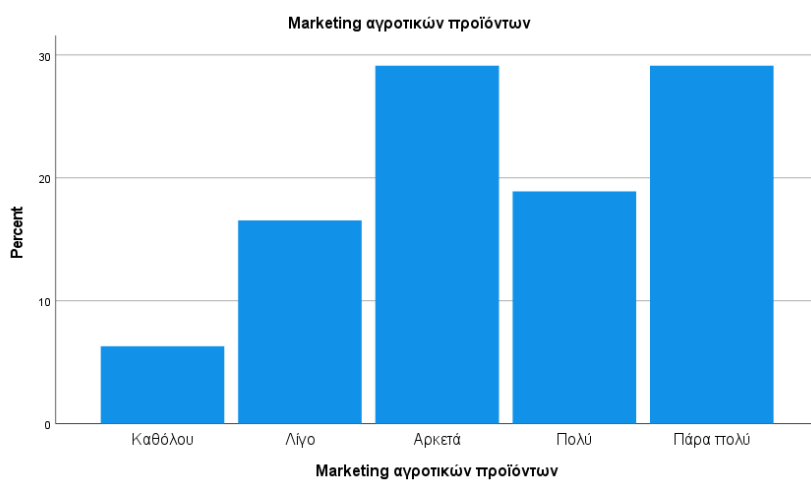

6. Marketing Αγροτικών Προϊόντων

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων το 29,1% των ερωτώμενων επέλεξε το «Πάρα πολύ» και το ίδιο ποσοστό επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 6,3% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Marketing αγροτικών προϊόντων

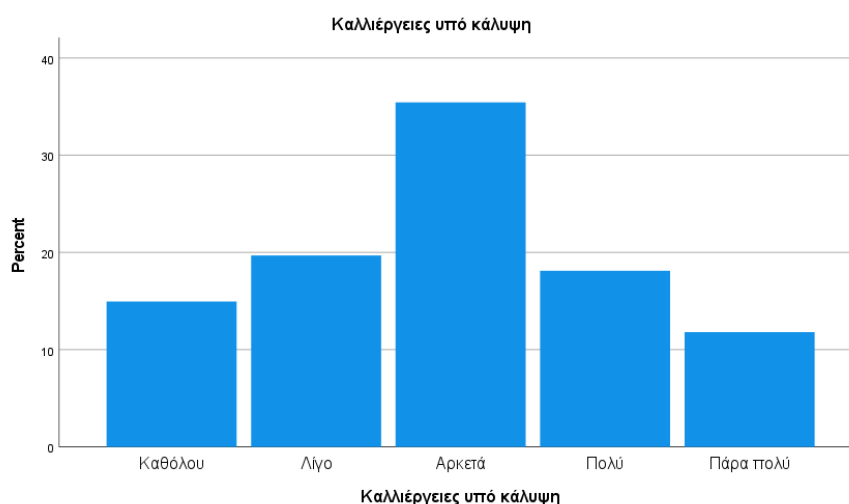
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	8	6,3	6,3	6,3
	Λίγο	21	16,5	16,5	22,8
	Αρκετά	37	29,1	29,1	52,0
	Πολύ	24	18,9	18,9	70,9
	Πάρα πολύ	37	29,1	29,1	100,0
Total		127	100,0	100,0	

7. Καλλιέργειες υπό κάλυψη

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων το 35,4% των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 15% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	19	15,0	15,0	15,0
	Λίγο	25	19,7	19,7	34,6
	Αρκετά	45	35,4	35,4	70,1
	Πολύ	23	18,1	18,1	88,2
	Πάρα πολύ	15	11,8	11,8	100,0
	Total		127	100,0	100,0

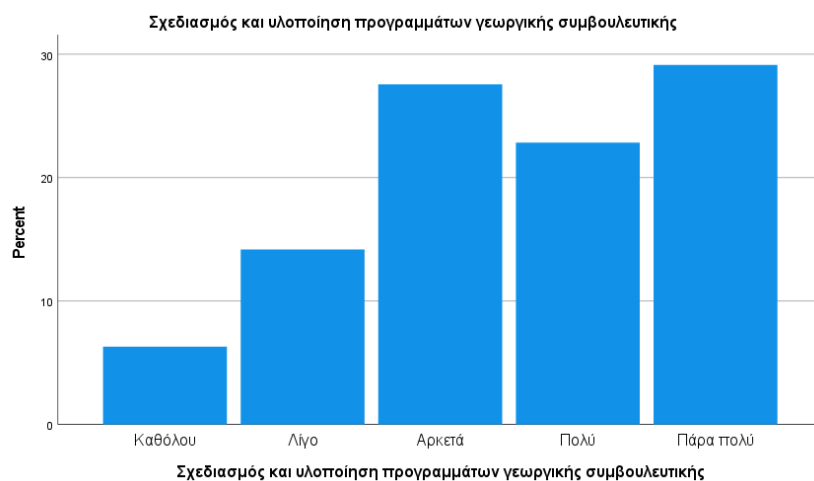

8. Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων γεωργικής συμβουλευτικής

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων το 29,1% των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 6,3% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων γεωργικής συμβουλευτικής

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	8	6,3	6,3	6,3
	Λίγο	18	14,2	14,2	20,5
	Αρκετά	35	27,6	27,6	48,0
	Πολύ	29	22,8	22,8	70,9
	Πάρα πολύ	37	29,1	29,1	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

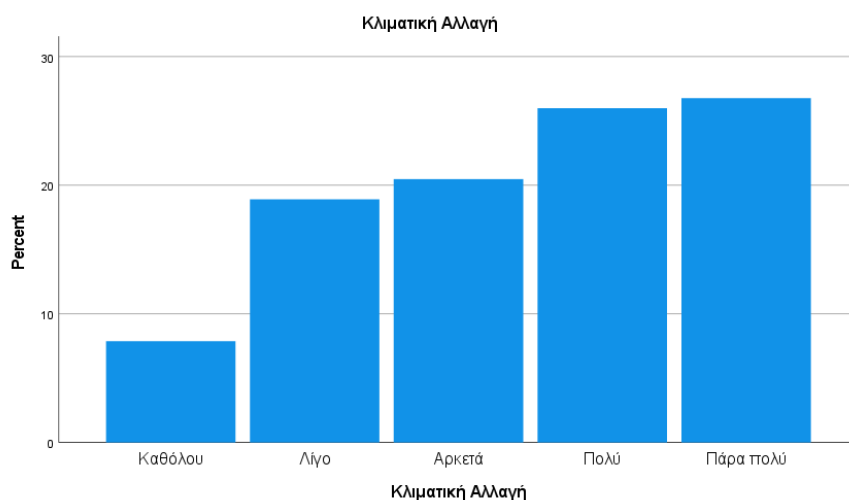

9. Κλιματική αλλαγή

Στον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων φαίνεται ότι το 26,8% των ερωτώμενων επέλεξε το «Πάρα πολύ» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 7,9% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Κλιματική Αλλαγή

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	10	7,9	7,9	7,9
	Λίγο	24	18,9	18,9	26,8
	Αρκετά	26	20,5	20,5	47,2
	Πολύ	33	26,0	26,0	73,2
	Πάρα πολύ	34	26,8	26,8	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

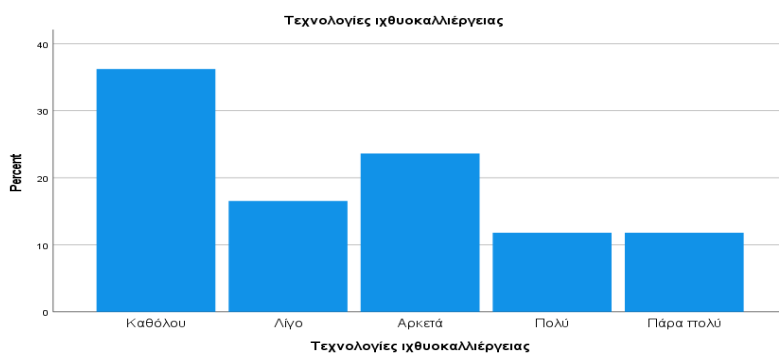

10. Τεχνολογίες ιχθυοκαλλιέργειας

Στον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων φαίνεται ότι το 36,2% των ερωτώμενων επέλεξε το «Καθόλου» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 11,8% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Πολύ» και «Πάρα πολύ» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Τεχνολογίες ιχθυοκαλλιέργειας

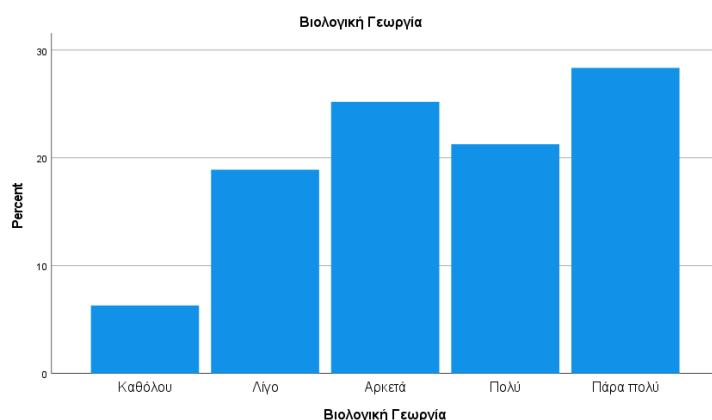
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	46	36,2	36,2	36,2
	Λίγο	21	16,5	16,5	52,8
	Αρκετά	30	23,6	23,6	76,4
	Πολύ	15	11,8	11,8	88,2
	Πάρα πολύ	15	11,8	11,8	100,0
Total		127	100,0	100,0	

11. Βιολογική Γεωργία

Στον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων φαίνεται ότι το 28,3% των ερωτώμενων επέλεξε το «Πάρα πολύ» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 6,3% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	8	6,3	6,3	6,3
	Λίγο	24	18,9	18,9	25,2
	Αρκετά	32	25,2	25,2	50,4
	Πολύ	27	21,3	21,3	71,7
	Πάρα πολύ	36	28,3	28,3	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

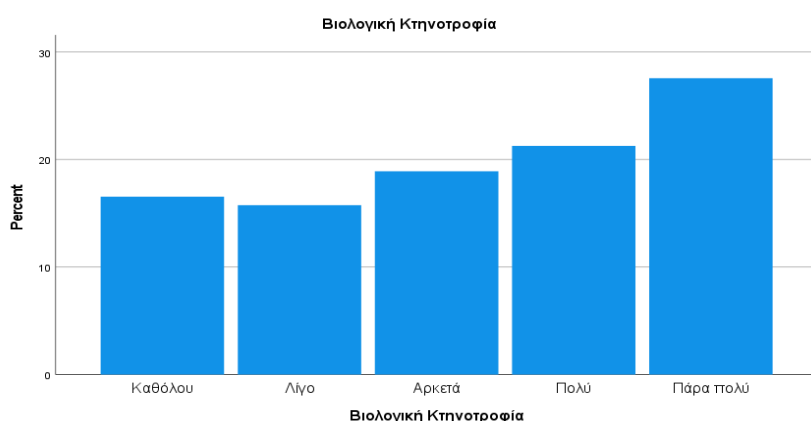

12. Βιολογική Κτηνοτροφία

Στον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων φαίνεται ότι το 27,6% των ερωτώμενων επέλεξε το «Πάρα πολύ» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 15,7% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Λίγο» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Βιολογική Κτηνοτροφία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	21	16,5	16,5	16,5
	Λίγο	20	15,7	15,7	32,3
	Αρκετά	24	18,9	18,9	51,2
	Πολύ	27	21,3	21,3	72,4
	Πάρα πολύ	35	27,6	27,6	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

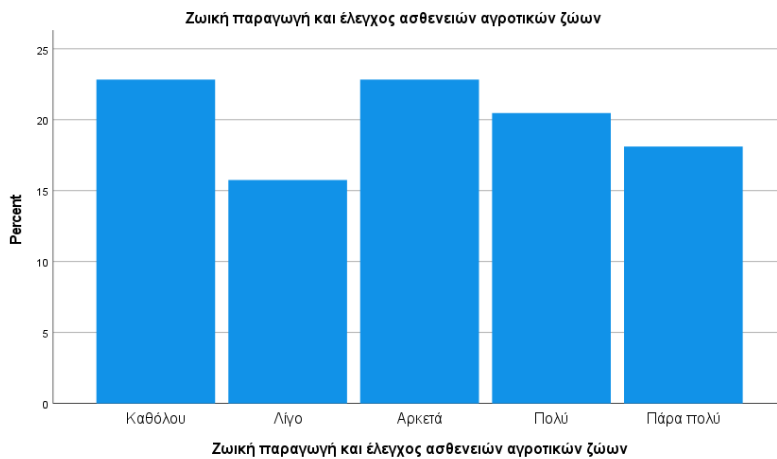

13. Ζωική Παραγωγή και έλεγχος ασθενειών αγροτικών ζώων

Στον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων φαίνεται ότι το 22,8% των ερωτώμενων επέλεξε το «Καθόλου» και το ίδιο ποσοστό επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 15,7% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Λίγο» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Ζωική παραγωγή και έλεγχος ασθενειών αγροτικών ζώων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	29	22,8	22,8	22,8
	Λίγο	20	15,7	15,7	38,6
	Αρκετά	29	22,8	22,8	61,4
	Πολύ	26	20,5	20,5	81,9
	Πάρα πολύ	23	18,1	18,1	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

14. Διαχείριση εδαφικών πόρων

Στον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων φαίνεται ότι το 26% των ερωτώμενων επέλεξε το «Λίγο» και το 7,1% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Διαχείριση εδαφικών πόρων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	9	7,1	7,1	7,1
	Λίγο	33	26,0	26,0	33,1
	Αρκετά	28	22,0	22,0	55,1
	Πολύ	30	23,6	23,6	78,7
	Πάρα πολύ	27	21,3	21,3	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

15. Διαχείριση λαχανοκομικών καλλιεργειών

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων το 28,3% των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και το 11% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Διαχείριση λαχανοκομικών καλλιεργειών

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	14	11,0	11,0	11,0
	Λίγο	31	24,4	24,4	35,4
	Αρκετά	36	28,3	28,3	63,8
	Πολύ	30	23,6	23,6	87,4
	Πάρα πολύ	16	12,6	12,6	100,0
Total		127	100,0	100,0	

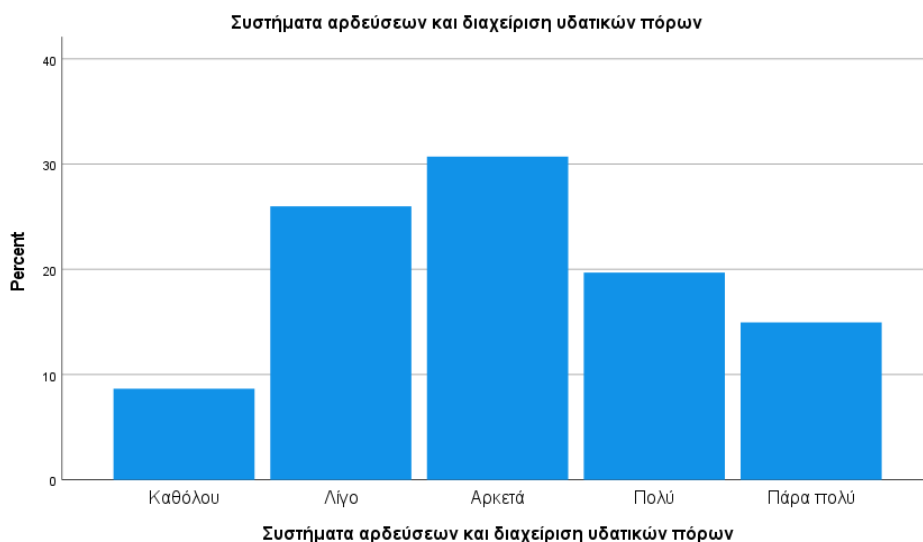

16. Συστήματα αρδεύσεων και διαχείριση υδατικών πόρων

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα των συχνοτήτων το 30,7% των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 8,7% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Συστήματα αρδεύσεων και διαχείριση υδατικών πόρων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	11	8,7	8,7	8,7
	Λίγο	33	26,0	26,0	34,6
	Αρκετά	39	30,7	30,7	65,4
	Πολύ	25	19,7	19,7	85,0
	Πάρα πολύ	19	15,0	15,0	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

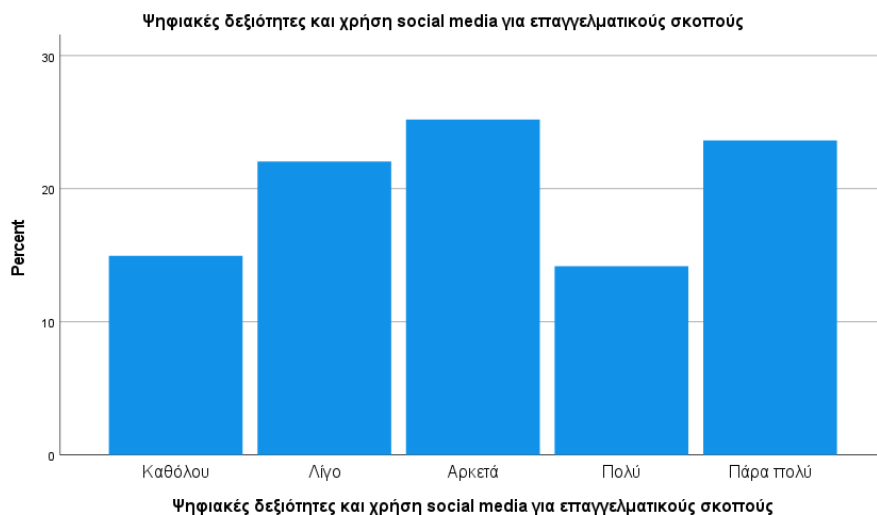

17. Ψηφιακές δεξιότητες και χρήση social media για επαγγελματικούς σκοπούς

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 25,2% των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 15% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Ψηφιακές δεξιότητες και χρήση social media για επαγγελματικούς σκοπούς

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	19	15,0	15,0	15,0
	Λίγο	28	22,0	22,0	37,0
	Αρκετά	32	25,2	25,2	62,2
	Πολύ	18	14,2	14,2	76,4
	Πάρα πολύ	30	23,6	23,6	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

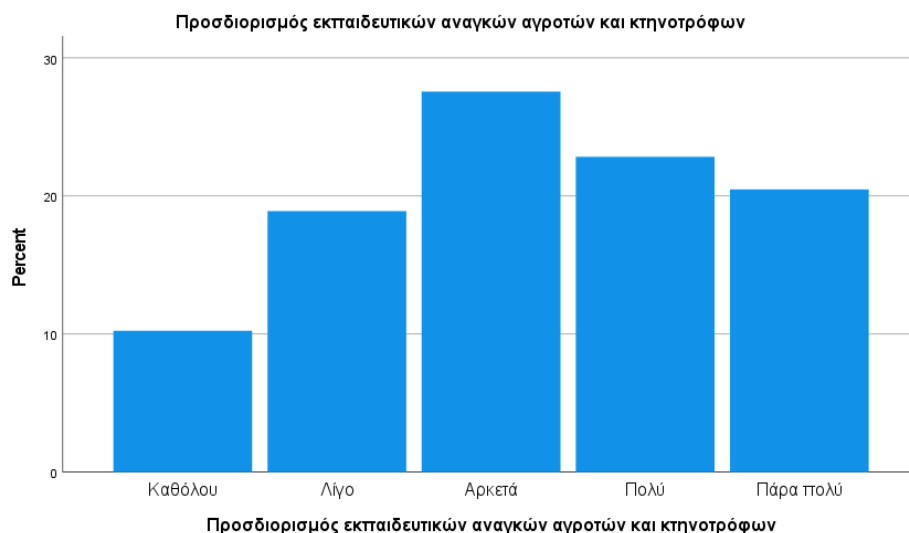

18. Προσδιορισμός εκπαιδευτικών αναγκών αγροτών και κτηνοτρόφων

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 27,6% των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 10,2% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Προσδιορισμός εκπαιδευτικών αναγκών αγροτών και κτηνοτρόφων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	13	10,2	10,2	10,2
	Λίγο	24	18,9	18,9	29,1
	Αρκετά	35	27,6	27,6	56,7
	Πολύ	29	22,8	22,8	79,5
	Πάρα πολύ	26	20,5	20,5	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

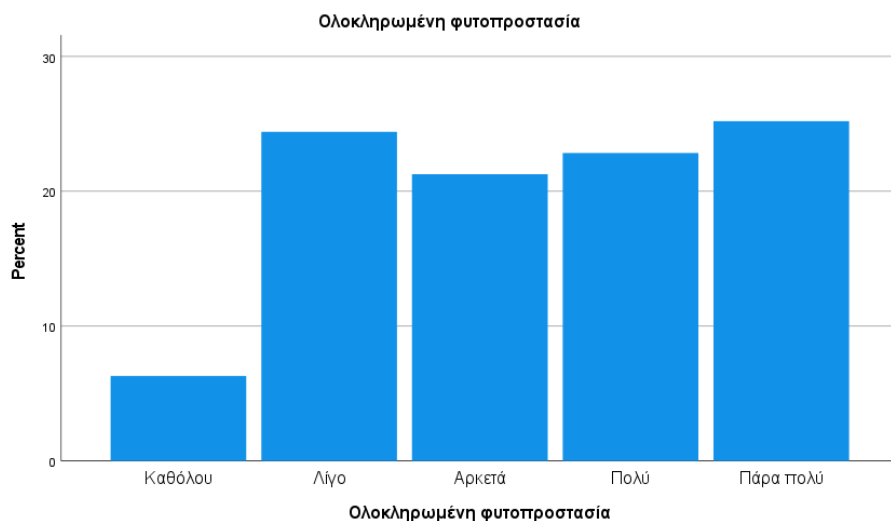

19. Ολοκληρωμένη φυτοπροστασία

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 25,2% των ερωτώμενων επέλεξε το «Πάρα πολύ» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 6,3% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Ολοκληρωμένη φυτοπροστασία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	8	6,3	6,3	6,3
	Λίγο	31	24,4	24,4	30,7
	Αρκετά	27	21,3	21,3	52,0
	Πολύ	29	22,8	22,8	74,8
	Πάρα πολύ	32	25,2	25,2	100,0
Total		127	100,0	100,0	

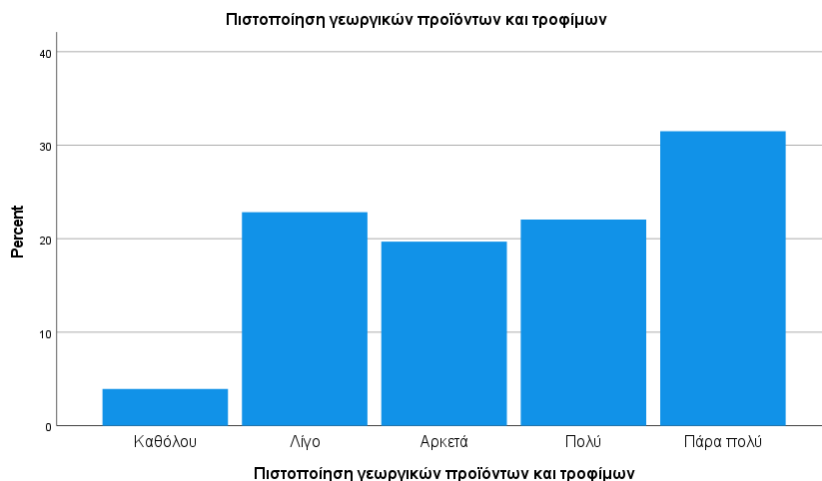

20. Πιστοποίηση γεωργικών προϊόντων

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 31,5 % των ερωτώμενων επέλεξε το «Πάρα πολύ» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 3,9% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Πιστοποίηση γεωργικών προϊόντων και τροφίμων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	5	3,9	3,9	3,9
	Λίγο	29	22,8	22,8	26,8
	Αρκετά	25	19,7	19,7	46,5
	Πολύ	28	22,0	22,0	68,5
	Πάρα πολύ	40	31,5	31,5	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

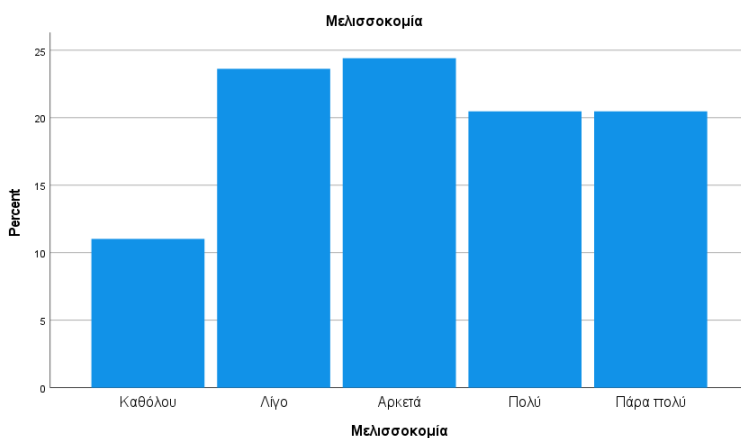

21.Μελισσοκομία

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 24,4 % των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 11% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Μελισσοκομία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	14	11,0	11,0	11,0
	Λίγο	30	23,6	23,6	34,6
	Αρκετά	31	24,4	24,4	59,1
	Πολύ	26	20,5	20,5	79,5
	Πάρα πολύ	26	20,5	20,5	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

22. Προστασία περιβάλλοντος και αειφορική διαχείριση οικοσυστημάτων

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 29,9 % των ερωτώμενων επέλεξε το «Πάρα πολύ» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 7,9% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Προστασία Περιβάλλοντος και αειφορική διαχείριση οικοσυστημάτων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	10	7,9	7,9	7,9
	Λίγο	23	18,1	18,1	26,0
	Αρκετά	32	25,2	25,2	51,2
	Πολύ	24	18,9	18,9	70,1
	Πάρα πολύ	38	29,9	29,9	100,0
Total		127	100,0	100,0	

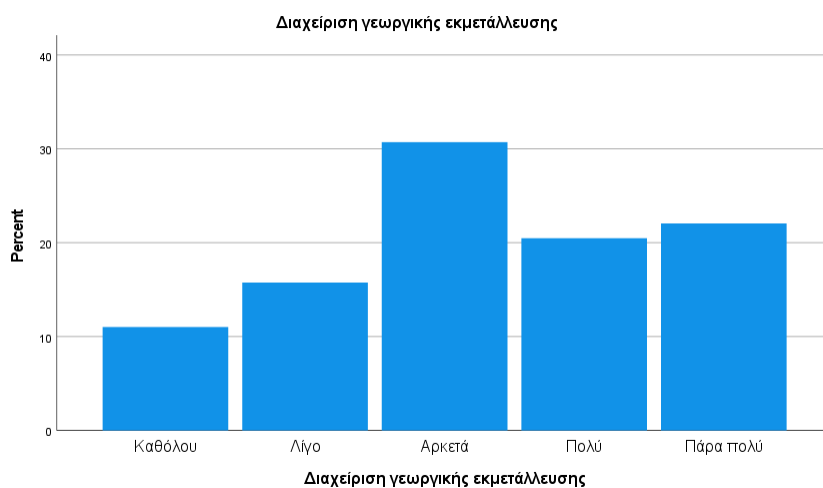

23. Διαχείριση γεωργικής εκμετάλλευσης

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 30,7 % των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 11% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Διαχείριση γεωργικής εκμετάλλευσης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	14	11,0	11,0	11,0
	Λίγο	20	15,7	15,7	26,8
	Αρκετά	39	30,7	30,7	57,5
	Πολύ	26	20,5	20,5	78,0
	Πάρα πολύ	28	22,0	22,0	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

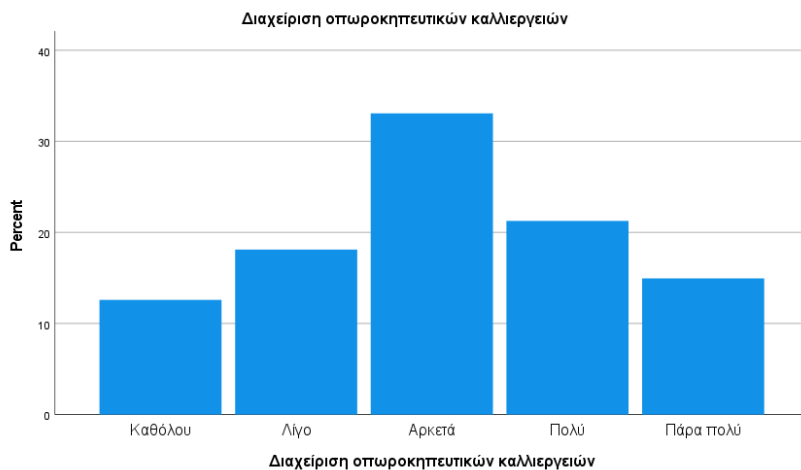

24. Διαχείριση οπωροκηπευτικών καλλιεργειών

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 33,1 % των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 12,1% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Διαχείριση οπωροκηπευτικών καλλιεργειών

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	16	12,6	12,6	12,6
	Λίγο	23	18,1	18,1	30,7
	Αρκετά	42	33,1	33,1	63,8
	Πολύ	27	21,3	21,3	85,0
	Πάρα πολύ	19	15,0	15,0	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

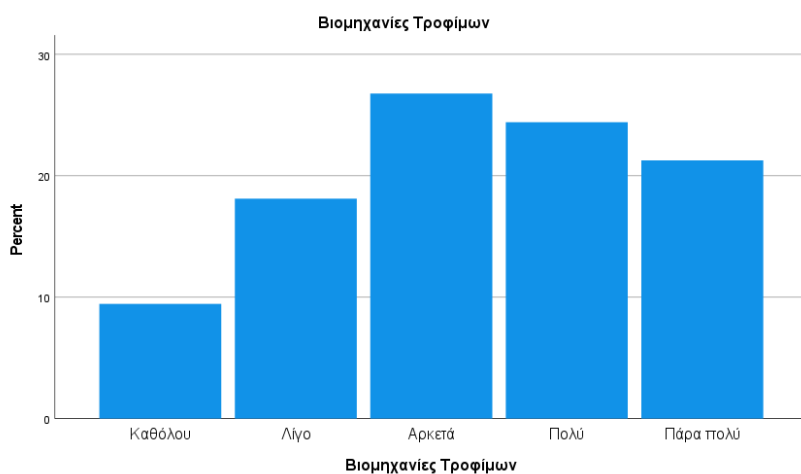

25. Βιομηχανίες τροφίμων

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 26,8 % των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 9,4% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Βιομηχανίες Τροφίμων

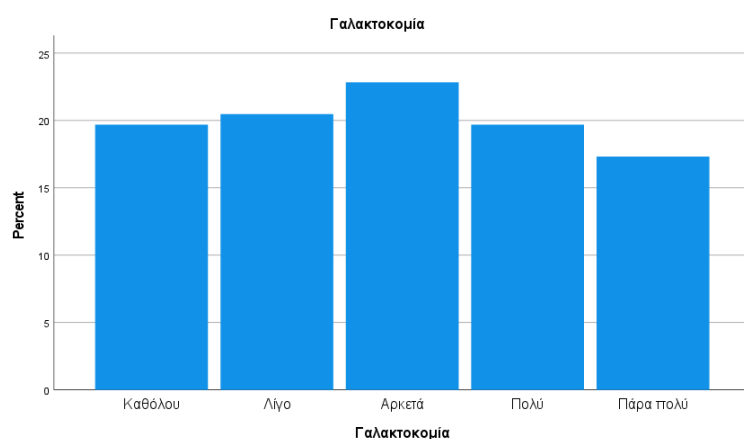
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	12	9,4	9,4	9,4
	Λίγο	23	18,1	18,1	27,6
	Αρκετά	34	26,8	26,8	54,3
	Πολύ	31	24,4	24,4	78,7
	Πάρα πολύ	27	21,3	21,3	100,0
	Total	127	100,0	100,0	

26. Γαλακτοκομία

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 22,8 % των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 19,7% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	25	19,7	19,7	19,7
	Λίγο	26	20,5	20,5	40,2
	Αρκετά	29	22,8	22,8	63,0
	Πολύ	25	19,7	19,7	82,7
	Πάρα πολύ	22	17,3	17,3	100,0
Total		127	100,0	100,0	

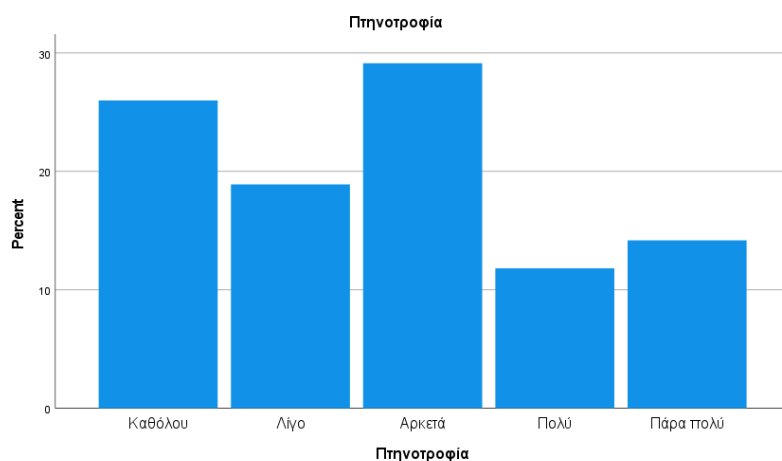

27. Πτηνοτροφία

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 29,1 % των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 26% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Πηνητροφία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	33	26,0	26,0	26,0
	Λίγο	24	18,9	18,9	44,9
	Αρκετά	37	29,1	29,1	74,0
	Πολύ	15	11,8	11,8	85,8
	Πάρα πολύ	18	14,2	14,2	100,0
Total		127	100,0	100,0	

28. Γεωργία Ακριβείας-Κτηνοτροφία Ακριβείας-Χρήση νέων τεχνολογιών

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 29,9 % των ερωτώμενων επέλεξε το «Πάρα πολύ» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό, αλλά και τα ποσοστά του «Αρκετά» και του «Πολύ» είναι υψηλά 26% και 26,8. Ποσοστό 8,7% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» και το «Λίγο» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Γεωργία Ακριβείας- Κτηνοτροφία Ακριβείας - Χρήση νέων τεχνολογιών

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	11	8,7	8,7	8,7
	Λίγο	11	8,7	8,7	17,3
	Αρκετά	33	26,0	26,0	43,3
	Πολύ	34	26,8	26,8	70,1
	Πάρα πολύ	38	29,9	29,9	100,0
Total		127	100,0	100,0	

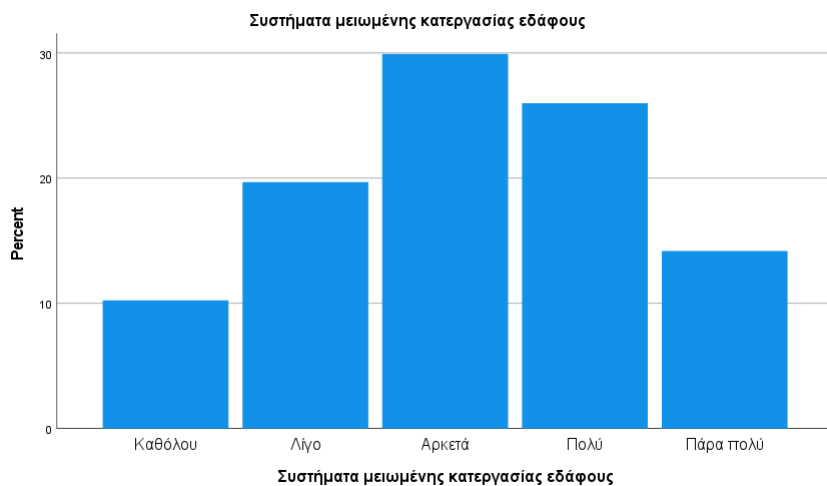

29. Συστήματα μειωμένης κατεργασίας εδάφους

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 29,9 % των ερωτώμενων επέλεξε το «Αρκετά» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 10,2 % των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Συστήματα μειωμένης κατεργασίας εδάφους

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	13	10,2	10,2	10,2
	Λίγο	25	19,7	19,7	29,9
	Αρκετά	38	29,9	29,9	59,8
	Πολύ	33	26,0	26,0	85,8
	Πάρα πολύ	18	14,2	14,2	100,0
Total		127	100,0	100,0	

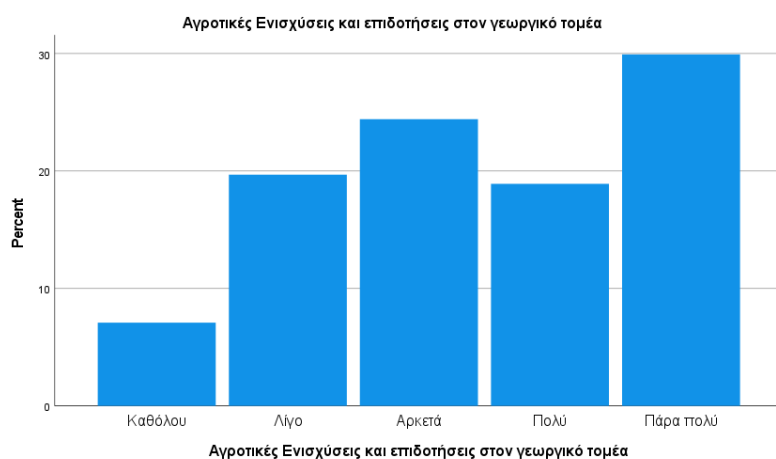

30. Αγροτικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις στον γεωργικό τομέα

Σύμφωνα με τον πίνακα των συχνοτήτων το 29,9 % των ερωτώμενων επέλεξε το «Πάρα πολύ» όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης στο αντικείμενο αυτό και 7,1% των συμμετεχόντων στην έρευνα επέλεξαν το «Καθόλου» όσον αφορά την επιμόρφωσή τους στο αντικείμενο αυτό.

Αγροτικές Ενισχύσεις και επιδοτήσεις στον γεωργικό τομέα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	9	7,1	7,1	7,1
	Λίγο	25	19,7	19,7	26,8
	Αρκετά	31	24,4	24,4	51,2
	Πολύ	24	18,9	18,9	70,1
	Πάρα πολύ	38	29,9	29,9	100,0
Total		127	100,0	100,0	

31. Ποια άλλα αντικείμενα θεωρείτε απαραίτητα για την επιμόρφωσή σας;

Στο τέλος του ερωτηματολογίου υπήρχε η ανοιχτή ερώτηση « Ποια άλλα αντικείμενα θεωρείτε απαραίτητα για την επιμόρφωσή σας;» Στην ερώτηση αυτή ανταποκρίθηκε το 26,8% των συμμετεχόντων, δηλαδή 34 από τους 127 ερωτώμενους και ανέφεραν τα αντικείμενα στα οποία επιθυμούσαν να επιμορφωθούν. Οι απαντήσεις τους παρατίθενται παρακάτω:

1.Οινολογία

2. Ζιζανιοκτόνα
3. Διαχείριση κρίσεων και τεχνικές επίλυσης προβλημάτων
4. Ανάλυση δεδομένων
5. Επιμόρφωση για ζημιές που προκύπτουν από καιρικά φαινόμενα
6. Ίδρυση μικρών μονάδων, Από το στάβλο στο τραπέζι, Ιχνηλασιμότητα, Νέα συστήματα διαχείρισης
6. Διδασκαλία γεωργίας σε νέους με σκοπό να γίνουν αγρότες
7. α. Γαστρονομικές δημιουργίες με παραδοσιακά προϊόντα
β. Διατήρηση ντόπιων ποικιλιών
γ. Συντήρηση τροφίμων, στα πλαίσια της μετασυλλεκτικής τεχνολογίας και της ενδεχόμενης επισιτιστικής κρίσης
8. Ποιοτικός Έλεγχος
9. Κτηνοτροφικά προϊόντα
10. Η ψυχική υγεία του αγροτικού πληθυσμού και η κατ' επέκταση αύξηση των καλλιεργητικών αποδόσεων
11. Εδαφολογία, φυτοπροστασία
12. Νέες τεχνολογίες και τεχνικές
13. Κοστολόγηση γεωργικών προϊόντων και μεταπώληση
14. Φυτοπροστασία

15. Κοστολόγηση
16. Αγροτική Επιχειρηματικότητα
17. Βιομηχανία τροφίμων
18. Αγροοικολογία
19. Διαχείριση αγροτικών αποβλήτων (π.χ απόβλητα στερεών ή/και υγρών κτηνοτροφικών μονάδων), Διαχείριση Υπολειμμάτων φυτικής βιομάζας από καλλιέργειες, Αγροδασοπονικά Συστήματα, Ενεργειακές Καλλιέργειες, Αλατότητα και Καλλιέργειες
20. Συνεταιριστικές δράσεις
21. Οικονομοτεχνικές μελέτες και βιωσιμότητα εκμεταλλεύσεων έπειτα από πραγματοποίηση επενδύσεων
22. Δενδροκομία, Δορυφορικές εικόνες, Εφαρμογές γεωργίας ακριβείας (και όχι μόνο θεωρία), Κοστολόγηση, Αγροτουρισμός, Θρέψη φυτού- λίπανση
23. Μεταποίηση και Μέθοδοι Ανάλυσης Τροφίμων
24. Βιωσιμότητα
25. Management
26. Διδακτική Γεωπονικών μαθημάτων
27. Προσαρμογή καλλιεργειών στην κλιματική αλλαγή
28. Βιοδυναμική γεωργία

29.Γενετική φυτών

30. Οτιδήποτε μπορεί να επικαιροποιήσει τις γνώσεις που μας παρέχονται από τους «δεινόσαυρους» των ελληνικών πανεπιστημίων. Διδάσκονται πρακτικές που εφαρμόζονταν τουλάχιστον 50 χρόνια πριν. Αποτέλεσμα αυτού, αν δεν έχεις καταφέρει να βρεις εργασία στο αντικείμενο του γεωπόνου να τα επικαιροποιήσεις μόνος, ξεχνιούνται και οι παρωχημένες γνώσεις που έχεις.

31. Ολιστική διαχείριση των αγροτικών επιχειρήσεων

32. Αναγεννητική γεωργία και κτηνοτροφία

33. Διαχείριση βοσκοτόπων/ Διαχείριση ΖΥΠ (Ζωικών Υποπροϊόντων)

34. Συστήματα ολοκληρωμένης διαχείρισης

Συμπερασματικά και συγκεντρωτικά ισχύουν τα παρακάτω:

Όσον αφορά τις ανάγκες επιμόρφωσης το αντικείμενο με τίτλο «Πιστοποίηση γεωργικών προϊόντων και τροφίμων» συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τους συμμετέχοντες με ποσοστό 31,5% να απαντούν πως επιθυμούν την επιμόρφωση στο αντικείμενο αυτό σε «πάρα πολύ» μεγάλο βαθμό.

Στη συνέχεια στην ίδια κατηγορία (απάντηση «πάρα πολύ») έπονται τα αντικείμενα «Προστασία Περιβάλλοντος και Αειφορική διαχείριση Οικοσυστημάτων» με ποσοστό 29,9 % ενώ το ίδιο ποσοστό έχει και το αντικείμενο «Αγροτικές Ενισχύσεις και επιδοτήσεις στον Αγροτικό χώρο» αλλά και το αντικείμενο «Γεωργία Ακριβείας-Κτηνοτροφία Ακριβείας-Χρήση νέων τεχνολογιών». Τα αντικείμενα «Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Γεωργικής Συμβουλευτικής» και «Marketing»

συγκεντρώνουν ποσοστό 29,1% στην κατηγορία «πάρα πολύ». Στη συνέχεια ακολουθούν τα αντικείμενα της «Βιολογικής Γεωργίας» με 28,3%, η «Βιολογική Κτηνοτροφία» με 27,6% και η «Κλιματική αλλαγή» με 26,8%.

Ένα μεγάλο ποσοστό, 40,2% των Γεωπόνων της έρευνας απάντησε ότι χρειάζεται «Αρκετή» επιμόρφωση στο αντικείμενο της «Μετασυλλεκτικής Τεχνολογίας» και το 35,4% σε «Καλλιέργειες υπό κάλυψη». Επίσης την ίδια απάντηση «Αρκετά» έδωσε το 33% για το αντικείμενο «Διαχείριση Οπωροκηπευτικών», το 30,7% για το αντικείμενο «Συστήματα Αρδεύσεων», το 30% για τη Διαχείριση Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων» και το 29,9% των ερωτώμενων για το αντικείμενο της «Προστιθέμενης Αξίας Γεωργικών προϊόντων και τροφίμων»

Το αντικείμενο «Τεχνολογίες Ιχθυοκαλλιέργειας» συγκέντρωσε το μικρότερο ενδιαφέρον από τους Γεωπόνους όσον αφορά τον βαθμό επιμόρφωσης για το συγκεκριμένο αντικείμενο, 36,2 % των ερωτώμενων απάντησαν πως δεν χρειάζονται «Καθόλου» επιμόρφωση στον συγκεκριμένο τομέα.

Επίσης «Καθόλου» απάντησαν για τη Γαλακτοκομία 19,7% των ερωτηθέντων, για την Πτηνοτροφία 26% ενώ για το επιμορφωτικό αντικείμενο «Ζωϊκή Παραγωγή και Έλεγχος Ασθενειών Αγροτικών Ζώων» 22,8% απάντησαν ότι δεν χρειάζονται «Καθόλου» επιμόρφωση.

Όσον αφορά τις απαντήσεις στην ανοιχτού τύπου ερώτηση διαπιστώνουμε από την ποικιλία των απαντήσεων πως τα ενδιαφέροντα των γεωπόνων και τα επαγγελματικά αντικείμενα του γεωπονικού κλάδου ποικίλουν. Θα μπορούσαμε να πούμε πως το γεγονός αυτό δυσχεραίνει την εξειδίκευση των γεωπόνων σε ένα συγκεκριμένο πεδίο. Αξίζει να σταθούμε στην απάντηση που αναφέρεται στις παρωχημένες γνώσεις που διδάσκονται στα Πανεπιστήμια και την ανάγκη της ατομικής ευθύνης

όσον αφορά την επικαιροποίηση των γνώσεων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το σύνολο των απαντήσεων αλλά αξιοσημείωτη είναι η πρωτοτυπία κάποιων απαντήσεων που αναφέρονται σε έννοιες σύγχρονες όπως η αναγεννητική γεωργία και κτηνοτροφία, η βιοδυναμική γεωργία, τα αγροδοσοπονικά συστήματα, ενεργειακές καλλιέργειες αλλά και θέματα όπως και η ψυχική υγεία του αγροτικού πληθυσμού.

6.5. Στατιστικά σημαντικές διαφορές

6.5.1 Απάντηση 3^{ου} Ερευνητικού Ερωτήματος

Το 3^ο ερευνητικό ερώτημα της εργασίας είχε ως στόχο να μελετηθεί αν και κατά πόσο διαφοροποιούνται οι επιμορφωτικές ανάγκες των Γεωπόνων, ανάλογα με το φύλο, την ηλικία, τις σπουδές και την επαγγελματική εμπειρία ως γεωπόνοι.

Για την επίτευξη του ανωτέρω στόχου εφαρμόστηκαν αναλύσεις διακύμανσης (Analysis of Variance - ANOVA), με εξαρτημένες μεταβλητές τα επιμορφωτικά αντικείμενα του ερωτηματολογίου και η ανεξάρτητη μεταβλητή ήταν σε κάθε ανάλυση ξεχωριστά, α) το φύλο, β) η ηλικία και γ) οι σπουδές δ) η επαγγελματική εμπειρία ως γεωπόνος.

Τα δεδομένα που μετά τη στατιστική ανάλυση παρουσιάζουν στατιστικά σημαντικές διαφορές, παρουσιάζονται παρακάτω. Η ανάλυση και η επεξήγηση των στατιστικών αναλύσεων παρουσιάζεται με τη βοήθεια δύο πινάκων, ο ένας πίνακας έχει τίτλο «Descriptives» όπου παρουσιάζονται τα περιγραφικά στατιστικά, δηλαδή οι μέσοι όροι (Μ.Ο. και οι τυπικές αποκλίσεις (Τ.Α.), και στη συνέχεια παρατίθεται ο πίνακας «ANOVA» (ανάλυση διακύμανσης) για κάθε μεταβλητή, στον οποίο παρουσιάζεται

μέσω την ανάλυσης διακύμανσης, η τιμή p-value, η οποία αν είναι <0,050, δείχνει ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά.

Ως προς το φύλο του δείγματος, τα αποτελέσματα που προέκυψαν ανέδειξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές όσον αφορά την επιμόρφωση των αντικειμένων «Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Γεωργικής Συμβουλευτικής» όπου ($F(1,125)= 3,914$, $p=0,05$). Οι γυναίκες δείχνουν να ενδιαφέρονται περισσότερο (Μ.Ο=2,70, Τ.Α=1,21) από τους άντρες για το συγκεκριμένο αντικείμενο

Descriptives

Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων γεωργικής συμβουλευτικής

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Άντρας	46	2,26	1,219	,180	1,90	2,62	0	4
Γυναίκα	81	2,70	1,209	,134	2,44	2,97	0	4
Total	127	2,54	1,226	,109	2,33	2,76	0	4

ANOVA

Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων γεωργικής συμβουλευτικής

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	5,753	1	5,753	3,914	,050
Within Groups	183,758	125	1,470		
Total	189,512	126			

Επίσης όπως παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα, στατιστικά σημαντική διαφορά ως προς το φύλο του δείγματος φαίνεται να υπάρχει και όσον αφορά το επιμορφωτικό αντικείμενο «Γεωργία Ακριβείας-Γεωργία Κτηνοτροφίας-Νέες Τεχνολογίες» όπου ($F(1,125)= 5,793$, $p=0,018$). Οι γυναίκες δείχνουν να ενδιαφέρονται περισσότερο (Μ.Ο=2,80, Τ.Α=1,077) από τους άντρες (Μ.Ο=2,26, Τ.Α=1,43) για το συγκεκριμένο αντικείμενο.

Descriptives

Γεωργία Ακριβείας- Κτηνοτροφία Ακριβείας - Χρήση νέων τεχνολογιών

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
Άντρας	46	2,26	1,437	,212	1,83	2,69	0	4
Γυναίκα	81	2,80	1,077	,120	2,56	3,04	0	4
Total	127	2,61	1,242	,110	2,39	2,82	0	4

ANOVA

Γεωργία Ακριβείας- Κτηνοτροφία Ακριβείας - Χρήση νέων τεχνολογιών

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	8,606	1	8,606	5,793	,018
Within Groups	185,709	125	1,486		
Total	194,315	126			

Οι αναλύσεις διακύμανσης με ανεξάρτητη μεταβλητή την ηλικία, τις σπουδές, έτη εργασίας δεν παρουσίασαν στατιστικά σημαντικές διαφορές σε σχέση με τα επιμορφωτικά αντικείμενα που σημαίνει ότι οι απόψεις των γεωπόνων, σχετικά με τις ανάγκες επιμόρφωσής τους στα συγκεκριμένα επιμορφωτικά αντικείμενα συγκλίνουν.

7. Συμπεράσματα-Συζήτηση

Είναι γεγονός πως υπάρχει ανάγκη για κατάρτιση σε πολλούς τομείς στον αγροτικό τομέα. Προκειμένου να υπάρχει ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που να ανταποκρίνεται σε όλες τις ανάγκες προώθησης του αγροτικού τομέα, είναι αναγκαίο να εντοπιστούν οι ανάγκες εκπαίδευσης έτσι ώστε να επιτευχθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι, όσο το δυνατόν ανέξοδα, αποδοτικά και σύντομα (Saleh et al.,2016). Για το λόγο αυτό η παρούσα έρευνα επιδίωξε να δώσει απαντήσεις στα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα:

- Πόσα επιμορφωτικά προγράμματα έχουν παρακολουθήσει οι γεωπόνοι;
- Ποιες είναι οι επιμορφωτικές ανάγκες των γεωπόνων όσον αφορά συγκεκριμένα αγροδιατροφικά αντικείμενα;
- Διαφοροποιούνται οι επιμορφωτικές ανάγκες των γεωπόνων σε σχέση με το φύλο, την ηλικία, την εκπαίδευση και την επαγγελματική τους εμπειρία;

Συμπερασματικά, ακολουθεί μια σύνοψη του προφίλ των ερωτώμενων με τα βάση τα δημογραφικά στοιχεία:

Σχετικά με το φύλο των συμμετεχόντων διαπιστώνουμε πως στην παρούσα έρευνα το 36,2% ήταν άντρες ενώ το 63,8% είναι γυναίκες, στοιχείο που ταυτίζεται με την εργασία της Μιλτιάδου (2012) σε γεωπόνους εκπαιδευτικούς όπου και σε αυτήν την έρευνα υπερτερούσαν οι γυναίκες με ποσοστό 62,5%, η Μιλτιάδου το χαρακτήρισε ως «αξιοσημείωτο μια και στην τεχνική εκπαίδευση υπερτερούν οι άντρες».

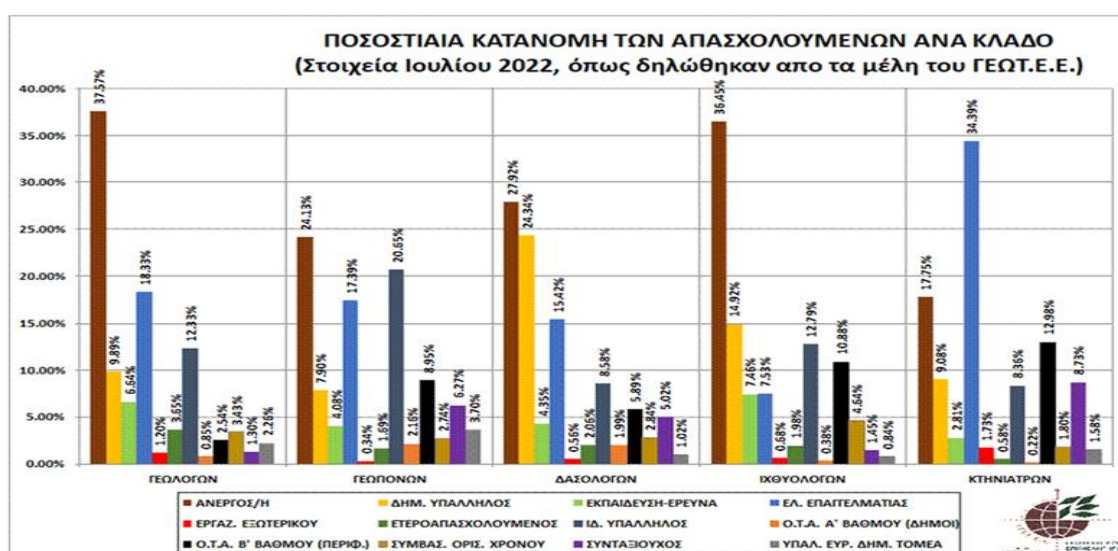
Οι περισσότεροι γεωπόνοι της έρευνας, 57 στον αριθμό, ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 40-49 ετών με το ποσοστό τους να ανέρχεται στο 44,9 %, ταυτόχρονα και στην εργασία της Μιλτιάδου ο μέσος όρος ηλικίας είναι τα 42,94 έτη.

Αναφορικά με τις σπουδές των συμμετεχόντων, οι περισσότεροι από αυτούς είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών με το ποσοστό τους να αγγίζει το 56,7 %. Το 25,2 % του δείγματος κατέχουν πτυχίο από Πανεπιστημιακό Τμήμα, ποσοστό 11% έχουν πτυχίο από Τεχνολογικό Ίδρυμα, 5,5% είναι κάτοχοι διδακτορικού και 1,6 % έχουν πραγματοποιήσει μεταδιδακτορική έρευνα. Στην έρευνα της Γερακάρη (2012) στην οποία συμμετείχαν γεωπόνοι δημόσιοι υπάλληλοι αναφέρεται πως κάτοχοι

μεταπτυχιακού ήταν το 32% αυτών άρα παρατηρούμε μια αύξηση κατά 24% στους κατόχους μεταπτυχιακών μέσα σε μια δεκαετία.

Όσον αφορά τα έτη προϋπηρεσίας, 28,3% έχουν 1-5 έτη προϋπηρεσίας, τα 11-20 έτη προϋπηρεσίας συγκεντρώνουν ποσοστό 26,8%, τα 6-10 έτη ποσοστό 24,4%, λιγότερο από 1 έτος προϋπηρεσίας με ποσοστό 15% και στη συνέχεια οι γεωπόνοι με 21-30 έτη προϋπηρεσίας και ποσοστό 3,9%. Το μικρότερο ποσοστό εμφανίζεται στην προϋπηρεσία άνω των 30 ετών, το οποίο επιλέχθηκε από μόλις 2 γεωπόνους και ποσοστό 1,6%.

Αξίζει να δοθεί έμφαση στα υψηλά ποσοστά των ερωτώμενων που επέλεξαν τις κλάσεις «Λιγότερο από 1 έτος» και «1-5 έτη», οι οποίες συγκεντρώνουν αθροιστικά ποσοστό 43,3 % γεγονός που δικαιολογείται από την απασχόληση με συμβάσεις ορισμένου χρόνου που αποτελούν βασική μορφή απασχόλησης και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας των γεωπόνων όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 4. Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων ανά κλάδο

Πηγή: <https://www.geotee.gr/geo/stats2022/main2022.htm>

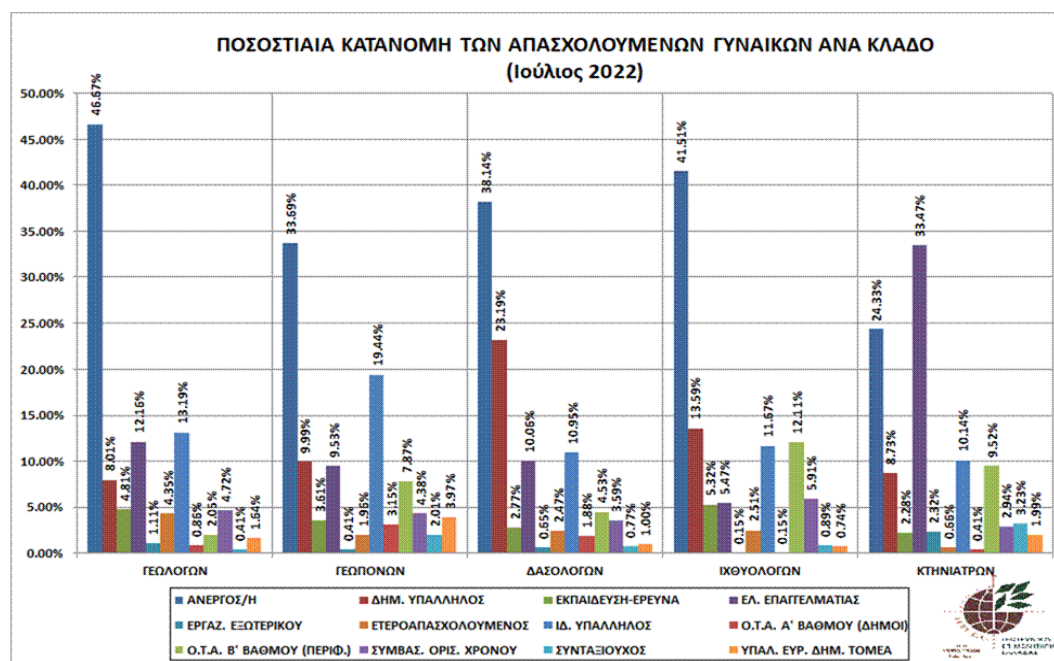
Το παραπάνω γεγονός, πιθανόν να ενισχύεται από το ποσοστό των γυναικών, που σε αυτήν την έρευνα αγγίζει το 63,8% και από τα αυξημένα ποσοστά ανεργίας που πλήττουν τον γυναικείο πληθυσμό σύμφωνα με έρευνα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα.

Φύλο	Ιούλιος					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Άνδρες	18,1	15,6	14,1	18,0	11,8	9,0
Γυναίκες	25,6	24,5	21,7	23,3	19,0	15,9
Σύνολο	21,5	19,5	17,5	20,3	15,0	12,1

Πίνακας 5. Ανεργία ανά Φύλο

Πηγή: <https://www.statistics.gr/documents/20181/26926f63-152e-ddc2-2c22-92ac42ba51df>

Επίσης όσον αφορά την απασχόληση των Γυναικών Γεωπόνων στον παρακάτω πίνακα, φαίνεται πως πανελλαδικά η ανεργία πλήττει το συγκεκριμένο τμήμα του πληθυσμού σε ποσοστό 33,69%.

Πίνακας 6. Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων Γυναικών ανά κλάδο

Πηγή: <https://www.geotee.gr/geo/stats2022/main2022.htm>

Όσον αφορά το 1^ο ερευνητικό ερώτημα συμπερασματικά μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω όσον αφορά τα προγράμματα επιμόρφωσης που έχουν ήδη παρακολουθήσει οι ερωτώμενοι γεωπόνοι: 63% έχουν παρακολουθήσει 1-5 προγράμματα επιμόρφωσης, το 18,9% των ερωτώμενων δεν έχουν παρακολουθήσει κανένα πρόγραμμα ενώ 6-10 προγράμματα έχει παρακολουθήσει το 12,6% των συμμετεχόντων. 11-15 προγράμματα έχουν παρακολουθήσει 3,9% των ερωτώμενων και 1,6% του δείγματος έχουν παρακολουθήσει 15 προγράμματα και άνω. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι υπάρχει θετική στάση ως προς την επιμόρφωση γεγονός που συμπίπτει και με την έρευνα της Γερακάρη (2012) σε γεωπόνους. Το υψηλό ποσοστό, παρόλα αυτά, των ερωτώμενων που δεν έχουν παρακολουθήσει κανένα πρόγραμμα μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός πως τα περισσότερα προγράμματα όπως αναφέρθηκε στις ενότητες 4.1, 4.2, 4.3, είναι επί πληρωμή.

Επίσης από τον πίνακα των συσχετίσεων παρατηρήσαμε πως υπάρχει θετική γραμμική συσχέτιση μεταξύ της «Επαγγελματικής Εμπειρίας» και της «Ηλικίας» σε σχέση με τον «Αριθμό των προγραμμάτων επιμόρφωσης» που έχουν παρακολουθήσει οι ερωτώμενοι γεωπόνοι.

Όσον αφορά το 2^ο ερευνητικό ερώτημα για τις επιμορφωτικές ανάγκες των γεωπόνων, ως συμπέρασμα αξίζει να σημειωθούν τα παρακάτω:

Σύμφωνα με έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί στο παρελθόν, διατυπώνεται το συμπέρασμα πως το σύστημα γεωπονικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα δεν είναι ιδιαίτερα προσανατολισμένο να διδάξει γεωπόνους με γνώσεις προσανατολισμένες στην πράξη και τις σύγχρονες απαιτήσεις του τομέα (Κουτσούρης & Παπαδόπουλος,

2000). Το συμπέρασμα που σχετίζεται με την ανάγκη για επιμόρφωση σε πρακτικά αντικείμενα επιβεβαιώνεται από το ποσοστό του 33% για το αντικείμενο «Διαχείριση Οπωροκηπευτικών», το 30% για το αντικείμενο «Διαχείριση γεωργικής εκμετάλλευσης» και το 30,6% για το αντικείμενο «Συστήματα Αρδεύσεων» που έδωσαν οι συμμετέχοντες σχετικά με την άποψή τους ότι απαιτείται «Αρκετή» επιμόρφωση στους συγκεκριμένους τομείς.

Μια ακόμα έρευνα διατυπώνει το συμπέρασμα πως η γεωπονική εκπαίδευση στην Ελλάδα δεν ενισχύει την ικανότητα των Γεωπόνων να εξειδικεύονται σε θέματα σχετικά με τη βιωσιμότητα (Österle et al., 2016), το οποίο επιβεβαιώνεται και από την παρούσα μελέτη μια και το αντικείμενο που σχετίζεται με τη βιωσιμότητα όπως το αντικείμενο «Προστασία Περιβάλλοντος και Αειφορική διαχείριση Οικοσυστημάτων» συγκεντρώνει ποσοστό 29,9 % των ερωτώμενων να δηλώνουν ότι χρειάζονται «Πάρα πολύ» επιμόρφωση στον τομέα αυτό.

Το αντικείμενο που συγκεντρώνει ένα μεγάλο ποσοστό όσον αφορά την ανάγκη επιμόρφωσης είναι το αντικείμενο της «Μετασυλλεκτικής Τεχνολογίας» όπου 40,2% των Γεωπόνων της έρευνας απάντησε ότι χρειάζεται «Αρκετή» επιμόρφωση, αποτέλεσμα που συμφωνεί και με τα συμπεράσματα της έρευνας του Haleem, K. B. (2018) σε Γεωπόνους στο Ιράκ. Αυτό ερμηνεύεται από το γεγονός πως μία από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγρότες στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι οι απώλειες προϊόντων μετά τη συγκομιδή, όπου χάνουν μεταξύ 30% και 80% των προϊόντων πριν φτάσουν στον τελικό καταναλωτή λόγω έλλειψης τεχνικών γνώσεων (Willis et al., 2015; Taiwo και Bart, 2016). Ωστόσο, η παροχή υπηρεσιών στον τομέα της μετασυλλεκτικών χειρισμών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την γνωστική

επάρκεια των γεωπόνων σχετικά με τους χειρισμούς μετά τη συγκομιδή (Dormita & Bautista, 2016). Η πρόληψη της απώλειας της παραγωγής μετά τη συγκομιδή έχει πολλαπλές διαστάσεις, επομένως χρειάζονται εκπαιδευτικά προγράμματα και περαιτέρω εκπαίδευση στον τομέα αυτό (Haleem, 2018).

Υψηλά είναι και τα ποσοστά της ανάγκης για επιμόρφωση όσον αφορά το αντικείμενο της «Κλιματικής Αλλαγής» για το οποίο 26% δήλωσαν ότι χρειάζονται επιμόρφωση σε «πολύ» μεγάλο βαθμό και 26,8 % δήλωσαν ότι χρειάζονται επιμόρφωση σε «πάρα πολύ» μεγάλο βαθμό, αποτέλεσμα που συμφωνεί και με τα συμπεράσματα της έρευνας του Haleem, K. B. (2018) σε Γεωπόνους στο Ιράκ, όπου και εκεί η ανάγκη επιμόρφωσης για το συγκεκριμένο αντικείμενο απαντάται σε μεγάλο βαθμό.

Όσον αφορά τις ανάγκες επιμόρφωσης αξίζει να σημειωθεί πως το αντικείμενο με τίτλο «Πιστοποίηση γεωργικών προϊόντων και τροφίμων» συγκέντρωσε το μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τους συμμετέχοντες με ποσοστό 31,5 να απαντούν πως επιθυμούν την επιμόρφωση στο αντικείμενο αυτό σε «πάρα πολύ» μεγάλο βαθμό. Στη συνέχεια στην ίδια κατηγορία (απάντηση «πάρα πολύ») έπονται τα παρακάτω αντικείμενα με ποσοστό 29,9 %: «Αγροτικές Ενισχύσεις και επιδοτήσεις στον Αγροτικό χώρο», «Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Γεωργικής Συμβουλευτικής» και ακολουθεί το «Marketing» με ποσοστό 29,1%. Αξίζει να σημειωθεί πως όλα τα παραπάνω επιμορφωτικά αντικείμενα έχουν ως στόχο την αναβάθμιση της Αγροτικής Οικονομίας και την αύξηση του γεωργικού εισοδήματος.

Στη συνέχεια ακολουθούν τα αντικείμενα της «Βιολογικής Γεωργίας» με 28,3%, η «Βιολογική Κτηνοτροφία» με 27,6% και η «Κλιματική αλλαγή» με 26,8% για τα οποία

οι συμμετέχοντες απάντησαν ότι χρειάζονται «Πάρα πολύ» επιμόρφωση. 35,4% των ερωτώμενων για το αντικείμενο «Καλλιέργειες υπό κάλυψη» και 29,9% των ερωτώμενων για το αντικείμενο της «Προστιθέμενης Αξίας Γεωργικών προϊόντων και τροφίμων» απάντησαν ότι χρειάζονται Αρκετή» επιμόρφωση στα αντικείμενα αυτά.

Αντικείμενα που σχετίζονται με την ζωική παραγωγή είναι λιγότερο δημοφιλή, έτσι το αντικείμενο «Τεχνολογίες Ιχθυοκαλλιέργειας» συγκέντρωσε το μικρότερο ενδιαφέρον από τους Γεωπόνους όσον αφορά τον βαθμό επιμόρφωσης και 36,2 % των ερωτώμενων απάντησαν πως δεν χρειάζονται «Καθόλου» επιμόρφωση στον συγκεκριμένο τομέα. Επίσης «Καθόλου» απάντησαν για τη Γαλακτοκομία 19,7% των ερωτηθέντων, 26% για την Πτηνοτροφία ενώ για το επιμορφωτικό αντικείμενο «Ζωϊκή Παραγωγή και Έλεγχος Ασθενειών Αγροτικών Ζώων» 22,8% απάντησαν ότι δεν χρειάζονται «Καθόλου» επιμόρφωση.

Από την ανοιχτού τύπου ερώτηση και το πλήθος των απαντήσεων διαφαίνεται το ευρύ πεδίο της γεωπονικής επιστήμης αλλά και των ποικίλων εργασιακών ενδιαφερόντων των Γεωπόνων. Ένας λόγος για το οποίο συμβαίνει αυτό είναι το γεγονός πως ο κλάδος μαστίζεται από υψηλά ποσοστά ανεργίας, όπως φάνηκε παραπάνω, γεγονός που τους αναγκάζει στο να είναι δεκτικοί σε καινοτομίες και πειραματισμούς πάνω σε διάφορα εργασιακά αντικείμενα. Διαπιστώνουμε από την ποικιλία των απαντήσεων πως τα ενδιαφέροντα των Γεωπόνων και τα επαγγελματικά αντικείμενα του γεωπονικού κλάδου ποικίλουν, γεγονός αυτό δυσχεραίνει την εξειδίκευση των γεωπόνων σε ένα συγκεκριμένο πεδίο.

Αξίζει να σταθούμε στην απάντηση που αναφέρεται στις παρωχημένες γνώσεις που διδάσκονται στα Πανεπιστήμια και στην ανάγκη της ατομικής ευθύνης όσον αφορά

την επικαιροποίηση των γνώσεων, άποψη που συγκλίνει και με συμπέρασμα στην έρευνα της Γερακάρη (2012). Στην συγκεκριμένη ποιοτική έρευνα διατυπώθηκε η άποψη από τους γεωπόνους πως αν και το επίπεδο των επιστημονικών γνώσεων είναι υψηλό, οι γεωπόνοι υστερούν σε σύγχρονες γνώσεις και νέες τεχνικές και εκφράζουν έντονα την επιθυμία για επικαιροποίηση των γνώσεών τους και ενημέρωση σχετικά με τις εξελίξεις στο επιστημονικό τους πεδίο. Μία δεκαετία λοιπόν μετά, οι απόψεις των ερωτώμενων ταυτίζονται στις δύο αυτές έρευνες.

Αξιοσημείωτη επίσης, είναι η πρωτοτυπία κάποιων απαντήσεων που αναφέρονται σε έννοιες σύγχρονες όπως η αναγεννητική γεωργία και κτηνοτροφία, η βιοδυναμική γεωργία, τα αγροδοασπονικά συστήματα, ενεργειακές καλλιέργειες αλλά και θέματα όπως και η ψυχική υγεία του αγροτικού πληθυσμού. Επίσης αναφέρθηκε το αντικείμενο της «Διδακτικής Γεωπονικών Μαθημάτων» που υποδηλώνει την απασχόληση των Γεωπόνων στην εκπαίδευση, θέμα με το οποίο ασχολήθηκε στην έρευνα της η Μιλτιάδου (2012) ερευνώντας τις επιμορφωτικές ανάγκες του συγκεκριμένου κλάδου.

Όσον αφορά το 3^ο ερευνητικό ερώτημα συμπερασματικά να σημειωθεί πως:

Οι αναλύσεις διακύμανσης με ανεξάρτητη μεταβλητή την ηλικία, τις σπουδές, έτη εργασίας δεν παρουσίασαν στατιστικά σημαντικές διαφορές σε σχέση με τα επιμορφωτικά αντικείμενα που σημαίνει ότι οι απόψεις των γεωπόνων, σχετικά με τις ανάγκες επιμόρφωσής τους στα συγκεκριμένα επιμορφωτικά αντικείμενα συγκλίνουν, το γεγονός αυτό συμβαδίζει και με την έρευνα του Alotaibi (2019) που πραγματοποιήθηκε σε Γεωπόνους σε σχέση με τις ανάγκες επιμόρφωσης σε σχέση με την Οργανική Γεωργία. Στατιστικά σημαντική διαφορά παρουσίασε η μεταβλητή

«Φύλο» με τα επιμορφωτικά αντικείμενα «Σχεδιασμός και Υλοποίηση Προγραμμάτων Γεωργικής Συμβουλευτικής» και «Γεωργία Ακριβείας-Γεωργία Κτηνοτροφίας-Νέες Τεχνολογίες»

8. Μελλοντικές έρευνες

Αν και τα χαρακτηριστικά του δείγματος είναι αρκετά αντιπροσωπευτικά του πληθυσμού στόχου και οι απαντήσεις που συλλέχθηκαν, δίνουν πληροφορίες ικανές να στηρίξουν την παρούσα έρευνα, ωστόσο χρειάζεται περαιτέρω μελέτη για τη γενίκευση των συμπερασμάτων στον συνολικό πληθυσμό των Γεωπόνων της χώρας. Μια παρόμοια έρευνα θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί πανελλαδικά μελετώντας μεγαλύτερο δείγμα Γεωπόνων. Ιδιαίτερης σημασίας θα ήταν και η σύγκριση των επιμορφωτικών αναγκών ανά νομό, μια και οι ανάγκες κατάρτισης των γεωπόνων εξαρτώνται από τις ανάγκες των παραγωγών, οι οποίες διαφοροποιούνται ανά περιοχή και ανά συγκεκριμένη παραγωγική ενασχόληση.

Θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει πως η έρευνα θα ήταν πολύ χρήσιμο να διευρυνθεί σε όλους τους κλάδους των Γεωτεχνικών: Γεωπόνων, Γεωλόγων, Δασολόγων, Ιχθυολόγων, Κτηνιάτρων. Παρόλα αυτά η έρευνα σε κάθε περίπτωση πρέπει να γίνει μεμονωμένα ανά κλάδο γιατί τα επιμορφωτικά αντικείμενα των ειδικοτήτων διαφοροποιούνται.

Από την πολύ μεγάλη συμμετοχή στην ανοιχτού τύπου ερώτηση θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει πως σε μια μελλοντική έρευνα στα διερευνώμενα επιμορφωτικά αντικείμενα θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν κάποιες από τις

συγκεκριμένες απαντήσεις. Θα είχε επίσης ενδιαφέρον μια ποσοτική και ίσως και ποιοτική έρευνα που θα διερευνούσε τα επιμορφωτικά αντικείμενα στα οποία είχαν ήδη επιμορφωθεί οι ερωτώμενοι και τις εμπειρίες τους από αυτά όσον αφορά την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων.

Επίσης θα ήταν πολύ ενδιαφέρον να διερευνηθούν οι απόψεις τους σχετικά με τον τρόπο της επιμόρφωσης που προτιμούν, να διερευνηθεί η δομή των επιμορφωτικών προγραμμάτων, οι μέθοδοι, η χρονική διάρκεια και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα της εκάστοτε επιμόρφωσης.

9. Εφαρμογές της παρούσας έρευνας

Τα αποτελέσματα της παρούσας εργασίας θα μπορούσαν να αποτελέσουν μια βάση για ποικίλα επιμορφωτικά σεμινάρια από διάφορους φορείς του κλάδου. Αναλυτικά θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τα παρακάτω: Το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.), που ως μια δημόσια υπηρεσία που έχει σκοπό την ενίσχυση της επιστημονικής γνώσης στον γεωργικό και κτηνοτροφικό τομέα, στη δασολογία και στην αλιεία καθώς και στην διαχείριση των ορυκτών και υδατικών πόρων, θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τα δεδομένα της παρούσας έρευνας. Κατά καιρούς, όπως αναλύθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας πραγματοποιεί επιμορφωτικά σεμινάρια. Αναμφισβήτητα λοιπόν, θα μπορούσαν τα αποτελέσματα της έρευνας να αξιοποιηθούν από τα στελέχη του Επιμελητηρίου για το σχεδιασμό μελλοντικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τα μέλη του.

Ομοίως θα μπορούσε να γίνει και από τους κατά τόπους Συλλόγους Γεωπόνων που στόχο τους έχουν μεταξύ άλλων δραστηριοτήτων και την ενημέρωση των μελών πάνω σε θέματα που αφορούν τη σύγχρονη αγορά.

Ακόμα ένας φορέας για τον οποίον τα αποτελέσματα της έρευνας θα ήταν χρήσιμα είναι ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ». Ο «ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ» έχει ως στόχο την προώθηση της καινοτομίας, τη διάχυση των τεχνολογικών γνώσεων και των συμβουλευτικών υπηρεσιών σε όλους τους τομείς της αγροδιατροφικής αλυσίδας. Πρόσφατα ο ΕΛΓΟ καθιέρωσε το θεσμό των Γεωργικών Συμβούλων. Οι Γεωργικοί Σύμβουλοι είναι γεωπόνοι οι οποίοι έχουν πιστοποιηθεί πάνω σε συγκεκριμένα εκπαιδευτικά αντικείμενα. Αν είχε προηγηθεί μια μελέτη διερεύνησης εκπαιδευτικών αναγκών ή αν είχαν χρησιμοποιηθεί στοιχεία που θα προέκυπταν από παρόμοιες με τη διπλωματική αυτή έρευνες, τα εκπαιδευτικά αυτά αντικείμενα της πιστοποίησης των γεωργικών συμβούλων θα ήταν απόλυτα εστιασμένα στις ανάγκες της αγοράς.

Η συγκεκριμένη έρευνα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί επίσης και από τις Διευθύνσεις Γεωργίας των Περιφερειακών Ενοτήτων της Κεντρικής Μακεδονίας έτσι ώστε να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τη δημιουργία επιμορφωτικών ημερίδων στους Γεωπόνους δημόσιους υπαλλήλους που εργάζονται στα κατά τόπους παραρτήματα. Επίσης το ίδιο θα μπορούσε να γίνει και από τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης των Δήμων, στα οποία κατά καιρούς οργανώνονται Προγράμματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων καθώς από τα Κέντρα Επιμόρφωσης και Δια Βίου Μάθησης (ΚΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) των Πανεπιστημίων που διοργανώνουν αντίστοιχα Προγράμματα.

Τέλος, η συγκεκριμένη έρευνα έχοντας ως δείγμα Γεωπόνους που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στην Κεντρική Μακεδονία, θα μπορούσε να αποτελέσει πρόδρομο παρόμοιων ερευνών πανελλαδικά μια και το θέμα που πραγματεύεται είναι μείζονος σημασίας για την ανάπτυξη του αγροδιατροφικού τομέα και το επάγγελμα του Γεωπόνου αποτελεί πλέον θεσμό στον πρωτογενή τομέα της χώρας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Alexopoulos, G., Koutsouris, A., & Tzouramani, I. (2009). The financing of extension services: A survey among rural youth in Greece. *Journal of agricultural education and extension*, 15(2), 177-190.

Alotaibi, B. A., Yoder, E., Brennan, M. A., & Kassem, H. S. (2019). Training needs of extension agents' regarding organic agriculture in Saudi Arabia. *Evaluation and Program Planning*, 77, 101711.

Valkanos, E., Iosif F. (2007) "Experiential learning—its place in in-house education and training." *Development and Learning in Organizations: An International Journal*

Βεργίδης, Δ. (1998). *Προϋποθέσεις της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών*. Αθήνα: Εκπαιδευτική Κοινότητα.

Βεργίδης, Δ. (1999). *Σχεδιασμός και δόμηση προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων*. στο Δ. Βεργίδης, Θ. Καραλής, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Σχεδιασμός, Οργάνωση και Αξιολόγηση Προγραμμάτων, τ. Γ', Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

Βεργίδης, Δ. (2003). *Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες*. Στο: Δ. Βεργίδης, & Δ. Βεργίδης (Επιμ.), Εκπαίδευση Ενηλίκων: Συμβολή στην εξειδίκευση στελεχών και εκπαιδευτών (σσ. 95-122). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Βεργίδης, Δ. (2003). *Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες*. Στο Δ. Βεργίδης (επιμ.) Εκπαίδευση Ενηλίκων, 95-122.

Βεργίδης, Δ., & Καραλής, Θ. (2008). *Σχεδιασμός, οργάνωση και αξιολόγηση προγραμμάτων* (Τόμ. Γ'). Πάτρα: ΕΑΠ.

Βεργίδης, Δ., & Κόκκος, Α. (2010). *Εκπαίδευση ενηλίκων διεθνείς προσεγγίσεις και ελληνικές διαδρομές*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Birner, R., Davis, K., Pender, J., Nkonya, E., Anandajayasekeram, P., Ekboir, J., Mbabu, A., Spielman, D.J., Horna, D., Benin, S. and Cohen, M. (2006) *From Best Practice to Best Fit: A Framework for Analyzing Agricultural Advisory Services Worldwide*. DSGD Discussion Paper No. 37. Washington, DC: Development Strategy and Governance Division, International Food Policy Research Institute (IFPRI).

Γερακάρη, Χ. (2012). *Οι επιμορφωτικές ανάγκες των Γεωπόνων υπαλλήλων του Δημοσίου Τομέα: Μια εμπειρική διερεύνηση στην Περιφερειακή Ενότητα Πέλλας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, βασισμένη στις αντιλήψεις των ίδιων* (Μεταπτυχιακή Εργασία). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη

Charatsari, C., Papadaki-Klavdianou, A., Koutsouris, A., & Lioutas, E. D. (2018). *Agronomic education and the quest for sustainability: Is there a link?* Proceedings of 13th European IFSA Symposium, 1-5 July, Chania-Greece.

Charatsari, C., Jönsson, H., & Papadopoulos, P. (2019, June). *Looking for the missing link: The multiple meanings of sustainability in agricultural knowledge and information systems*. In *24th European Seminar on Extension and Education* (pp. 18-21).

Charatsari, C., & Lioutas, E. D. (2019). Is current agronomy ready to promote sustainable agriculture? Identifying key skills and competencies needed. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 26(3), 232-241.

Charatsari, C., Jönsson, H., Krystallidou, E., & Lymberopoulos, A. (2020). Agronomic education at a crossroad: providing skill sets or developing mindsets? 1-17.

Christoplos, I. (2010) *Mobilizing the Potential of Rural and Agricultural Extension*. Rome: FAO.

Cedefop. (2015). *Ενθαρρύνοντας την εκπαίδευση ενηλίκων. Η εκπαίδευση ενηλίκων πρέπει να γίνει πιο ελκυστική, προσιτή και ευέλικτη, χωρίς αποκλεισμούς*. Θεσσαλονίκη

Davis, K. (2008) 'Extension in Sub-Saharan Africa: Overview and Assessment of Past and Current Models and Future Prospects', *Journal of International Agricultural and Extension Education*, 15(3), pp. 15-28.

Δημητριάδου, Θ. (2020). *Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης*. Διδακτικές σημειώσεις. ΚΕΔΙΒΙΜ ΑΠΘ.

Del Carmen, D. R., & Bautista, O. K. (2016). Nature and extent of extension delivery on postharvest handling of horticultural perishables in the Philippines. *Asian Journal of Agriculture and Development*, 13(1362-2017-805), 87-104.

Ευαγγελόπουλος, Σπ. (1998) *Η Ελληνική Εκπαίδευση* (Τομ.Β'). Ελληνικά Γράμματα.

Erickson, B., Fausti, S., Clay, D., & Clay, S. (2018). Knowledge, skills, and abilities in the precision agriculture workforce: an industry survey. *Natural Sciences Education*, 47(1), 1-11.

Gómez, E., Hang, G., & Seibane, C. (2015). Contextual changes and their influence on the development of professional skills of the agents of the horticultural Belt of La Plata, Argentina. *American International Journal of Social Science*, 4(5), 34-42.

Haleem, K. B. (2018). Training needs of extension agents in AL Diwaniyah Province, Iraq. *Journal of Agricultural Extension*, 22(2).

Hamel, M. A., & Saindon, G. (2017). Shaping Canadian agriculture—A reflection on the future role of agronomists in Canadian agriculture. *Canadian Journal of Plant Science*, 97(6), 957-963.

Ingram, J., & Morris, C. (2007). The knowledge challenge within the transition towards sustainable soil management: An analysis of agricultural advisors in England. *Land Use Policy*, 24(1), 100-117.

Καλαντζής, Κ. (2002). *Η παιδεία εν Ελλάδι 1935-1951*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Καραλής, Θ. (2005). *Σχεδιασμός, Διοίκηση, Αξιολόγηση προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων (τόμος Β΄)*. Πάτρα: ΕΑΠ.

Καραλής, Θ. & Παπαγεωργίου, (2012). *Η Εκπαίδευση εργαζομένων στην εκπαίδευση ενηλίκων: Σχεδιασμός, Υλοποίηση και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Δια Βίου Εκπαίδευσης (σσ. 57-105)*. Αθήνα: ΙΝΕ ΓΣΕΕ.

Κανδήλα, Ι. (2001). *Η Αβερύφειος Γεωργική Σχολή Λάρισας: συμβολή στην ιστορία της γεωργικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα* (Doctoral dissertation, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Σχολή Επιστημών Αγωγής. Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης).

Καψάλης, Α. & Παπασταμάτης, Α. (2000). *Εκπαίδευση Ενηλίκων – Διδακτική Ενηλίκων*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Κιούσης, Γ. (1999) *Διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών των γεωπόνων καθηγητών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. (Διδακτορική διατριβή, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών)

Κόκκος Α. (1999). *Εκπαίδευση Ενηλίκων – Το Πεδίο, οι Αρχές Μάθησης, οι Συντελεστές, τ. Α΄*, εκδ. ΕΑΠ: Πάτρα.

Κόκκος, Α. (2005). *Μεθοδολογία εκπαίδευσης ενηλίκων: Θεωρητικό πλαίσιο και προϋποθέσεις μάθησης*. τ. Α', Πάτρα: ΕΑΠ

Koutsoukos, M., & Sipitanou, A. (2020) Applying mentoring in adult education: benefits for mentees, mentors and educational organizations. In *Proceedings of ICERI2020 Conference* (Vol. 9, p. 7798)

Κουτσούκος, Μ. (2022) *Εκπαίδευση Ενηλίκων Διδακτική και Mentoring*, εκδ. Ρώμη

Κουλαουζίδης, Γ & Κουτσούρης, Α (2006) *Άξονες εκπαιδευτικού σχεδιασμού γεωργικής εκπαίδευσης ενηλίκων σε μια εποχή περιβαλλοντικής αβεβαιότητας*.

Εκπαίδευση Ενηλίκων, Σεπτέμβριο-Δεκέμβριος (Τεύχος 6), σελ. 22-29

Κυπριανός, Π. (2004). Συγκριτική ιστορία της Ελληνικής Εκπαίδευσης. Βιβλιόραμα.

Koutsouris, A., & Papadopoulos, D. (2000). Sustainability: Implications for agricultural extension, education and training—The Greek case. *Technical and Social Systems Approaches for Sustainable Rural Development*, 353-357.

Κωνσταντιδέλλη, Β. (2017). Διερεύνηση δυνατοτήτων ίδρυσης «Δικτύου Γεωργικών Συμβούλων» του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών. (Μεταπτυχιακή Εργασία) Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Λαζαρίδου, Α. (2018). *Σχεδιασμός, υλοποίηση & αξιολόγηση προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης*. Διδακτικές σημειώσεις 2ης θεματικής ενότητας. ΚΕΔΙΒΙΜ Α.Π.Θ.

Lefèvre, V., Capitaine, M., Peigné, J., & Roger-Estrade, J. (2014). Farmers and agronomists design new biological agricultural practices for organic cropping systems in France. *Agronomy for Sustainable Development*, 34(3), 623-632.

Λιναρδής, Α., Παπαγιαννόπουλος, Κ., & Καλησπεράτη, Ε. (2011). *Η Διαδικτυακή έρευνα. Πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα και εργαλεία διεξαγωγής διαδικτυακών ερευνών*. Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 1-27.

Μαυρογιώργος, Γ. (1999). Η εκπαιδευτική μονάδα ως φορέας διαμόρφωσης και άσκησης εκπαιδευτικής πολιτικής. Σ., Κατσουλάκης, Σ. & Μαυρογιώργος, Γ.,(Επιμ.), *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων, τόμος Β', Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 115-142.Μεσσάρης, Δ., Κωδωνάς, Δ., Κομσέλη, Φ., Τσίγκανου, Ι., & Μπαλούρδος, Δ. (2011). Ανίχνευση επιμορφωτικών αναγκών και αποτίμηση των αποτελεσμάτων της επιμόρφωσης. Αθήνα.

Μιλτιάδου, Π. (2012). *Στάσεις, απόψεις και ανάγκες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών του Τομέα Γεωπονίας Τροφίμων και Περιβάλλοντος της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης* (Μεταπτυχιακή Εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη).

Österle, N., Koutsouris, A., Livieratos, Y., & Kabourakis, E. (2016). Extension for organic agriculture: a comparative study between Baden-Württemberg, Germany and Crete, Greece. *The Journal of Agricultural Education and Extension*, 22(4), 345-362.

Παλλάκη, Α. (2019) *Διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών των εν δυνάμει γεωπόνων σε θέματα γεωργίας ακριβείας*,(Μεταπτυχιακή Εργασία, Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης).

Παναγιώτου, Α.Ι. (2002) *Μαθήματα Γεωργικών Εφαρμογών*. Αθήνα: Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Παπαδάκη, Λ. (2006) *Συνοπτική ιστορία της Ελληνικής Εκπαίδευσης από το Διαφωτισμό στο Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Παπαδάκη-Κλαυδιανού Α., (1992). "Επαγγελματική κατάρτιση και εκπαιδευτικές ανάγκες των γεωπόνων με αντικείμενο τα Οπωροκηπευτικά στην Κ. και Δυτ. Μακεδονία". *ΠΡΑΚΤΙΚΑ της Ελληνικής Εταιρείας της Επιστήμης των Οπωροκηπευτικών, Τόμος 3, Περίοδος 1986-1989, Θεσσαλονίκη, 1992, σελ. 161-171.*

Παπαδάκη-Κλαυδιανού, Α. (2002) *Γεωργική Εκπαίδευση*, Θεσσαλονίκη Γράφημα

Papaspyrou, S., Koutsouris, A. and Karalis, T. (2009) 'Changing agronomists' perceptions and practices vis-à-vis extension education in Greece', in Paffarini, C. and Santucci, F. (eds.) *Theory and practice of advisory work in a time of turbulence*. Proceedings 19th ESEE Seminar. Perugia: DSEEA/University of Perugia, pp. 190-194.

Schechter, C. (2008). Organizational Learning Mechanisms: The Meaning, Measure and Implications for School Improvement. *Educational Administration Quarterly*, 44(2), 155-186

Πατσός, Χ. (2015). Βασικές αρχές και μέθοδοι διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών από της Σχολικούς Συμβούλους Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών – Επιστημονικών Θεμάτων (7)*, σσ. 36-51.

Πίτερης, Χ. Ν. (2013). *Οι εκπαιδευτικές ανάγκες των νέων αγροτών-κτηνοτρόφων, του γεωφυσικού πάρκου του Ψηλορείτη*, Ν. Ρεθύμνης (Μεταπτυχιακή Διατριβή, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου)

Queeney, D. S. (1995). Assessing Needs in Continuing Education. An Essential Tool for Quality Improvement. *The Jossey-Bass Higher and Adult Education Series*. San Francisco: JosseyBass.

Rivera, W.M. and Zijp, W. (2002) *Contracting for agricultural extension. International case studies and emerging practices*. Washington D.C.: CABI Publishing.

Roegiers, X., Wouters, P., & Gérard, F. M. (1992). Du concept d'analyse de besoins en formation à sa mise en œuvre. *Formation et technologies-Revue européenne des professionnels de la formation, 1, 2-3*.

Rogers, A. (1999). *Η Εκπαίδευση Ενηλίκων*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Sakkoulis, D. P., Asimaki, A., & Vergidis, D. K. (2018). In-Service Training as a Factor in the Formation of the Teacher's Individual Theory of Education. *International Education Studies, 11(3)*, 48-60.

Saleh, J. M., Man, N., Salih, M. H., Hassan, S., Nawi, N. M., & Mohammed, S. J. (2016). Training needs of agriculture extension officers in Iraq. *International Journal of Scientific and Research Publications, 6(2)*, 147-152.

Σιακοβέλη, Π. (2011). Σχεδιασμός και Οργάνωση της Εκπαίδευσης και της Μάθησης Ενηλίκων. Πάτρα: Αυτοέκδοση.

Sipitanou, A. (2015). The significance of the detection and assessment of adult educational needs in knowledge effusion. *In 11th international conference of ASECU "Openness, innovation, efficiency and democratization as preconditions for economic development" (p. 415)*.

Στάμος, Α. (2009). *Η Αγροτική Εκπαίδευση στη χώρα μας*. (Πτυχιακή εργασία, Τ.Ε.Ι Μεσολογγίου)

Staboulis, M., & Kostas, A. (2020). The evolving nature of work in the Agri-foodstuffs Sector. The impact of Precision Agriculture and the necessity of acquiring new skills through Lifelong Learning. *Social Cohesion and Development*, 15(1), 49-59.

Swanson, B.E. and Rajalahti, R. (2010) Strengthening Agricultural Extension and Advisory Systems: Procedures for Assessing, Transforming, and Evaluating Extension Systems. Agricultural and Rural Development Discussion Paper 45. Washington, DC: The World Bank.

Taiwo A. and A. Bart-Plang, (2016). Factors responsible for post-harvest losses and their effects on rice producing farmers: A case study of Afife and Aveyime rice projects in the Volta region of Ghana. *International Research Journal of Engineering and Technology*,3(4):1014-1021.

Willis Owino, Victor Afari-Sefa, and Ngoni Nenguwo, (2015). *Postharvest loss assessment of vegetables in Kenya. The first international congress on postharvest loss prevention*, Oct 4-7, 2015, Rome, Italy.

Χασάπης, Δ. (2000). *Σχεδιασμός, Οργάνωση, Εφαρμογή και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης: Μεθοδολογικές αρχές και κριτήρια ποιότητας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Χατζηπαναγιώτου, Π. (2001). *Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: ζητήματα οργάνωσης σχεδιασμού και αξιολόγησης*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Whitchurch, C. (2008). Shifting identities and blurring boundaries: The emergence of third space professionals in UK higher education. *Higher Education Quarterly*, 62(4), 377-396.

Wilson, L. & Easen, P. (1995). Teacher Needs and practice development: implications for in-classroom support. London: *British Journal of In-service Education*.

Wright, D., MacLeod, B., Hammond, N., & Longnecker, N. (2016). Can grain growers and agronomists identify common leaf diseases and biosecurity threats in grain crops? An Australian example. *Crop Protection*, 89, 78-88.

ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ: <https://www2.aua.gr/el>

ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ: <https://www.geotee.gr/Default.aspx>

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ (ΕΛΓΟ)-ΔΗΜΗΤΡΑ:
http://agroadvisors.elgo.gr/Library/prosklisi_fp.pdf

ΕΠΑΛ ΑΛΙΜΟΥ: https://epalalimou.wordpress.com/2018/04/06/2018panel_geop/

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ ΑΛΦΑΒΙΤΑ: <https://www.alfavita.gr>

EUROSTAT: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics>

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ, ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ, ΔΑΣΟΛΟΓΙΑΣ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΑΠΘ: <http://www.agro.auth.gr/>

Παράρτημα

1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΗ Bassim Haleem Kshash

Gender ()

Field of study : Agricultural Extension ()

Non Agricultural Extension ()

Educational qualification : Agriculture Secondary school ()

BSc in agricultural science ()

Higher diploma in agricultural extension ()

MSc in agricultural science ()

Years of experience in extension services: () year

Number of training attended: ()

	Area of agricultural extension	Training needs level				
		very highly	highly	moderately	slightly	not needed
1	Post-harvest technology					
2	Integrated pest management (IPM)					
3	Information and communication technology (ICT)					
4	Value addition of agricultural commodities					
5	Floriculture management					
6	Marketing of agricultural commodities					
7	Protected agriculture					
8	Planning and implementation agricultural extension programs					
9	Climate change					

10	Fish farming technologies					
11	Organic agriculture					
12	Determination of farmers training needs					
13	Livestock production and disease control					
14	Management and soil conservation					
15	Management of horticulture crops					
16	Irrigation methods and water conservation					
17	Use of social media					
18	Recording and reporting					
19	Research methodology					
20	Evaluation of agricultural extension programs					
21	Beekeeping					
22	Foundations and principles of agriculture extension					
23	Farm management					
24	Management of vegetable crops					
25	Food industries					
26	Agricultural extension methods					
27	Poultry farming					
28	Non tillage					
29	Methods and process of extension communication					
30	Dairy farming					

2. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μέρος της έρευνας για τη διπλωματική μου εργασία με τίτλο: «Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των Γεωπόνων που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά στην Κεντρική Μακεδονία», στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών της Ειδίκευσης «Εκπαίδευση Ενηλίκων».

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και ο χρόνος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου δεν υπερβαίνει τα 5 λεπτά.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων,

Ευγενία Ευθυμιάδου

Γεωπόνος

ΜΕΡΟΣ Α΄ : ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Παρακαλούμε βάλτε ένα Χ στο αντίστοιχο κουτάκι.

1. Φύλο: Άνδρας Γυναίκα

2. Ηλικία:

20-29 ετών

30-39 ετών

40-49 ετών

50 ετών και άνω

3. Σπουδές (επιλέξτε το ανώτερο επίπεδο σπουδών που κατέχετε)

α) Τεχνολογικό Ίδρυμα

β) Πανεπιστημιακό Τμήμα

γ) Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών

δ) Διδακτορικός Τίτλος Σπουδών

ε)Μεταδιδακτορική Έρευνα

4.Επαγγελματική Εμπειρία

λιγότερο από 1 έτος

1-5 έτη

6-10 έτη

11-20 έτη

21-30 έτη

Περισσότερα από 30 έτη

5. Σε πόσα προγράμματα επιμόρφωσης με αγροδιατροφικά αντικείμενα συμμετείχατε μέχρι σήμερα;

Κανένα

1 -5 προγράμματα επιμόρφωσης

6-10 προγράμματα επιμόρφωσης

11-15 προγράμματα επιμόρφωσης

15 προγράμματα επιμόρφωσης και άνω

Προσδιορίστε τον βαθμό της ανάγκης επιμόρφωσης που πιστεύετε ότι σας αντιπροσωπεύει για καθένα από τα παρακάτω ερωτήματα

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι χρειάζεστε επιμόρφωση στα παρακάτω αντικείμενα/θεματικές ;

	Επιμορφωτικά Αντικείμενα	Βαθμός επιμορφωτικής ανάγκης				
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
1	Μετασυλλεκτική τεχνολογία					

2	Ολοκληρωμένη διαχείριση παρασίτων (IPM)					
3	Τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ)					
4	Προστιθέμενη αξία γεωργικών προϊόντων					
5	Διαχείριση ανθοκομικών καλλιεργειών					
6	Marketing αγροτικών προϊόντων					
7	Καλλιέργειες υπό κάλυψη					
8	Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων γεωργικής συμβουλευτικής					
9	Κλιματική Αλλαγή					
10	Τεχνολογίες ιχθυοκαλλιέργειας					
11	Βιολογική Γεωργία					
12	Βιολογική Κτηνοτροφία					
13	Ζωική παραγωγή και έλεγχος ασθενειών αγροτικών ζώων					
14	Διαχείριση εδαφικών πόρων					
15	Διαχείριση λαχανοκομικών καλλιεργειών					
16	Συστήματα αρδεύσεων και διαχείριση υδατικών πόρων					
17	Ψηφιακές δεξιότητες και χρήση social media για επαγγελματικούς σκοπούς					
18	Προσδιορισμός εκπαιδευτικών αναγκών αγροτών και κτηνοτρόφων					
19	Ολοκληρωμένη φυτοπροστασία					
20	Πιστοποίηση γεωργικών προϊόντων και τροφίμων					
21	Μελισσοκομία					
22	Προστασία Περιβάλλοντος και αειφορική διαχείριση οικοσυστημάτων					
23	Διαχείριση γεωργικής εκμετάλλευσης					
24	Διαχείριση οπωροκηπευτικών καλλιεργειών					
25	Βιομηχανίες Τροφίμων					

26	Γαλακτοκομία					
27	Πτηνοτροφία					
28	Γεωργία Ακριβείας- Κτηνοτροφία Ακριβείας & Χρήση νέων τεχνολογιών					
29	Συστήματα μειωμένης κατεργασίας εδάφους					
30	Αγροτικές Ενισχύσεις και επιδοτήσεις στον γεωργικό τομέα					

3. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΡΕΥΝΗΤΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΗΨΗ ΑΔΕΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ

9/11/22, 5:43 μ.μ.

Αλληλογραφία UNIVERSITY OF MACEDONIA - Kind Reminder Master Thesis for University of Macedonia Greece

EVGENIA EFTHYMIADOU <ils21038@uom.edu.gr>

Kind Reminder Master Thesis for University of Macedonia Greece

EVGENIA EFTHYMIADOU <ils21038@uom.edu.gr>

14 Φεβρουαρίου 2022 - 7:52 π.μ.

Προς: bassimhaleem@yahoo.com

Good morning Mr. Kshash Bassim Haleem

My name is Evgenia Efthymiadou and I am a student at the University of Macedonia, Greece. This semester I am preparing my Thesis for the Master of Adult Education. I would like to investigate the training needs of Agricultural Extension Officers in Greece

I am interested in your Research
Training Needs of Extension Agents in AL Diwaniyah Province, Iraq

I would like to ask you about the questionnaire you used. Is it possible for me to have it and to apply it to the Greek sample? I could use it as my basic instrument with all the necessary mentions to your work. Is it possible to find it somehow or could you provide it to me ?

Thank you for your time
Sincerely
Evgenia Efthymiadou

Kind Reminder Master Thesis for University of Macedonia Greece

bassimhaleem <bassimhaleem@yahoo.com>

Απάντηση-Προς: bassimhaleem <bassimhaleem@yahoo.com>

Προς: EVGENIA EFTHYMIADOU <ils21038@uom.edu.gr>

my dear

I'm sorry for the late reply

This is the questionnaire that I used

you can use it

best regards

bassim haleem kshash

prof. of agricultural extension

AL-Qasim green university

babylon- Iraq

009647811970465

[Κρυμμένο ανεπεφύραστο κείμενο]

 questionnaire.docx
18K

4. ΕΠΙΣΗΜΗ ΑΔΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΡΕΥΝΗΤΗ

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION
AND SCIENTIFIC RESEARCH
AL-QASIM GREEN UNIVERSITY
College of Agriculture

جمهورية العراق
جامعة القاسم الخضراء
عمادة كلية الزراعة

وزارة التعليم العالي
والبحوث العلمي
جامعة القاسم الخضراء
عمادة كلية الزراعة

العدد :
التاريخ : ٢٠ / / م

2 March 2022

To Whom it May Concern:

I am writing this letter to support the request of *Evgenia Efthymiadou* from University of Macedonia Greece , School of Social Sciences, Humanities and Arts, Department of Educational & Social Policy to use my questionnaire about training needs of extension agents in her Master thesis of Arts in Adult Education.

I authorized her to use my questionnaire since it is necessary for her work.

Yours,
Bassim
Bassim Haleem khash
Prof. of agricultural extension
Al-Qasim Green University - college of agriculture
Babylon - Iraq
Email : bassim@agri.uoqasim.edu.iq
Phone; +9647811970465

2004 1425

AL-QASIM GREEN UNIVERSITY
College of Agriculture

AL-QASIM GREEN UNIVERSITY
College of Agriculture

Republic of Iraq
Ministry of Higher Education
and Scientific Research
Al – Qasim Green University
College of Agriculture

2 March 2022

To Whom it May Concern:

I am writing this letter to support the request of *Evgenia Efthymiadou* from University of Macedonia Greece , School of Social Sciences, Humanities and Arts, Department of Educational & Social Policy to use my questionnaire about training needs of extension agents in her Master thesis of Arts in Adult Education.

I authorized her to use my questionnaire since it is necessary for her work.

Yours,

Bassim Haleem kshash

Prof. of agricultural extension

Al-Qasim Green University – college of agriculture

Babylon - Iraq

Email : bassim@ agri.uoqasim.edu.iq

Phone; +9647811970465

